

ΘΕΣΕΙΣ

Β' ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ

ΜΕΤΆΒΑΣΗ

οργάνωση για την κομμουνιστική προοπτική

Στη νέα ιστορική φάση, με σχέδιο μακράς πνοής για την ανατροπή της διαρκούς αντιλαϊκής επίθεσης στην κοινωνία για να αλλάξουμε την κατάσταση στην Αριστερά

με:

- ενιαίο αγωνιστικό κίνημα κατακτήσεων & ανατροπής
 - ενωτική & ανατρεπτική Αριστερά
- σύγχρονη κομμουνιστική στρατηγική και θεωρία

6 | Εισαγωγή

ΜΕΡΟΣ Α

- 9 | Ο κόσμος ξαναμοιράζεται, μία νέα εποχή οξυμένων συγκρούσεων αναδύεται
- 26 | Η Παλαιστίνη ως το μαρτυρικό και αγωνιστικό ορόσημο της σύγχρονης πάλης ενάντια στον ιμπεριαλισμό, το σιωνισμό και τον πόλεμο
- 32 | Ο ανταγωνισμός ελληνικής και τουρκικής αστικής τάξης και οι αγώνες των λαών

ΜΕΡΟΣ Β

- 44 | Ένταση της πολιτικής ρευστότητας στη χώρα, κυοφορία σημαντικών πολιτικών αλλαγών;

ΜΕΡΟΣ Γ

- 52 | Η αντιστροφή της πορείας πτώων ως κεντρική ιδέα των προσπαθειών μας και η σημασία του ενωτικού αγώνα για κατακτήσεις
- 56 | Για το πολιτικό πρόγραμμα στη νέα ιστορική φάση
- 61 | Θέσεις για τα κινήματα στην εργασία, στην εκπαίδευση και τη νεολαία, στις γειτονιές και για την έμφυλη καταπίεση στην κατεύθυνση συγκρότησης ενιαίου αγωνιστικού κινήματος
- 62 | Για την παρέμβασή μας στο εργατικό κίνημα
- 69 | Για την παρέμβασή μας στην εκπαίδευση και τη νεολαία
- 77 | Για την παρέμβασή μας στο τοπικό κίνημα και την αυτοδιοίκηση
- 82 | Για την παρέμβασή μας στο φεμινιστικό και ΛΟΑΤΚΙ+ κίνημα
- 86 | Για μια πολιτική κίνηση της ενωτικής και ανατρεπτικής Αριστεράς

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Οι βασικές προδιαγραφές του συνολικού πολιτικού σχεδίου μας έχουν τεθεί από τις Θέσεις της Α' Συνδιάσκεψης της Μετάβασης. Οι κατευθύνσεις μας έχουν εν μέρει δοκιμαστεί με ορισμένες πρώτες, μικρές επιτυχίες. Ωστόσο, είναι σαφές ότι απέχουμε πολύ από αυτό που επιδιώκουμε. Με τη Β' Συνδιάσκεψή μας καλούμαστε να βαθύνουμε τη γενική μας πολιτική και στρατηγική και να την αναπτύξουμε, να την προσαρμόσουμε στις διεθνείς ανατροπές και στις εγχώριες, κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις που εγκυμονούν βαθιές αλλαγές. Αυτό που έχει ανάγκη το εργατικό και λαϊκό κίνημα και μέσα σε αυτό και εμείς είναι ένα συνολικό σχέδιο μακράς πνοής για ολόκληρη τη συγκλονιστική ιστορική περίοδο που διανύουμε. Δεν αρκούν απλά τακτικές που εξαντλούνται στο στόχο μίας εκλογικής καταγραφής, παρότι δεν υποτιμούμε καθόλου μία τέτοια. Χρειαζόμαστε ένα σχέδιο που θα περιλαμβάνει και θα υποτάσσει την ειδική εκλογική τακτική στις γενικές, επείγουσες και μακροπρόθεσμες ανάγκες του εργατικού και λαϊκού κινήματος. Για αυτό, χρειάζεται να ανεβούμε επίπεδο για να γίνει πιο αιχμηρή και συγκεκριμένη η κεντρική μαχητική ιδέα της Α' Συνδιάσκεψης, δηλαδή το πώς θα υπάρξει επιτέλους και αποτελεσματικά ένας ενωτικός αγώνας για την αντιστροφή του ιστορικού βέλους.
2. Στον ενάμιση χρόνο που πέρασε από την Ιδρυτική Συνδιάσκεψή μας έχουν μεσολαβήσει πολλά. Αν σε κάτι χρειάζεται να επικεντρώσουμε στη Β' Συνδιάσκεψη είναι η συμβολή μας στο μαζικό κίνημα των εργαζομένων και της νεολαίας με στόχο την ανάγκη για την ήττα της οξυνόμενης επίθεσης που προωθεί η κυβέρνηση της ΝΔ και γενικά ο αστικός συνασπισμός εξουσίας, ώστε να μετατραπεί η υπό εξέλιξη απώλεια της ηγεμονίας της σε απώλεια και της κυριαρχίας της και τελικά, στην ανατροπή της, «από τα κάτω και αριστερά». Η δημιουργία της Πρωτοβουλίας για μια νέα ενωτική και ανατρεπτική Αριστερά αποτελεί ένα σημαντικό νέο πολιτικό όπλο για αυτή τη συμβολή, στο βαθμό βέβαια, που πραγματοποιεί τα αναγκαία βήματα. Πρόκειται για μια σημαντική πρώτη επιτυχία της πολιτικής πρότασής μας, με την ουσιαστική συμβολή και των άλλων πέντε συλλογικοτήτων που συμμετέχουν. Η δημιουργία της ανοίγει ένα δρόμο για μια αλλαγή των συσχετισμών στην ανατρεπτική Αριστερά, που είναι απαραίτητη για μια ποιοτική αλλαγή των συσχετισμών γενικότερα στην Αριστερά και στο εργατικό λαϊκό κίνημα, μεταξύ των επαναστατικών και μαχόμενων μεταρρυθμιστικών ρευμάτων και υπέρ των πρώτων. Εδώ βρίσκεται και η ουσία της αριστερής ανασύνθεσης και ανασυγκρότησης. Αυτός ο δρόμος δεν θα είναι ευθύγραμμος. Απαιτεί διαρκώς να δοκιμαζόμαστε ανάμεσα στις συμπληγάδες του ρεφορμισμού - ομορτισμού, από τη μια, και του αριστερισμού - σεχταρισμού, από την άλλη. Θα δεχτεί επιθέσεις και υπονομεύσεις και από τους δυο και στην προσπάθεια για μια ενωτική υπέρβαση αυτής της αντίθεσης θα υπάρξουν θετικές και αρνητικές αλληλεπιδράσεις.

3. Η Πρωτοβουλία και η επιδιωκόμενη ενωτική πολιτική κίνηση της ανατρεπτικής Αριστεράς που θέλουμε να οικοδομήσουμε μέσα από αυτή, με τη δυνατότητα ένωσης ευρύτερων δυνάμεων, δημιουργεί προϋποθέσεις ώστε να περάσει πιο αποφασιστικά η πολιτική πρότασή μας από τη σφαίρα των ιδεών στη σφαίρα των πράξεων. Από τη σφαίρα των αριστερών και κομμουνιστικών πρωτοποριών στη σφαίρα του μαζικού κινήματος, για την αποδοχή κι εφαρμογή της, αρχικά, από κάποια προωθημένα τμήματα του κινήματος της εργατικής τάξης, της νεολαίας και γενικότερα, του κόσμου της εργασίας, στις συγκρούσεις του με τον κόσμο του κεφαλαίου και του ιμπεριαλισμού, με τη σημερινή κυβέρνηση και γενικότερα, με την αστική πολιτική, την ΕΕ και το ΝΑΤΟ. Χρειάζεται να έχουμε κατά νου ότι αυτό το μέρος του συνολικού σχεδίου μας είναι και το πιο δύσκολο και απαιτητικό.
4. Η δημιουργία της Πρωτοβουλίας απασχόλησε πολύ τη νεαρή οργάνωσή μας κατά τη διάρκεια της περασμένης χρονιάς. Απορρόφησε ενέργεια από το στελεχιακό δυναμικό μας. Και αυτό, σε βάρος κυρίως της οργανωτικής πολιτικής μας, της επαφής των κεντρικών οργάνων με τους πυρήνες και τα μέλη μας. Είναι αναγκαίο να αλλάξουμε αυτή τη σχέση. Και μπορούμε να την αλλάξουμε, εάν κατανοήσουμε ότι η Μετάβαση, παρά τις μεγάλες ανεπάρκειές της, είναι σημαντική δύναμη της διαδικασίας για μία ενωτική πολιτικής κίνηση της ανατρεπτικής Αριστεράς. Αυτό τονίζει τις ευθύνες και τις απαιτήσεις που επωμιζόμαστε. Χρειάζεται, συνεπώς, σημαντική αναβάθμιση στην αυτοτελή οργανωτική συγκρότηση μας, στη λειτουργία και την εσωτερική θεωρητική και πολιτιστική ζωή της οργάνωσης. Μαζί με την ειδική αυτοτελή ανάπτυξη της Μετάβασης, με τη δημιουργία της ενωτικής πολιτικής κίνησης ανοίγει και η δυνατότητα για ένα ακόμη βήμα στο μακρύ δρόμο προς το κομμουνιστικό κόμμα και κίνημα της εποχής μας. Η Πρωτοβουλία, ως πόλος συσπείρωσης δυνάμεων με επαναστατική, σοσιαλιστική και κομμουνιστική αναφορά και στόχευση ανήκει στη σφαίρα της πρωτοπορίας, του «κόμματος με την ευρεία έννοια». Μπορεί και πρέπει να συνεισφέρει σε ένα γόνιμο διάλογο για την ανασυγκρότηση της επαναστατικής στρατηγικής και του μαρξισμού. Από αυτή τη σκοπιά, από το εσωτερικό της και μέσω της συνάντησης με τις άλλες οργανώσεις και ρεύματα αγωνιστών και αγωνιστριών θα αναπτυχθούν νέες δυνατότητες για στρατηγικές και οργανωτικές συγκλίσεις. Αυτές τις δυνατότητες χρειάζεται να τις υποδεχτούμε, να τις ευνοήσουμε και να τις αναπτύξουμε δημιουργικά, με αρχές, αυτοπεποίθηση, αλλά και με ευελιξία. Αναγκαιότητα που όχι μόνο δεν θέτει σε δεύτερη μοίρα, αλλά καθιστά ακόμη πιο αναγκαία την αυτοτελή πολιτική, θεωρητική και πολιτιστική παρέμβαση της Μετάβασης, την ανάπτυξη κι εμβάθυνση της σύγχρονης κομμουνιστικής φυσιογνωμίας της.

5. Όλα τα παραπάνω, απαιτούν να προχωρήσουμε στη διατύπωση ενός επίκαιρου πολιτικού – κινηματικού προγράμματος. Με τη μορφή ενός συγκεκριμένου, συνοπτικού και αιχμηρού πλαισίου που θα κινείται πάνω σε βασικούς άξονες διεκδικήσεων για εργατικές, λαϊκές και δημοκρατικές κατακτήσεις, γύρω από τα πιο επείγοντα προβλήματα που αντιμετωπίζει η εργατική τάξη και γενικότερα ο κόσμος της εκμεταλλεόμενης εργασίας, καθώς και γύρω από τα εξελισσόμενα πεδία άμεσης αντιπαράθεσης των μαζικών κινημάτων με την κυβέρνηση. Η διατύπωση ενός τέτοιου πλαισίου θα βοηθήσει στη συζήτηση για τις θέσεις της ενωτικής πολιτικής κίνησης, στις διαδικασίες για τη δική της ιδρυτική συνδιάσκεψη, αλλά και γενικότερα μέσα στη μαχόμενη Αριστερά. Η κατάκτηση ενός αντίστοιχου προγράμματος από την ενωτική πολιτική κίνηση, μαζί με τις απαραίτητες πολιτικές και κινηματικές προϋποθέσεις για την προώθησή του, μπορεί να αποτελέσουν τη γενικότερη ενωτική πολιτική πρόταση της κίνησης προς τις άλλες δυνάμεις της μαχόμενης Αριστεράς, χωρίς εκ των προτέρων προνομιακή απεύθυνση και αποκλεισμούς, για μια κοινή παρέμβαση στις κινηματικές, πολιτικές και εκλογικές μάχες της περιόδου, ανάλογα με τα πεδία και τις συσπειρώσεις που θα επιτευχθούν στην πράξη.

ΜΕΡΟΣ

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α 1

Ο κόσμος ξαναμοιράζεται,
μία νέα εποχή οξυμένων
συγκρούσεων αναδύεται

6. Βρισκόμαστε σε μία **εποχή μεγάλων ανακατατάξεων διεθνώς και εγχώρια**, στο καπιταλιστικό κοινωνικό υπόδειγμα, στην ιμπεριαλιστική πυραμίδα και τα πολιτικά συστήματα, σε μία εποχή κρίσης και όξυνσης των αντιθέσεων μεταξύ τάξεων, χωρών, ιδεολογιών. Σε τέτοιες εποχές όπου το κυρίαρχο κοινωνικό υπόδειγμα κλονίζεται, εξαιτίας της βαθύτερης ιστορικής κρίσης των θεμελιωδών νόμων του κεφαλαίου, οι εναλλακτικές οδοί για τις κοινωνίες διευρύνονται. Και για αυτό **γεννιούνται σοβαροί κίνδυνοι, αλλά και πιθανές ευκαιρίες για το εργατικό και λαϊκό κίνημα και την κομμουνιστική προοπτική**. Όψη αυτής της πραγματικότητας είναι και η αναβαθμισμένη όξυνση των κοινωνικών και των ενδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων και η ανάφλεξη σε νέες εστίες έντασης. Η αδυναμία των δυτικών οικονομιών να ανασυνταχθούν επαρκώς από την κρίση του 2008 και να ξεφύγουν από τους χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, η ανάδυση νέων οικονομικών δυνάμεων στην παλιά «περιφέρεια» του κόσμου και η απειλή μίας νέας ύφεσης παγκόσμια αποτελούν το οικονομικό υπόβαθρο αυτών των εξελίξεων.
7. Η οπτική συνολικά για την εποχή στην οποία μπήκαμε μετά το 2008, μία εποχή αλλαγής υποδείγματος, είναι χρήσιμη και για να διευρύνουμε τη ματιά μας στρατηγικά. Εξυπηρετεί την ανάγκη να ξεφύγουμε από μία απλή ανάλυση της βραχυπρόθεσμης συγκυρίας όπου υπόρρητα κυριαρχούν και κριτήρια ανάλυσης της προηγούμενης περιόδου. **Αναλύουμε την κοινωνική και πολιτική συγκυρία** για να εκπονούμε βραχυπρόθεσμη και μεσοπρόθεσμη τακτική. Την αναλύουμε, όμως, **υπό το πρίσμα της ευρύτερης εποχής που βρισκόμαστε**, αφού αυτή θέτει το πλαίσιο για τον ορισμό της στρατηγικής κίνησής μας. Η εποχή που ζούμε διαδέχτηκε την εποχή της μεταπολεμικής κεϋνσιανής καπιταλιστικής ανάπτυξης στη Δύση και των εθνικοαπελευθερωτικών ανταποικιακών αγώνων στην περιφέρεια (από τον πόλεμο μέχρι και την κρίση του '74 πρακτικά) και την μετέπειτα ηγεμονία του νεοφιλελευθερισμού, καθώς και των νέων παραγωγικών και κοινωνικών σχέσεων που εγκαθιδρύθηκαν σταδιακά. Μία ηγεμονία που διευρύνθηκε γεωγραφικά και πολιτικά με την πτώση της ΕΣΣΔ και των καθεστώτων του «υπαρκτού σοσιαλισμού» μετά το 1989-'91, εντάσσοντας το «ανατολικό μπλοκ» στον καπιταλιστικό κόσμο και αξιοποιώντας ένα νέο πεδίο για την επέκταση των καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων και τη διεύρυνση της

κερδοφορίας του κεφαλαίου. Όπως έχουμε ξαναπεί, **η κατάρρευση του '89-'91 βαραίνει ακόμα στις συνειδήσεις των εργαζόμενων τάξεων και των λαών**, διαμορφώνοντας ένα δυσμενές συσχετισμό πολιτικά και ιδεολογικά για την κομμουνιστική ιδεολογία και προοπτική.

- 8. Η παγκόσμια οικονομία παραμένει σε μία τροχιά εύθραυστης ανάκαμψης με πολλαπλά κρισιακά φαινόμενα.** Εύθραυστης ακριβώς επειδή δεν έχει αναιρεθεί το υπόβαθρο των τάσεων υπερσυσσώρευσης που βγήκαν εκρηκτικά στο προσκήνιο στην κρίση του 2007-2008 και παραμένει ενεργό μετά τις μεγάλες αλλαγές που έγιναν διεθνώς στην περίοδο της πανδημίας. **Συσσωρεύονται τα υλικά και εμφανίζονται νέα τοπικά κρισιακά επεισόδια** (π.χ. Ιαπωνία σήμερα, αλλά και Γερμανία, Γαλλία) και **προοπτικά και γενικευμένη παγκόσμια υποτροπή** (την πιθανότητα και το χρόνο της οποίας, βέβαια, κανείς δεν μπορεί να προβλέψει). Οι τάσεις εμφάνισης κρισιακών φαινομένων πυκνώνουν ανησυχητικά το τελευταίο διάστημα με επίκεντρο τη χρηματιστηριακή φούσκα των εισηγμένων επιχειρήσεων της Τεχνητής Νοημοσύνης. Οι τάσεις αυτές σχετίζονται με την χαρακτηριστική αδυναμία να αναταχθεί η παραγωγικότητα της εργασίας έξω από τους κλάδους που επηρεάζονται άμεσα από αυτή, αλλά και με την συνεχιζόμενη αδυναμία ανάταξης του ποσοστού κέρδους στην παραγωγή. Η πραγματικότητα αυτή δεν οδηγεί τόσο σε παραγωγικές επενδύσεις όσο σε σημαντική προσφυγή σε όλες τις μορφές πλασματικού κεφαλαίου και ειδικά στα κρυπτονομίσματα τα τελευταία χρόνια. Έχει δημιουργηθεί μια γιγάντια πυραμίδα κανονικού τζόγου που όταν σκάσει θα δημιουργήσει σοβαρό πλήγμα στην παγκόσμια οικονομία. Ένα τέτοιο γεγονός μπορεί να πάρει εκ νέου τα χαρακτηριστικά δομικής κρίσης και για αυτό χρειάζεται να προετοιμάζεται η οργάνωσή μας, όσο και ευρύτερα η ριζοσπαστική, αντικαπιταλιστική και κομμουνιστική Αριστερά και το εργατικό - λαϊκό κίνημα.
- 9. Η αδυναμία εκκαθάρισης των μη επαρκώς αξιοποιούμενων κεφαλαίων οδηγεί σε αντικρουόμενες τάσεις, μία τάση νεοφιλελεύθερης φυγής προς τα εμπρός τόσο στο εσωτερικό των κοινωνικών σχηματισμών όσο και σε διεθνές επίπεδο και μία τάση επαναφοράς προστατευτικών πρακτικών έναντι των κύριων διεθνών ανταγωνιστών.** Αυτές οι τάσεις εκφράζουν την σχετική **όξυνση ενδοαστικών αντιθέσεων σχετικά με το μίγμα οικονομικής πολιτικής ανάλογα με τα ιδιαίτερα συμφέροντα αστικών μερίδων και των κοινωνικών και πολιτικών συμμαχιών που διαμορφώνουν.** Στον ένα πόλο εντάσσονται οι ακραιφνώς νεοφιλελεύθερες δυνάμεις που εκφράζουν τις πιο εξωστρεφείς αστικές μερίδες και υπερασπίζονται το υπόδειγμα της «παγκοσμιοποίησης» με τις πιο απελευθερωμένες ροές κεφαλαίων, εμπορευμάτων και ανθρώπων διεθνώς μαζί με πιο φιλελεύθερη πολιτική δικαιωμάτων απέναντι στη μισθωτή εργασία και τις αντιδράσεις της. Και στον άλλο πόλο εντάσσονται οι αναδυόμενες συστημικές συντηρητικές δεξιές και ακροδεξιές αστικές δυνάμεις που, ενώ υπερασπίζονται τη νεοφιλελεύθερη ρύθμιση στο εσωτερικό των χωρών, διεκδικούν μεγαλύτερους βαθμούς προστασίας έναντι των διεθνών ανταγωνιστών μαζί με μια αυταρχική πολιτική απέναντι στο εργατικό λαϊκό κίνημα. Αυτή η ένταση γεννά μία διαίρεση μέσα στο αστικό μπλοκ δυνάμεων, με την δεύτερη πλευρά (τη συντηρητική δεξιά – ακροδεξιά) να προβάλλεται και ενίοτε ως «αντισυστημική» επειδή δεν είναι ακόμα πλήρως μέρος της κυρίαρχης συναίνεσης που διαμορφώνεται στην αστική πολιτική. Η αδυναμία της ριζοσπαστικής και ειδικά της κομμουνιστικής αριστεράς να αμφισβητήσει επαρκώς την «παγκοσμιοποίηση» και τις πολιτικές του κεφαλαίου αφήνει αντικειμενικά πολιτικό χώρο σε αυτές τις δυνάμεις.

10. Τα φαινόμενα της καπιταλιστικής ανάπτυξης της προηγούμενης περιόδου και της κρίσης υπερσυσσώρευσης μετά το 2008 αποτυπώνονται με άνισο τρόπο στην ιμπεριαλιστική πυραμίδα, όπως δείχνουν οι διαφορετικοί ρυθμοί ανάπτυξης στους διαφορετικούς κόμβους της από το 2000 έως σήμερα. Αυτές **οι μεταλλαγές του διεθνούς οικονομικού συσχετισμού είναι το υλικό υπόβαθρο της όξυνσης και των ενδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων που παρατηρούμε**. Ενδεικτικά για την περίοδο 2000-2022:

- το **ονομαστικό ΑΕΠ**¹ των G7 σχεδόν διπλασιάστηκε και το μερίδιο τους (στο παγκόσμιο ΑΕΠ) μειώθηκε από το 66,8% στο 43,2% (και ειδικότερα: των χωρών της ONE από 20,6% σε 13,9%, της Ιαπωνίας, που μειώθηκε μάλιστα και με απόλυτους όρους, από 14,8% σε μόλις 4,2% και των ΗΠΑ από 30,5% σε 25,2%). Στην ίδια περίοδο, το ΑΕΠ των BRICS (των 5 αρχικών χωρών) σχεδόν δεκαπλασιάστηκε, ενώ ειδικά της Κίνας αυξήθηκε σχεδόν 15 φορές και της Ρωσίας σχεδόν 9, ενώ το μερίδιο τους (στο παγκόσμιο ΑΕΠ) αυξήθηκε από το 8,3% στο 27,3% (με βασικό μοχλό την Κίνα, το μερίδιο της οποίας αυξήθηκε από 3,6% σε 17,8%). Αυτές οι σημαντικές διαφορές αμβλύνονται κάπως αν συγκριθούν τα αποπληθωρισμένα μεγέθη των **πραγματικών ΑΕΠ** (στα οποία το πραγματικό ΑΕΠ των ΗΠΑ αυξήθηκε κατά 63% και των υπολοίπων μεγάλων δυτικών δυνάμεων σε επίπεδα 25-35%, ενώ της Κίνας πενταπλασιάστηκε – αύξηση 500% δηλαδή). Στη σύγκριση των **ΑΕΠ με όρους ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης**, που καταδεικνύει τη δυνατότητα αγοράς καταναλωτικών αγαθών στο εσωτερικό μίας χώρας από τους κατοίκους της και είναι χρήσιμη για να γίνονται συγκρίσεις για τις καταναλωτικές ανισότητες και το κόστος ζωής, η Κίνα έχει ξεπεράσει τις ΗΠΑ εδώ και μία δεκαετία έχοντας μία σημαντική ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς της. Στην ίδια περίοδο επίσης, το ετήσιο κατά κεφαλήν ΑΕΠ των G7 αυξήθηκε λιγότερο από δύο φορές (της Ιαπωνίας πάλι μειώθηκε και σε απόλυτους όρους), ενώ των BRICS αυξήθηκε 8,5 φορές (και ειδικά της Κίνας αυξήθηκε πάνω από 13 φορές και της Ρωσίας πάνω από 8), παραμένοντας όμως σε απόλυτους όρους σε σημαντικά χαμηλότερο επίπεδο ακόμα από αυτό των χωρών των G7.

- οι **εκροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ΑΞΕ)**² των ΗΠΑ διπλασιάστηκαν, ενώ των χωρών της Ευρωζώνης μειώθηκαν κατά 22% (από τις μεγάλες δυνάμεις της μόνο δύο τις αύξησαν, η Γερμανία – ευνοούμενη από το περιβάλλον του ενιαίου νομίσματος - τις διπλασίασε και η Ιταλία τις αύξησε 2,5 φορές). Την ίδια περίοδο, η Ρωσία τις αύξησε 3,5 φορές, η Βραζιλία σχεδόν 14, ενώ η Κίνα τις αύξησε πάνω από 180 φορές (από μόλις 0,9 δις δολάρια το 2000 σε 163,1 δις το 2022). Ενδεικτική είναι επίσης η μεγάλη αύξηση **εισροών ΑΞΕ** στην περίοδο 2000-2022 για τις χώρες των BRICS (4πλασιασμός).

- η δυναμική των χωρών αυτών αποτυπώθηκε προφανώς και στους **ρυθμούς μεγέθυνσης των οικονομιών**³ τους με τη Κίνα να αναπτύσσεται με ρυθμούς της τάξης 7-10% μεταξύ 2005-2015, διατηρώντας θετικούς ρυθμούς μεγέθυνσης ακόμα και μέσα σε κάποια χρόνια της πανδημίας, και τις χώρες των BRICS σε χαμηλότερα μεν αλλά σαφώς υψηλότερα επίπεδα των χωρών των G7 και της Ευρωζώνης που είχαν ρυθμούς 1-4% στην ίδια περίοδο (με εξαίρεση το 2020 της πανδημίας).

1 Τα στοιχεία για ΑΕΠ είναι της Παγκόσμιας Τράπεζας

2 Τα στοιχεία για ΑΞΕ είναι της United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD)

3 Τα στοιχεία για τους ρυθμούς μεγέθυνσης (growth rate) είναι του ΔΝΤ (IMF)

- όσον αφορά στην **παραγωγικότητα της εργασίας**⁴ (μετρούμενη είτε με το δείκτη ΑΕΠ ανά απασχολούμενο είτε με τον εναλλακτικό ΑΕΠ ανά ώρα εργασίας) οι μεγάλες δυνάμεις των G7 εμφανίζουν μία αύξηση της τάξης 15-35% (πλην της Ιταλίας που πρακτικά παραμένει ίδια). Ενώ η αντίστοιχη της Κίνας πρακτικά τετραπλασιάζεται, της Ινδίας αυξάνεται πάνω από 150% και της Ρωσίας αυξάνεται 60-70%, παραμένοντας όμως ακόμα όλες σε σημαντικά χαμηλότερο απόλυτο επίπεδο από αυτό των χωρών των G7.

- το **δημόσιο χρέος**⁵ των χωρών της «Δύσης» αυξήθηκε σημαντικά και βρίσκεται σε σαφώς υψηλότερα επίπεδα από αυτό των BRICS, ειδικά κάποιες βρίσκονται σε αρκετά υψηλά επίπεδα (το 2022 η Ιαπωνία σε 261,3% του ΑΕΠ και η Ιταλία 144,7%, ενώ από τις μεγάλες «δυτικές» δυνάμεις μόνο η Γερμανία διατηρεί διψήφιο αριθμό με 66,4%). Οι χώρες των BRICS παρά τη σημαντική ανάπτυξή τους παραμένουν σε επίπεδα κάτω του 85%.

- ενδεικτική είναι επίσης η πορεία του **ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (ΙΤΣ)** και του **εμπορικού ισοζυγίου**⁶ που αποτυπώνουν την εξαγωγική ή όχι δυναμική μίας οικονομίας και τη δυναμική των ελλειμμάτων της. Στην περίοδο αυτή αποτυπώνεται η αύξηση των ελλειμμάτων των ΗΠΑ (από έλλειμμα ΙΤΣ 401,9 δις δολλαρίων το 2000 σε 993,1 δις το 2022 και από έλλειμμα εμπορικού ισοζυγίου 381 δις το 2000 σε 958,9 δις το 2022), ενώ το πλεόνασμα της Ιαπωνίας στο ΙΤΣ αυξάνεται λίγο και στο εμπορικό ισοζύγιο μετατρέπεται από πλεονασματική χώρα το 2000 (67,8 δις δολλάρια) σε ελλειμματική το 2022 (-160 δις δολλάρια). Τα ελλείμματα των δύο ισοζυγίων αυξάνονται και για Βρετανία, Ιταλία και Γαλλία, με την τελευταία να κάνει οριστικά τα σχετικά πλεονάσματα που διατηρούσε το 2000 με την είσοδο στο ευρώ. Αντιθέτως, η Γερμανία ισχυροποιείται σαφώς με το ευρώ (από έλλειμμα ΙΤΣ 29,8 δις δολλάρια το 2000 σε πλεόνασμα 161,8 δις το 2022 και από πλεόνασμα εμπορικού ισοζυγίου 3,3 δις το 2000 σε πλεόνασμα 104 δις το 2022, ενώ τα προηγούμενα χρόνια είχε ακόμα μεγαλύτερο), αποτελώντας την οικονομική «ατμομηχανή» της Ευρώπης αυτή την περίοδο. Στην ίδια περίοδο 2000-2022, τα πλεονάσματα της Κίνας υπερπολλαπλασιάζονται (για το ΙΤΣ από 20,5 δις σε 443,4 δις και για το εμπορικό από 28,8 σε 577,9 δις δολλάρια – που είναι και τα μεγαλύτερα μακράν μεταξύ των μεγάλων οικονομιών διεθνώς), όπως και της Ρωσίας (για το ΙΤΣ από 45,4 δις σε 237,7 δις και για το εμπορικό από 52 σε 289,9 δις δολλάρια).

- οι **στρατιωτικές δαπάνες**⁷ των χωρών των BRICS επίσης αυξήθηκαν περισσότερο από τις χώρες της «Δύσης» σε απόλυτους και σχετικούς όρους. Μεταξύ 2000-2022 οι ΗΠΑ διπλασίασαν τις στρατιωτικές δαπάνες τους, διατηρώντας ακόμα πάνω από το 1/3 αυτών διεθνώς (39%). Ενώ η Κίνα τις αύξησε 6 φορές έχοντας πλέον το 13% των παγκόσμιων στρατιωτικών δαπανών, υπερβαίνοντας πλέον σαφώς όλες τις χώρες της «Δύσης» πλην των ΗΠΑ (που όμως και το 2022 είχαν τριπλάσιες δαπάνες από την Κίνα, μία διαφορά που παραμένει πολύ μεγάλη). Σαφή αύξηση, υπερβαίνοντας πλέον τις δαπάνες των «δυτικών» χωρών πλην των ΗΠΑ, είχαν και η Ρωσία (και λόγω του πολέμου στην Ουκρανία προφανώς) και η Ινδία, ενώ οι ευρωπαϊκές δυνάμεις και η Ιαπωνία διατήρησαν ή αύξησαν λίγο το μέγεθος των στρατιωτικών δαπανών τους σε απόλυτους όρους και ως μερίδιο

4 Στοιχεία του ΟΟΣΑ

5 Στοιχεία του ΔΝΤ (IMF)

6 Στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank)

7 Στοιχεία του Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI)

του ΑΕΠ.

- τέλος, ο σύνθετος **δείκτης ECI (economic complexity index)**⁸ που αποτυπώνει ευρύτερα τις παραγωγικές δυνατότητες και την τεχνολογική δυναμική και διασύνδεση των οικονομιών, δίνει μία κάμψη των ΗΠΑ (από 2,06 σε 1,51) όπως και των ευρωπαϊκών δυνάμεων και μία πορεία ανόδου της Κίνας (από 0,72 σε 1,47). Η Κίνα βέβαια ακόμα υπολείπεται πολύ στη μεταφορά τεχνολογίας μεταξύ πανεπιστημίων, ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων, σε αντίθεση με τις ΗΠΑ, αλλά και την Ιαπωνία, όπου έχει αναπτυχθεί ένα τεράστιο δίκτυο συνεργασίας μεταξύ δημόσιων ιδρυμάτων και ιδιωτικών επιχειρήσεων. Στον τομέα της Αεροδιαστημικής και της Άμυνας για το διάστημα 2019-2021 οι ΗΠΑ πραγματοποιούν το 81% των συνολικών κερδών, ενώ το ποσοστό της Κίνας είναι μηδενικό. Αντίστοιχα, για την ίδια περίοδο στον τομέα υλικού και λογισμικού υπολογιστών τα κέρδη των ΗΠΑ φτάνουν στο 79% ενώ της Κίνας μόλις στο 8,7% και στα ηλεκτρονικά οι ΗΠΑ πραγματοποιούν το 44% των κερδών ενώ η Κίνα μόλις το 7,6%.

11. Το κεντρικό συμπέρασμα είναι ότι **μετά το ξεπέραςμα της κρίσης και με το ενδεχόμενο μίας νέας να παραμένει ανοιχτό, οι ιμπεριαλιστικές χώρες δεν βγήκαν στην ίδια θέση και ιεραρχία που είχαν πριν από αυτή.** Η παγκόσμια δομική κρίση του 2008-09 ανέδειξε την υποχώρηση του αμερικανικού καπιταλισμού και των χωρών της «Δύσης» και μια μεγάλη αλλαγή των οικονομικών συσχετισμών στην ιμπεριαλιστική πυραμίδα. **Οικονομικά έχουν σημειωθεί ανακατατάξεις, λόγω της ανισόμετρης ανάπτυξης, που αν συνεχιστούν με την ίδια δυναμική οδηγούν σε ένα «πολυπολικό» κόσμο.** Αυτό ακριβώς αποτυπώνει το διεθνές τοπίο που βλέπουμε: αναδυόμενες δυνάμεις να προσπαθούν δειλά να κατοχυρώσουν τις νέες θέσεις που κατακτούν διαρκώς και τις παλιότερες «δυτικές» δυνάμεις, με προεξάρχουσα τις ΗΠΑ, να επιχειρούν να αναχαιτίσουν αυτή την άνοδο για να διατηρήσουν τις θέσεις τους. Στο πλαίσιο αυτό η αρχιτεκτονική του διεθνούς συστήματος μετασχηματίζεται βίαια: αναπροσαρμογή της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής (AUKUS, σκλήρυνση NATO, ρυμούλκηση Ευρώπης), αναδυόμενος οικονομικός επεκτατισμός Κίνας (σε Αφρική, Ασία) με τη συμβολή και της Ρωσίας, δημιουργία κι επέκταση των BRICS, αμφισβήτηση του δολαρίου προοπτικά, ανακατατάξεις στις αναπτυσσόμενες χώρες (π.χ. εξώθηση γαλλικού στρατού από παλιές αφρικανικές αποικίες), πραξικοπήματα που έχουν τη βοήθεια των ΗΠΑ και στήριξη της ακροδεξιάς τύπου Μπολσονάρου & Μιλίι για την υποχώρηση της τάσης ανάδειξης προοδευτικών κυβερνήσεων στη Λατινική Αμερική την ίδια ώρα που απειλούν Βενεζουέλα και Κούβα, ένταση του ανταγωνισμού και σε νέα αναδυόμενα πεδία (διάστημα, Αρκτική, Ανταρκτική κλπ.). **Είναι εμφανές πλέον ότι οξύνεται ο ανταγωνισμός μεταξύ ευρωατλαντικού και ρωσοκινεζικού άξονα, αναδεικνύοντας πολλά «θερμά» μέτωπα διεθνώς.** Σημαντικό ρόλο φυσικά στο ξεδίπλωμα αυτής της έντασης παίζει η στρατιωτικοπολιτική ισχύς, με τις ΗΠΑ να εξακολουθούν να έχουν συντριπτική υπεροπλία, αλλά με τον ρωσοκινεζικό άξονα να προβάλλει πλέον ως εν δυνάμει ανταγωνιστικός, επιχειρώντας να αξιοποιήσει συνδυαστικά την οικονομική δυναμική της Κίνας (που ταυτόχρονα αναβαθμίζεται συνεχώς και στρατιωτικά) και τη στρατιωτική και γεωπολιτική ισχύ της Ρωσίας.

12. Δεν μιλάμε για το «τέλος της παγκοσμιοποίησης», δηλαδή της διεθνοποίησης του κεφαλαίου, αλλά για μία μορφή εμφάνισης των εγγενών ανταγωνιστικών τάσεων που διαπερνούν την ιμπεριαλιστική πυραμίδα. Στη συγκυρία αποτυπώνεται η προσπάθεια ενίσχυσης της θέσης βασικών μερίδων του αμερικανικού κεφαλαίου στον ανταγωνισμό με το κινεζικό κεφάλαιο αλλά και ευρωπαϊκά κεφάλαια και αναδιαπραγμάτευσης του συνολικού συσχετισμού μέσα στα σύνθετα δίκτυα παραγωγής και κυκλοφορίας. **Η ύπαρξη διαφορετικών προτάσεων για την αρχιτεκτονική του διεθνούς συστήματος αποτυπώνει και ότι βρισκόμαστε σε μια μεταβατική φάση όπου η αμερικανική ηγεμονία διατηρείται αλλά μεσοπρόθεσμα σωρεύονται όροι για την αμφισβήτησή της.** Την ίδια στιγμή με το τέλος των πολιτικών της «ποσοτικής χαλάρωσης» (και την άνοδο των επιτοκίων από την κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ που συνδυάζεται με μία επιθετική πολιτική φοροελαφρύνσεων και κινήτρων του Τραμπ υπέρ του κεφαλαίου) αποτυπώνεται μια τάση μεταφοράς κεφαλαίων από περιφερειακές αγορές προς τις κεντρικές (και ειδικά τις ΗΠΑ). Η ανατίμηση του δολαρίου λόγω αυτών των πολιτικών μαζί με μία συνειδητή πολιτική σχετικής εμπορικής προστασίας και μετακύλισης πιέσεων και μέρους του κόστους της κρίσης σε άλλους ανταγωνιστές της περιφέρειας έχουν ως αποτέλεσμα και την επιλογή των «εμπορικών πολέμων» και την προσπάθεια επιβολής δασμών από την προεδρία Τραμπ. **Οι «εμπορικοί πόλεμοι», που αποτελούν εκδήλωση των αδυναμιών στην παραγωγικότητα και την κερδοφορία και εντάσσονται στο πλαίσιο όξυνσης των ανταγωνισμών στην ιμπεριαλιστική πυραμίδα, αφορούν σε τελική ανάλυση το ερώτημα της ηγεμονίας.**
13. Ο ευρωατλαντικός ιμπεριαλιστικός άξονας και κυρίως οι ΗΠΑ, που επιχειρούν να θωρακιστούν προληπτικά έναντι των δυνητικών ανταγωνιστών τους, λαμβάνουν τις κύριες πρωτοβουλίες αποσταθεροποίησης σε πολλές περιοχές του κόσμου (Μέση Ανατολή, Ουκρανία, Λατινική Αμερική, εντάσεις στη Θάλασσα της Κίνας κλπ.). **Ο ευρωατλαντικός ιμπεριαλισμός ήταν και παραμένει ο παγκόσμιος «χωροφύλακας», ο βασικός υπαίτιος των συντριπτικά περισσότερων πολεμικών αναφλέξεων και της αποσταθεροποίησης διεθνώς, η κύρια απειλή για την παγκόσμια ειρήνη.** Οι ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ θεώρησαν την περίοδο που άνοιξε μετά την πτώση της ΕΣΣΔ το 1991 ως ευκαιρία για να επιβάλουν μία «Νέα Τάξη Πραγμάτων» με αδιαμφισβήτητη κυριαρχία τους διεθνώς, πέρα και έξω ακόμα και από κάθε πλαίσιο «διεθνούς δικαίου» και του ΟΗΕ. Με μονομερείς ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις που έφεραν αιματοκύλισμα σε Ιράκ, πρώην Γιουγκοσλαβία, Σομαλία, Αφγανιστάν, Λιβύη, Λίβανο, Συρία, Υεμένη και τόσες άλλες χώρες. Με στήριξη πραξικοπημάτων στη Λατινική Αμερική πιο πρόσφατα και σε όλο τον κόσμο διαχρονικά. **Η ψευδεπίγραφη προβολή μίας εικόνας της «ειρηνικής, δημοκρατικής Δύσης» εναντίον «αυταρχικών καθεστώτων της Ανατολής» είναι κραυγαλέο ξέπλυμα της ευρωατλαντικής επιθετικότητας.** Η αντίθεση στα σχέδια ΗΠΑ-ΝΑΤΟ-ΕΕ και η ήττα του ευρωατλαντισμού από την πάλιν των λαών είναι προϋπόθεση για την παγκόσμια ειρήνη.
14. Από αυτήτη σκοπιά, **δεν συμφωνούμε με μια πολιτική και μεθοδολογία «ίσων αποστάσεων».** Διότι έτσι δεν ιεραρχείται σωστά ο κύριος υπεύθυνος, μπαίνει σε δεύτερη μοίρα η αστική τάξη της χώρας μας και οι συμμαχίες που τη στηρίζουν και τις οποίες στηρίζει, προκαλείται ρήγμα σε σχέση με το ισχυρό αντιαμερικανικό ρεύμα στη χώρα μας, αδυνατίζουν και σχετικοποιούνται οι αιχμές του αντιπολεμικού κινήματος. Δεν επιδιώκουμε τη δαιμονοποίηση των ρευμάτων που

αναφέρονται σε αυτή την οπτική, συνομιλούμε μαζί τους και επιδιώκουμε την αλληλεπίδραση με προσπάθεια σωστής ιεράρχησης των αιτημάτων και της πάλης. Εκτιμούμε όμως ότι και λόγω τέτοιων ακραίων αντιλήψεων, ή ακόμα χειρότερα λόγω μίας ανοικτά φιλοΝΑΤΟϊκής γραμμής σε κομμάτια της ευρωπαϊκής Αριστεράς, έχει οδηγηθεί σε καθήλωση το αντιπολεμικό κίνημα ειδικά στην Ευρώπη. Δεν θεωρούμε ότι το πρόβλημα αυτό εμφανίζεται στη χώρα μας, στο βαθμό που η ελληνική Αριστερά στη συντριπτική πλειοψηφία της είναι ορθά προσανατολισμένη καταρχάς ενάντια στο ΝΑΤΟ, χωρίς όμως αυτό να αναιρεί την υποχώρηση του αντιπολεμικού κινήματος και στη χώρα μας λόγω της γενικότερης κινηματικής υποχώρησης μετά το 2015.

15. Σήμερα, μπαίνουμε σε μια «σκοτεινή περίοδο» με μία εξαιρετικά **αντιδραστική στροφή στις διεθνείς εξελίξεις, την οποία πυροδότησε και η εκλογή του Ντ. Τραμπ στην προεδρία των ΗΠΑ**. Η στροφή αυτή έχει τα βαθύτερα αίτια της στα δομικά οικονομικά αδιέξοδα του σύγχρονου καπιταλισμού και πρώτα από όλα στη μητρόπολή του, που εκτινάσσουν τις ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις. **Η προσπάθεια των ΗΠΑ να διατηρήσουν την ηγεμονική πρωτοκαθεδρία τους διεθνώς έχει όρια και αντιθέσεις**. Η πολιτική των δασμών, των κυρώσεων και των εμπορικών εμποδίων διεθνώς έχει σαφή όρια και θα είναι πολύ δύσκολο να γενικευτεί στο σημερινό πλαίσιο της διεθνοποίησης του κεφαλαίου, των οικονομικών ολοκληρώσεων και της μεγαλύτερης αλληλεξάρτησης των οικονομιών. Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε αμοιβαία συρρίκνωση των διεθνών οικονομικών δραστηριοτήτων όλων των εμπλεκόμενων πλευρών με ευρύτερο συστημικό κίνδυνο για το διεθνές οικονομικό σύστημα. Για αυτό, άλλωστε, παρά τις μεγαλόστομες εξαγγελίες δεν έχουν υιοθετηθεί στον ίδιο βαθμό ούτε από τον Τραμπ και τις ΗΠΑ. Επίσης, η μετατόπιση της παραγωγικής βάσης σε σημαντικό βαθμό στον παγκόσμιο «νότο» δεν μπορεί να αναχαιτιστεί απλά με τέτοιες πολιτικές, καθώς δεν αντιμετωπίζονται ουσιαστικά και δεν ξεπερνιούνται έτσι οι διαφορές ανταγωνιστικότητας και κόστους της εργασίας. Ταυτόχρονα, η χρήση του δολαρίου ως διεθνούς αποθεματικού νομίσματος, που αποφέρει σημαντικό κέρδος για τις ΗΠΑ (seigniorage), δεν αποτελεί πλέον μόνο πλεονέκτημα αλλά και δυνητικό κίνδυνο αφού έχει λειτουργήσει στην πορεία των χρόνων ως μοχλός εκτόξευσης του δημοσίου χρέους των ΗΠΑ και μάλιστα σε καθεστώς εμπορικών ελλειμμάτων πλέον. Η κατάσταση αυτή μπορεί να οδηγήσει σε δημοσιονομικό εκτροχιασμό τις ΗΠΑ, ειδικά, μάλιστα, αν προοπτικά αμφισβητηθεί και απειληθεί η κυρίαρχη θέση του δολαρίου διεθνώς (βλ. κινήσεις για νέα Αναπτυξιακή Τράπεζα των BRICS, συμφωνίες για διακρατικές συναλλαγές σε εγχώρια νομίσματα ή σε κάποιο άλλο «καλάθι» νομισμάτων χωρών των BRICS κλπ.). Διόλου τυχαία, εδώ και χρόνια οι ΗΠΑ έχουν διαμηνύσει σε πολλές πλευρές ότι η αμφισβήτηση αυτή αν υλοποιηθεί αποτελεί casus belli (βλ. παλιότερες σχετικές απειλές σε αραβικές χώρες που εξέταζαν τη νομισματική διαφοροποίηση μέρους των πετρελαϊκών συναλλαγών τους). Τέλος, στο εσωτερικό των ΗΠΑ υπάρχουν πλέον εμφανή και εντεινόμενα προβλήματα κοινωνικής συνοχής και πόλωσης και ανοικτό «ρήγμα» τόσο μεταξύ όσο και εντός των συστημικών κομμάτων και της αστικής πολιτικής.

16. **Η άνοδος της ακροδεξιάς του Τραμπ αποτελεί μία προσπάθεια υπέρβασης αυτών των ορίων και αντιθέσεων εντός των ΗΠΑ με μία ακραία αντιδραστική «φυγή προς τα εμπρός». Αποτελεί μία πολιτική στρατηγική όξυνσης τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό πεδίο.** Το ρεύμα αυτό έχει ευθεία σύνδεση με την τάση αυταρχικής σκλήρυνσης που παρατηρείται σε όλες τις καπιταλιστικές χώρες μετά την κρίση του 2008-09, αλλά πλέον

ανεβάζει εκθετικά την έκτασή της. Λειτουργεί και ως διεθνές υπόδειγμα, τόσο συμβολικά όσο και υλικά, ενισχύοντας οικονομικά αντίστοιχες δυνάμεις σε σύμμαχες χώρες. Στο πλαίσιο αυτό, η ένταση της καταστολής, της λογοκρισίας, των πολιτικών διώξεων στην Αριστερά, της επίθεσης στα δικαιώματα των εργαζομένων, των μεταναστών/τριων, των γυναικών και των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων και της νεολαίας γίνεται δεσπόζουσα τάση στις «δυτικές» - και όχι μόνο - αστικές κοινωνίες στην εποχή της πολεμικής προετοιμασίας και της προληπτικής οχύρωσης των αστικών τάξεων απέναντι σε μία νέα μεγάλη οικονομική και κοινωνική κρίση. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι αντίστοιχα φαινόμενα εμφανίστηκαν και στις περιόδους των δύο μεγάλων παγκόσμιων πολέμων, με αντιδραστικό αποκορύφωμα φυσικά το φασιστικό και το ναζιστικό φαινόμενο στην περίοδο του Μεσοπολέμου. Το διεθνές τραμπικό ρεύμα που αναζωογονεί την παγκόσμια ακροδεξιά είναι ό,τι πιο συντηρητικό και αντιδραστικό έχει εμφανιστεί στη «Δύση» εδώ και δεκαετίες και λειτουργεί ως χώρος επώασης ακόμα πιο αντιδραστικών τάσεων, μέχρι και ανοιχτά νεοφασιστικών – νεοναζιστικών ρευμάτων. Για αυτό το λόγο, δεν υποτιμούμε καθόλου στην εποχή μας την πάλη ενάντια στην Ακροδεξιά σε όλες τις μορφές της. Αυτό δεν σημαίνει συστράτευση και υποταγή στην ηγεμονία του άλλου αστικού πόλου του «φιλελεύθερου» κέντρου και της σοσιαλδημοκρατίας, αφού οι δικές του πολιτικές είναι υπεύθυνες για τη νεοφιλελεύθερη επίθεση στα εργατικά – λαϊκά συμφέροντα. Σημαίνει, όμως, ότι η πάλη αυτή έχει αυτοτέλεια και ότι αν ενισχυθεί κι άλλο το ακροδεξιό ρεύμα, παίρνοντας ακόμα πιο επιθετικές μορφές κοινωνικά και πολιτικά, θα απαιτηθεί μεγαλύτερη συγκέντρωση δυνάμεων και κατεύθυνση κοινωνικού και πολιτικού μετώπου για την σύγκρουση με αυτή την απειλή.

17. Οι αλλαγές της πολιτικής των ΗΠΑ, όμως, έχουν σοβαρές επιδράσεις και εντός του ευρωατλαντικού στρατοπέδου. Η AUKUS οδήγησε σε μία σχετική πόλωση και επιδείνωση των σχέσεων με τη Γαλλία, καθώς ακύρωσε πρακτικά μία μεγάλη συμφωνία πώλησης όπλων που προετοίμαζε με την Αυστραλία. Η πίεση για αύξηση των ΝΑΤΟϊκών δαπανών – κυρίως προς εταιρείες των ΗΠΑ – οδηγεί σε μετάθεση μέρους του κόστους στον υπόλοιπο ευρωατλαντικό κόσμο. Η σύγκρουση με την Ρωσία, που οι ΗΠΑ υπέθαλψαν, αξιοποιήθηκε για την αποκοπή των χωρών της Ευρώπης από την πηγή της φθηνότερης ρωσικής ενέργειας και την αύξηση των αγορών από τις ΗΠΑ. Η ανοιχτή παρέμβαση υπέρ ακροδεξιών δυνάμεων εντός ευρωπαϊκών και άλλων χωρών όξυνε τις σχέσεις της προεδρίας Τραμπ με φιλελεύθερες - δεξιές και σοσιαλδημοκρατικές κυβερνήσεις της ΕΕ. Οι εμπορικές και συνοριακές απειλές σε Καναδά και Μεξικό, αλλά και η δημόσια έκκληση στη Δανία για την πώληση της Γροιλανδίας (με διαφανόμενες κινήσεις για δημιουργία σχετικού κλίματος και εντός του γροιλανδικού πληθυσμού) λειτούργησαν επίσης παρομοίως. Όλες αυτές οι διαδικασίες αντικειμενικά δημιουργούν τριγμούς στο εσωτερικό του ευρωατλαντικού στρατοπέδου και δεν αίρονται παρά τις εν μέρει και προσωρινές αντίρροπες τάσεις που έδειξαν να δημιουργούνται (π.χ. στενότερη σύσφιγξη του αγγλοσαξωνικού κόσμου εντός του ευρύτερου ευρωατλαντικού στρατοπέδου με την δημιουργία της AUKUS).

18. Επίσης, η διεθνής κατάσταση οξύνει τις αντιθέσεις της ΕΕ και οδηγεί σε μεταλλαγές εντός της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ο «Μεγάλος Ασθενής» της εποχής μας, και μετατρέπεται στον αδύναμο υπερ-κρίκο της ιμπεριαλιστικής πυραμίδας, με πολλαπλούς αδύναμους υπο-κρίκους εντός της. Σε σχέση με την κρίση του 2008-10, αυτή τη φορά οι ευάλωτοι κρίκοι δεν είναι οι μικρές και δευτερεύουσες οικονομίες των PIGS του Νότου, αλλά γίγαντες όπως η Γαλλία, η Γερμανία και η Ιταλία, πυλώνες του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος και

πυρήνας της ΕΕ. Ειδικότερα η Γαλλία, κινείται εδώ και χρόνια σε μια τροχιά μόνιμης πολιτικής αστάθειας που η αιτία της βρίσκεται στην μακρόχρονη οικονομική καχεκτική ανάπτυξή της, στην στασιμότητα της παραγωγικότητας της εργασίας και στη συσσώρευση ενός δυσθεώρητου χρέους. Συνθήκες τέτοιες παρουσιάζουν οι περισσότερες οικονομίες. Το διακριτό στη Γαλλία είναι ότι, η υποβάθμισή της στην ιμπεριαλιστική πυραμίδα, η οποία είναι ιδιαίτερα εμφανής στην υποσαχάρια Αφρική (υπέρ της Κίνας και της Ρωσίας κυρίως, αλλά και της Τουρκίας σε ορισμένες περιοχές), της στερεί τεράστια έσοδα από την υπερεκμετάλλευση των πρώην αποικιών της, όπως οι καταθέσεις ολόκληρων χωρών στην κεντρική της τράπεζα. Γενικότερα, η ΕΕ υποβαθμίζεται διεθνώς. Και αντιδρά με την εκτίναξη των πολεμικών δαπανών και την πολεμική προετοιμασία, ως μηχανισμό ανάταξης της κρίσης της και αντιρρόπησης της καθοδικής πορείας της, όπως εξηγούμε παρακάτω. Η εκτίμηση ότι η ΕΕ μετατρέπεται σε ένα αδύναμο υπερ-κρίκο του παγκόσμιου καπιταλισμού απαιτεί ιδιαίτερη συζήτηση και χρειάζεται να τεθεί στο κέντρο της προσοχής μας. Το σπάσιμο ενός τέτοιου μεγέθους «αδύναμου κρίκου» στην ήπειρό μας σημαίνει ξέσπασμα μεγάλων γεγονότων, αντεπαναστατικού αλλά και επαναστατικού χαρακτήρα, σε μια ήπειρο που γέννησε το ναζισμό και το φασισμό, αλλά και τον μαρξισμό, το εργατικό και κομμουνιστικό κίνημα. Φυσικά, οι κρατούντες θα πάρουν (και παίρνουν) μέτρα για την αποτροπή μίας τέτοιας ρήξης ή έστω για να λάβει ηπιότερο χαρακτήρα. Χρειάζεται να παρακολουθούμε με πολύ προσοχή αυτές τις εξελίξεις, να οικοδομήσουμε και να δυναμώσουμε διεθνείς επαφές και δίκτυα, να προετοιμαζόμαστε για τις επιπτώσεις στη χώρα μας.

19. Όλα αυτά φάνηκαν ήδη στη διάρκεια της κρίσης του 2008-09 που ενώ αρχικά ξέσπασε στις ΗΠΑ, αυτές πρακτικά την μετακύλισαν σε σημαντικό βαθμό στις χώρες της ΕΕ και της ΟΝΕ όπου λόγω και των αντιφάσεων της αρχιτεκτονικής τους οδηγήθηκαν σε αδυναμία αντιμετώπισης με ενιαίο και συνεκτικό τρόπο μίας οικονομικής κρίσης τέτοιου εύρους. Η διαδικασία αυτή οδήγησε σε ΕΕ πολλών ταχυτήτων (πλούσιος «Βορράς» vs. φτωχότερου «Νότου», πιο αμερικανόφιλες χώρες στην «Ανατολή» vs. του ευρωπαϊκού κέντρου κλπ.), αλλά και στο σημαντικό πολιτικό και οικονομικό σοκ του Brexit. Και οξύνθηκε περαιτέρω με τις εξελίξεις μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία το 2022 (αποκλίσεις από την σκληρή αντιρωσική γραμμή και διακριτή στάση Ουγγαρίας και Σλοβακίας, άνοδο της ακροδεξιάς και δημιουργία τριγμών σε διάφορες χώρες κλπ.). Ειδικά η στάση των χωρών της ΕΕ στο ζήτημα της Ουκρανίας οδήγησε σε μία πρωτοφανή όξυνση της κρίσης της. Από τη μία, επιλέχθηκε πρακτικά η πλήρης αποκοπή από τη ρωσική πηγή φθηνής ενέργειας, κάτι που υπονομεύει πλέον σοβαρά και τη δική της ανάπτυξη (και αποτυπώνεται ήδη στην πτώση των ρυθμών ανάπτυξης της βιομηχανικής παραγωγής της Γερμανίας) και οδήγησε στην αύξηση της ενεργειακής εξάρτησης από τις ΗΠΑ. Από την άλλη, «αδειάστηκαν» με τη στροφή Τραμπ στο Ουκρανικό ζήτημα και πλέον λειτουργούν ακόμα πιο τυχοδιωκτικά επιχειρώντας διαρκώς να θέσουν προσχώματα σε κάθε προοπτική συμβιβασμού στο ουκρανικό μέτωπο. Γενικότερα, φαίνεται πλέον ότι επιλέγουν τη **στροφή στο θηριώδες εξοπλιστικό πρόγραμμα Rearm Europe** επιδιώκοντας αφενός την τόνωση της εσωτερικής κατανάλωσης εξοπλιστικών προγραμμάτων με μία μορφή ιδιότυπου «πολεμικού κεϋνσιανισμού» για την ενδυνάμωση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας όπλων, αλλά και για την ισχυροποίηση των αστικών τάξεων εντός και εκτός των συνόρων τους με προετοιμασία για τις συγκρούσεις του μέλλοντος και για την αυταρχική θωράκιση των κρατών και των πολιτικών συστημάτων. Η στροφή αυτή στο ReARM Europe είναι σαφές ότι θα οδηγήσει στην ακόμα μεγαλύτερη μείωση των κοινωνικών δαπανών και θα συντελέσει

σε μεγαλύτερη πτώση του βιοτικού επιπέδου και του εισοδήματος των εργαζόμενων τάξεων και των λαών της Ευρώπης. Σε κάθε περίπτωση, είναι σαφές ότι **η ΕΕ αντιδραστικοποιείται ακόμα περισσότερο και εξελίσσεται σε μία ένωση που προετοιμάζεται για πόλεμο τόσο με εξωτερικούς εχθρούς όσο και εναντίον των εργατικών – λαϊκών τάξεων των χωρών της**. Η αντίθεση στις πολιτικές της και η πάλη για ρήξη, αποδέσμευση και έξοδο από τα δεσμά της γίνεται ακόμα πιο επιτακτικό καθήκον.

20. Μέσω του πολέμου δασμών που κηρύττει ο Τραμπ **οξύνονται οι αντιθέσεις με τις BRICS και ιδιαίτερα την Κίνα**. Χρειάζεται να τονιστεί, επίσης, η νέα ένταση στον στραγγαλισμό της Κούβας, της Βενεζουέλας και κάθε προοδευτικής τάσης στη Λατινική Αμερική, ενώ δεν θα μείνει ήσυχη η Αφρική και κυρίως η ζώνη του Σαχέλ. Η συνάντηση Τραμπ και Πούτιν στην Αλάσκα αντικειμενικά ευνόπησε τη ρωσική πλευρά, αίροντας εν μέρει την απομόνωση που προωθούσε αρραγώς έως τώρα το ευρωατλαντικό στρατόπεδο. Και για αυτό συνάντησε αντίστοιχες αντιδράσεις από την ΕΕ, τη Βρετανία, τη Γαλλία, τη Γερμανία και άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Η συνάντηση συμβολικά ανέδειξε την απευθείας απόπειρα συνεννόησης και διερεύνησης συμβιβασμών μεταξύ δύο μεγάλων δυνάμεων, παρακάμπτοντας πλήρως την Ευρωπαϊκή Ένωση και γενικά τις ευρωπαϊκές δυνάμεις και την, στην πραγματικότητα ηττημένη στο πεδίο των μαχών, Ουκρανία. Είναι σαφές ότι η αναζήτηση συνεννόησης μεταξύ ΗΠΑ και Ρωσίας δεν αφορά μόνο το πεδίο της Ουκρανίας αλλά γενικότερα το πλαίσιο των διεθνών συμφερόντων τους (π.χ. στην Αρκτική). Οι ΗΠΑ επιχειρούν να ανοίξουν διαύλους με τη Ρωσία για να διεμβολίσουν, όσο γίνεται, και τον ρωσοκινέζικο άξονα (κατ' αντιστοιχία της αντίστροφης προσέγγισης με την Κίνα στη δεκαετία του '70 για να απομονώσουν την τότε ΕΣΣΔ). **Ο βασικός οικονομικός αντίπαλος της «Δύσης» παραμένει η Κίνα και αυτήν στοχεύουν κυρίως οι κινήσεις της προεδρίας Τραμπ**. Την ίδια στιγμή, όμως, αντίστροφα αποτελέσματα πετυχαίνουν κινήσεις όπως η επιβολή δασμών στην Ινδία που αναθέρμανε τις σχέσεις Κίνας-Ινδίας, λίγα χρόνια μετά τις στρατιωτικές διενέξεις τους στα Ιμαλάια το 2020. Παρά τις προσπάθειες των ΗΠΑ **στη Σύνοδο της Σαγκάης αποτυπώθηκε γλαφυρά η ανάδυση ενός ανταγωνιστικού άξονα (υπό την ηγεμονία της Κίνας)**, όχι χωρίς αντιθέσεις και εντός του, αλλά πάντως υπαρκτού. Χαρακτηριστική είναι σε αυτό το τοπίο και το ότι η Κίνα έθεσε εκ νέου το ζήτημα ίδρυσης αναπτυξιακής τράπεζας για την εξυπηρέτηση των συναλλαγών αυτών των χωρών, παρακάμπτοντας το δολάριο και τη δυνατότητα πιέσεων και ελέγχου που δίνει διεθνώς στις ΗΠΑ.

21. Κρίσιμο πολιτικά είναι **το ερώτημα για τη φύση και τον χαρακτήρα της διεθνούς αντιπαράθεσης**. Πρόκειται για μια αντιπαράθεση του ευρωατλαντικού ιμπεριαλισμού απέναντι σε έναν αναδυόμενο «προοδευτικό» ή «αντιιμπεριαλιστικό» πόλο ή πρόκειται περί ενδοϊμπεριαλιστικών και ενδοαστικών αντιθέσεων, μεταξύ κυρίαρχων και αναδυόμενων ιμπεριαλιστικών πόλων; Είναι σαφές ότι το ερώτημα είναι κομβικό για την πολιτική στάση των δυνάμεων του εργατικού – λαϊκού κινήματος και της Αριστεράς και ήδη δημιουργεί διαιρέσεις εντός του αντιιμπεριαλιστικού και αντιπολεμικού κινήματος. Διευκρινίζουμε ότι **όταν μιλάμε για ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα μίας χώρας ως δύναμης δεν εννοούμε το στάδιο της καπιταλιστικής ανάπτυξης γενικά**, αφού πρακτικά η συντριπτική πλειοψηφία των χωρών διεθνώς έχουν εισέλθει στο ανώτερο στάδιο καπιταλιστικής ανάπτυξης. Κάτι τέτοιο οδηγεί σε αυθαίρετες γενικεύσεις και λάθος πολιτική στάση («όλες οι χώρες είναι ιμπεριαλιστικές επειδή έχουν μονοπωλιακό καπιταλισμό»

που κανονικά θα οδηγούσε – παρόλο που αυτό δεν διατυπώνεται ρητά - σε αντιλήψεις ότι όλες οι αντιθέσεις πρακτικά είναι ενδοϊμπεριαλιστικές κλπ.). **Εννοούμε τις χώρες που είναι μεγάλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις, ακριβώς επειδή έχουν ή διεκδικούν ηγεμονικό ρόλο διεθνώς, έχοντας ανάλογο οικονομικό, στρατιωτικό και γεωπολιτικό εκτόπισμα** (που ο Λένιν ομαδοποιούσε ως «μία χούφτα ισχυρότατα ή πλουσιότατα έθνη» στην εποχή του, χωρίς αυτό βέβαια να σημαίνει ότι παραμένουν οι ίδιες σήμερα και δεν έχουν ανέλθει και άλλες σε αυτή την κατηγορία). Ο χαρακτηρισμός αυτός σχετίζεται με ένα σύνολο κριτηρίων (άσκηση ιμπεριαλιστικής οικονομικής εκμετάλλευσης με την έννοια της μεταφοράς αξίας διεθνώς ή και της λεηλασίας πλουτοπαραγωγικών πόρων, στρατιωτική ισχύς και δυνατότητα επιβολής, ισχύς σε διεθνείς οργανισμούς, διεθνώς και περιφερειακά κ.ά.). Χρειάζεται διαρκώς μελέτη στοιχείων (που δεν είναι πάντα απλή ούτε τα αναγκαία στοιχεία πλήρως διαθέσιμα π.χ. για την εκτίμηση διεθνών μεταφορών αξίας) και αποσαφήνιση αυτών των κριτηρίων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν μπορούμε να κάνουμε πολιτικές εκτιμήσεις με όσα ήδη μπορούμε να γνωρίζουμε.

22. Όσον αφορά το πλαίσιο των εκτιμήσεών μας, πρώτα από όλα **εκτιμούμε ότι όλο το φάσμα των μεγάλων διεθνών δυνάμεων αφορά καπιταλιστικές χώρες στις οποίες η αστική τάξη βρίσκεται στην εξουσία**. Αυτό είναι προφανές για τις «δυτικές» χώρες, όπως και για την Ινδία, τη Βραζιλία, τη Νότια Αφρική, το Ιράν αλλά και τη Ρωσία πλέον (που κατά τη γνώμη μας ήδη αρκετές δεκαετίες πριν την «παλινόρθωση» δεν είχε σοσιαλιστικό καθεστώς, αλλά ένα εκμεταλλευτικό ταξικό καθεστώς, που μετεξελίχθηκε σε κλασικό καπιταλισμό μετά το 1991). Μαρξιστική προσέγγιση σημαίνει ότι εξετάζουμε, πρώτα από όλα και θέτουμε ως θεμελιώδες κριτήριο για τον χαρακτήρα μιας χώρας την ποιότητα και όχι μόνον ή κυρίως την ποσότητα, εξετάζουμε τις παραγωγικές και κοινωνικές σχέσεις που επικρατούν, την ταξική συγκρότησή της, τις σχέσεις εκμετάλλευσης και εξουσίας και όχι μόνο ή κυρίως τις παραγωγικές δυνάμεις, τον πλούτο γενικά, το ΑΕΠ κλπ. Η εκτίμησή αυτή φυσικά δεν σημαίνει ότι δεν μπορούμε και πρέπει να στεκόμαστε στο πλευρό κάποιων τέτοιων χωρών αν δεχτούν ιμπεριαλιστική επίθεση (π.χ. Ιράν) ή βίαιη παρέμβαση στο εσωτερικό τους (στήριξη των ΗΠΑ σε ενέργειες πραξικοπηματικού χαρακτήρα στη Βραζιλία κλπ.).

23. Αυτή η εκτίμηση αφορά, όμως, και τη σημερινή **Κίνα**⁹ που δεν έχει σοσιαλιστικό καθεστώς, παρά τις διακηρύξεις και την εξουσία του ΚΚ Κίνας. Εκτιμούμε ότι πρόκειται για ένα αυταρχικό, όσον αφορά την εσωτερική πολιτική διαχείριση, και σκληρά εκμεταλλευτικό **ταξικό καθεστώς** με ένα διαφορετικό μίγμα κρατικής και της συνεχώς αυξανόμενης ιδιωτικής καπιταλιστικής οικονομίας, υπό την ηγεμονία της πρώτης και κάτω από τον στενό έλεγχο του κόμματος. Ένα καθεστώς πιο κοντά σε αυτό που ορίζεται ως **κρατικός καπιταλισμός**, όσον αφορά στην κοινωνική ουσία, αλλά και με άλλες διεθνείς σχέσεις με τις χώρες της παγκόσμιας «περιφέρειας», με τις οποίες δεν είχε ποτέ αποικιοκρατικό παρελθόν. Το ότι έχει ανορθώσει το βιοτικό επίπεδο μεγάλου μέρους του κινέζικου πληθυσμού (συμβάλλοντας έτσι και στην ανόρθωση συνολικά των αντίστοιχων δεικτών του παγκόσμιου βιοτικού επιπέδου) δεν αναιρεί αυτή την πραγματικότητα. Το ίδιο άλλωστε

9 όπως αφορά και αντίστοιχες χώρες μικρότερης ισχύος, όπως η Βόρεια Κορέα και το Βιετνάμ. Αντιθέτως, η περίπτωση της Κούβας εκτιμούμε ότι θέλει πιο αναλυτική μελέτη και είναι διαφορετική, αφορά σαφώς ένα αντιιμπεριαλιστικό και πιο προοδευτικό καθεστώς, με μακρόχρονη διεθνοιστική δράση που φτάνει, έστω και απομειωμένα, μέχρι τις μέρες μας και αξίζει την έμπρακτη αλληλεγγύη και στήριξή μας

συνέβη και στις χώρες της αναπτυσσόμενης «Δύσης» στην παλιότερη πορεία της καπιταλιστικής ανάπτυξής τους, χωρίς να αναιρεί το ότι ήταν και παραμένουν αστικά εκμεταλλευτικά καθεστώτα. Η ραγδαία κινέζικη ανάπτυξη των τελευταίων δεκαετιών, που αποτυπώνεται σαφώς σε όλους τους δείκτες που παραθέσαμε παραπάνω στη θέση 9, οδήγησε στη σαφή ανάδειξη της Κίνας σε δεύτερη οικονομικά δύναμη του κόσμου με περαιτέρω ανοδική πορεία και τάση. Μία χώρα που είναι πλέον εμπορική υπερδύναμη, με μεγάλο επενδυτικό άνοιγμα στην Αφρική, την Ασία και σε όλο τον κόσμο (με το εγχώριο παράδειγμα της Cosco να είναι ενδεικτικό για τους όρους και τις εργασιακές σχέσεις σε αυτές), με σημαντικές επενδύσεις σε υποδομές και εξόρυξη πρώτων υλών σε άλλες χώρες, δανειστή μεγάλου μέρους χωρών διεθνώς, που πλέον εξοπλίζεται με ταχύτερους ρυθμούς στο πλαίσιο των διεθνών ανταγωνισμών διατηρώντας και βάση και στρατεύματα εκτός της. **Πλέον, πρόκειται σαφώς για ανερχόμενη ιμπεριαλιστική δύναμη που επιχειρεί να συνάψει έναν ανταγωνιστικό άξονα στον ευρωατλαντικό ιμπεριαλισμό, παρόλο που σε αυτή την προσπάθεια υπάρχουν σημαντικές αντιθέσεις ακόμα** (βλ. τεταμένη ιστορικά σχέση Κίνας-Ινδίας, δυνητικά προβλήματα που δημιουργεί η άνοδος της Κίνας και στους πλέον κοντινούς συμμάχους της όπως η Ρωσία, κάτι που φάνηκε π.χ. στο πρόσφατο παρελθόν στην ένταξη του Καζακστάν πρακτικά στη σφαίρα επιρροής της κ.ά.). Το ότι η Κίνα επιλέγει να υιοθετεί το ρόλο του υπερασπιστή του ελεύθερου εμπορίου ενάντια σε εμπορικούς πολέμους και δασμούς, όπως και το ρόλο του υπερασπιστή των διεθνών διακρατικών θεσμών (π.χ. ΟΗΕ) έναντι των μονομερών ενεργειών των ΗΠΑ κλπ. και της διεθνούς «σταθερότητας» δεν της προσδίδει έναν «αντικειμενικά προοδευτικό» ρόλο. Συνάδει πλήρως με την υπεράσπιση των δικών της κρατικών συμφερόντων (εμπορική υπεροπλία έναντι της υπαρκτής ακόμα στρατιωτικής υπεροπλίας των ΗΠΑ και του ευρωατλαντικού άξονα καθώς και η μέχρι στιγμής απουσία – πλην του ζητήματος της Ταϊβάν – κάποιες άλλης επιδίωξης γεωστρατιωτικής επιβουλής).

24. Η **Ρωσία** έχει, επίσης, μία διαχρονική δυναμική καπιταλιστικής ανάπτυξης στο επίπεδο κάποιων οικονομικών δεικτών σε όλη την περίοδο μετά την αντικατάσταση του Γέλτσιν από τον Πούτιν στην εξουσία. Η συγκυρία των «δυτικών» κυρώσεων δεν την αποδυνάμωσε, αλλά σε όψις την ισχυροποίησε κιόλας, οδηγώντας σε μεγαλύτερη σύσφιγξη των οικονομικών σχέσεών της με πολλές χώρες της «περιφέρειας». Παρ'όλα αυτά, παραμένει σαφώς υποδεέστερη οικονομικά από τις ΗΠΑ και Κίνα και λίγο χαμηλότερα από άλλες «δυτικές» δυνάμεις (Γερμανία, Βρετανία, Γαλλία). Την ίδια στιγμή, όμως, παραμένει μεγάλος παραγωγός πρώτων υλών και ενέργειας και μεγάλη – και μέχρι την άνοδο της Κίνας σαφώς η δεύτερη – στρατιωτική (και μάλιστα πυρηνική) δύναμη διεθνώς και έχει υιοθετήσει ιμπεριαλιστικές πρακτικές στο περιβάλλον των χωρών της σφαίρας επιρροής της, διατηρώντας και βάσεις εκτός της και στρατιωτική και παραστρατιωτική παρουσία σε άλλες χώρες (βλ. Αφρική, Ασία). Όλα αυτά υποδεικνύουν ότι **οφείλουμε να έχουμε καθαρή θέση για τον κοινωνικό – ταξικό χαρακτήρα του καθεστώτος της και να ακολουθούμε στάση αρχών όταν υιοθετεί ιμπεριαλιστικές πρακτικές (εισβολή, διαμελισμό χωρών, αμφισβήτηση των διεθνών συνόρων κλπ.)**, όσο και αν αναγνωρίζουμε την επιθετικότητα του ευρωατλαντικού ιμπεριαλισμού στον περίγυρό της και τη διαρκή απόπειρα ΝΑΤΟϊκής περικύκλωσής της.

25. Για τον ιμπεριαλιστικό ή όχι χαρακτήρα της με την πλήρη έννοια του όρου διεξάγεται συζήτηση διεθνώς ανάμεσα σε μαρξιστές θεωρητικούς και την παρακολουθούμε. Επικοινωνούμε και συζητούμε και με μαρξιστικά ρεύματα που υποστηρίζουν τον καπιταλιστικό αλλά όχι ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα της. Δεν συμφωνούμε με απόψεις που εξισώνουν τη Ρωσία με τις ΗΠΑ. Δεν συμφωνούμε, όμως, και με τα ρεύματα εκείνα που εξωραίζουν τον ρωσικό καπιταλισμό στο όνομα του αντιαμερικανικού αγώνα. Εκτιμούμε ότι η Ρωσία **έχει ολοκληρώσει το πέρασμα από το ταξικό εκμεταλλευτικό καθεστώς (τον λεγόμενο «υπαρκτό σοσιαλισμό») στις σχέσεις του καπιταλισμού της εποχής μας, που εμπεριέχει και τα βασικά στοιχεία του μονοπωλιακού καπιταλισμού - ιμπεριαλισμού:** Η Ρωσία έχει ανεπτυγμένα, κρατικά και ιδιωτικά, πολυεθνικά πολυκλαδικά μονοπώλια, ισχυρό χρηματοπιστωτικό τομέα, σημαντικές εξαγωγές κεφαλαίων (αν και κατώτερες από τις άλλες αναπτυγμένες χώρες), εμπέδωση των ελαστικών εκμεταλλευτικών σχέσεων νέου τύπου σε μεγάλο βαθμό, δημιουργία ενός σύγχρονου κράτους και αστικού συνασπισμού εξουσίας, κυριαρχία της μιντιακής πολιτιστικής βιομηχανίας κ.ά. Ο άγριος «αντικρατικός» νεοφιλελευθερισμός και η ευρωατλαντική, κυρίως, αμερικανική επικυριαρχία της δεκαετίας του 1990, όπου εμπεδώθηκαν οι νέες σχέσεις εκμετάλλευσης και ιδιοκτησίας, έχει δώσει τη θέση της σε μια πιο αναβαθμισμένη εποπτεία και παρέμβαση του κράτους, χωρίς να διαταράσσεται η ουσία αυτών των σχέσεων. Η οικονομική σταθεροποίηση έδωσε τη δυνατότητα και σε μια πολιτική σταθεροποίηση, η οποία, σε συνδυασμό με το εδαφικό μέγεθος, την αφθονία πρώτων υλών και, κυρίως, το μεγάλο πυρηνικό οπλοστάσιο, που η αστική τάξη διατήρησε με κάθε κόστος ανέπαφο, έδωσε τις δυνατότητες και για την άσκηση επεκτατικής, ιμπεριαλιστικής πολιτικής. Όσον αφορά τη διεθνή θέση της, **η Ρωσία βρίσκεται στις ανώτερες βαθμίδες της ιμπεριαλιστικής πυραμίδας με ανοδικές τάσεις και τις ιδιομορφίες που αναφέραμε.**

26. **Η επέκταση του NATO και των εξοπλισμών του προς ανατολάς, παρά τις περί του αντιθέτου δεσμεύσεις μετά το 1991, είναι το υπόβαθρο της όξυνσης της σύγκρουσης με τη Ρωσία στις μέρες μας, τόσο στην Ουκρανία όσο και αλλού.** Το NATO που ώθησε το καθεστώς μαριονέτα της Γεωργίας να επιτεθεί στη Ρωσία το 2008, κάτι που τελικά οδήγησε στην κατάρρευση και τη συντριπτική ήττα του (αφού και οι Δυτικοί βέβαια τους «πούλησαν» ως συνήθως τελικά παρά τις υποτιθέμενες δεσμεύσεις τους για στήριξη). Και φυσικά υπέθαλψε **το πραξικόπημα του Μαϊντάν το 2014, που ήταν ένα πρώτο κομβικό σημείο για τις εξελίξεις στην περιοχή.** Ένα πραξικόπημα που έφερε ακροδεξιούς και νεοναζί στην εξουσία στην Ουκρανία σε μία προσπάθεια ανάσχεσης της ρωσικής επιρροής στη χώρα. Μία ημιφασιστική εξουσία που έκανε εκτεταμένα δολοφονικά πογκρόμ (με αποκορύφωμα την πολύνεκρη σφαγή στο Κτίριο των Συνδικάτων στην Οδησό) και άσκησε αποκάλυπτη πολιτική διακρίσεων εναντίον των κοινωνικών, πολιτικών, γλωσσικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων των ρωσόφωνων πολιτών της Ουκρανίας (ειδικά των ανατολικών επαρχιών όπου πλειοψηφούν συντριπτικά) σε μία προσπάθεια «εκδυτικισμού» και πλήρους «απορωσοποίησης» όλης της ουκρανικής επικράτειας. Μία αποκάλυπτα φιλονατοϊκή ουκρανική ηγεσία που στόχευε στην επέκταση του NATO και των εξοπλισμών του στην ουκρανική επικράτεια και στην πλήρη καταστολή της δίκαιης εξέγερσης των ρωσόφωνων πληθυσμών στις επαρχίες του Ντονέσκ και του Λουγκάνσκ. Όποιος/α δεν μίλησε για αυτά τότε στην καλύτερη περίπτωση αντικειμενικά διευκόλυνε άθελά του και στη χειρότερη συναίνεσε στην κατεύθυνση επιθετικής υπεράσπισης των ευρωατλαντικών συμφερόντων.

27. Η Ρωσία το 2022 εκτιμώντας πλέον ότι η συμφωνία του Μινσκ ήταν άταφος νεκρός και δεν υπήρχε έδαφος για μία νέα συμφωνία για τη συλλογική ασφάλεια στην Ευρώπη που θα περιλαμβάνει και τις ανησυχίες της αντέδρασε σε διάφορα επίπεδα. Προχώρησε στην αναγνώριση των Λαϊκών Δημοκρατιών του Ντονέσκ και του Λουγκάνσκ με διάγγελμα του Πούτιν, η σημασία και το περιεχόμενο του οποίου δεν πρέπει να υποτιμηθεί. Δικαίως ασκήθηκε κριτική από αριστερές και κομμουνιστικές δυνάμεις για την επίθεση σε αυτό το διάγγελμα στο Λένιν και την πολιτική του για τις εθνότητες στα πρώτα χρόνια της σοβιετικής εξουσίας, μία επίθεση με σκοπό να δικαιώσει και να επαναφέρει το πρότυπο της τσαρικής αυτοκρατορικής πολιτικής. Ακόμα χειρότερη ήταν η επί της ουσίας αμφισβήτηση ουκρανικής εθνότητας και κυριαρχίας στο διάγγελμα με επιχειρήματα μεγαλωρώσικου εθνικισμού που έφταναν μέχρι αναφορές στην κοιτίδα του πολιτισμού των Ρωσών χίλια χρόνια πριν. Δεν πρέπει να υποτιμηθεί ότι με αυτό το αφήγημα επαναδιατυπώθηκαν πλέον σαφώς οι ρωσικές φιλοδοξίες για επανακατάκτηση της ηγεμονίας στο μετασοβιετικό χώρο των πρώην δημοκρατιών της ΕΣΣΔ ως «σφαίρα επιρροής» της. **Δεν πρέπει να αγνοηθεί ότι με την πολιτική που υιοθέτησε η Ρωσία ήδη από την περίπτωση της Αμπχαζίας και της Νότιας Οσετίας το 2008, επανακατοχύρωσε με την προσάρτηση της Κριμαίας το 2014 και επέκτεινε με την εισβολή και κατοχή περίπου του 20% του ουκρανικού εδάφους ακολούθησε σχεδόν «συμμετρικά», έστω σε μικρότερη κλίμακα, και σε κάποιες περιπτώσεις τυπικά ως «αμυνόμενη», τη δυτική πολιτική αλλαγής συνόρων, διαμελισμού κρατών και ίδρυσης νέων φιλικών προς αυτή (ημι)κρατικών οντοτήτων.** Παλιότερα η ΕΣΣΔ, αλλά και η μετασοβιετική Ρωσία επέμεναν σε μία στάση αρχών για καμία αλλαγή των συνόρων που καθιερώθηκαν μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, με καταγγελία των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων και πολεμικών εισβολών στο όνομα υπεράσπισης μειονοτήτων που τελικά σκοπό είχαν το διαμελισμό κρατών και τη μη αναγνώριση τέτοιων οντοτήτων που προέκυπταν (βλ. Βόρεια Κύπρος, Κόσοβο). Η σταδιακή αλλαγή υποδείγματος, που αναβαθμίστηκε αντικειμενικά πλέον με τη **ρωσική εισβολή στην Ουκρανία του 2022, που αποτελεί το δεύτερο κομβικό σημείο στις εξελίξεις της περιοχής,** δεν πρέπει να υποτιμηθεί ως προς τις προοπτικές της, χωρίς να εξομοιώνουμε όλες τις περιπτώσεις. **Από θέση αρχής, καμία λογική αιτίαση σε σχέση με τη συλλογική ασφάλεια διεθνώς δεν μπορεί να δικαιολογήσει την εισβολή που συνέβη. Οι εισβολές σε κυρίαρχες χώρες ως πρακτική για την εγκαθίδρυση «ζώνης ασφαλείας» στην περιφέρεια της χώρας – εισβολέα ανήκουν στη σφαίρα των ιμπεριαλιστικών πρακτικών και διαφέρουν ουσιαστικά από άλλου τύπου ενέργειες (π.χ. διπλωματικού χαρακτήρα) για τη διασφάλιση των συμφερόντων και της ασφάλειας μίας χώρας.**

28. Όλα τα παραπάνω δείχνουν ότι βρισκόμαστε πλέον σε μία ταραγμένη εποχή μεγάλων ανταγωνισμών και συγκρούσεων. **Η τάση δημιουργίας ενός κόσμου που θα χαρακτηρίζεται από την μείωση της αμερικανικής ισχύος με την παράλληλη αναβάθμιση της δύναμης άλλων κρατών, και πρώτα και κύρια της Κίνας, δίνει μεγαλύτερες δυνατότητες για εκμετάλλευση των αντιθέσεων του από το εργατικό κίνημα** και κυρίως, ανοίγει τη μεγάλη και πολύ δύσκολη πρόκληση να εμφανιστεί εντός του με ανεξάρτητο τρόπο ο κόσμος της εργασίας με τη θεωρία, τη στρατηγική και τη διεθνή συνεργασία σου. Ωστόσο, είναι φανερό ότι αυτός **ο νέος εν δυνάμει «πολυπολικός» κόσμος δεν πρόκειται να είναι πιο ειρηνικός, αντιθέτως σημαίνει ακριβώς ότι εγκυμονούνται νέες οξύνσεις των ενδοϊμπεριαλιστικών και ενδοκαπιταλιστικών συγκρούσεων και αντιθέσεων,** και σε πολεμικό επίπεδο (όπως

ήδη γίνεται σε πολλές περιοχές του πλανήτη) και με κίνδυνο ένα νέο μεγάλο διεθνή πόλεμο. Οι εξελίξεις σε πολλά μέτωπα (Λατινική Αμερική, Μέση Ανατολή, Ουκρανία) δείχνουν ότι **ο κόσμος και οι σφαίρες επιρροής ξαναμοιράζονται και κάθε μεγάλη δύναμη επιχειρεί να εξυπηρετήσει τα ιδιαίτερα συμφέροντά της και να τακτοποιήσει την «πίσω αυλή» της.** Στη Μέση Ανατολή το Ισραήλ υπό την αιγίδα των ΗΠΑ υλοποιεί τους ευρωατλαντικούς σχεδιασμούς, στοχεύοντας ξανά το Ιράν και πιέζοντας την κυβέρνηση του Λιβάνου να προχωρήσει σε κινήσεις αφοπλισμού της Χεζμπολάχ. Στη Λατινική Αμερική, οι ΗΠΑ απειλούν στρατιωτικά τη Βενεζουέλα και την κυβέρνηση Μαδούρο επιχειρώντας να ολοκληρώσουν μία αντιδραστική στροφή σε πολλές χώρες της περιοχής, μετά την παλιότερη ανάδειξη προοδευτικών κυβερνήσεων όπως των Τσάβες και Μοράλες (βλ. κοινοβουλευτικά πραξικοπήματα και ανατροπές σε Παραγουάη και Ισημερινό παλιότερα, πίεση που οδήγησε σε σαφώς πιο μετριοπαθείς σοσιαλδημοκρατικές κυβερνήσεις σε χώρες όπως η Χιλή και η Βραζιλία, πλήρης κατίσχυση δεξιών δυνάμεων στις πρόσφατες εκλογές στη Βολιβία μετά τη μεγάλη κρίση και διασπάσεις του πρώην κυβερνητικού μετώπου MAS). Χωρίς να ξεχνάμε ότι βασικός πυροδότης των συγκρούσεων παραμένει ο ακόμα ισχυρότερος ευρωατλαντικός ιμπεριαλιστικός πόλος και ειδικά η ηγεμονική δύναμή του, οι ΗΠΑ, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε ότι σε αυτά τα πεδία η αντίδραση Κίνας και Ρωσίας παραμένει χλιαρή (ειδικά μετά και την ουσιαστική αποχώρηση της Ρωσίας από τη Συρία εγκαταλείποντας την όποια στήριξη στο καθεστώς Άσαντ και παρά το ότι ακόμα τυπικά διατηρεί βάση στην Ταρτούς, μία αποχώρηση που πρακτικά εκχωρεί το πεδίο στις ευρωατλαντικές δυνάμεις με προμετωπίδα το Ισραήλ). Η Ρωσία εστιάζει σαφώς το ενδιαφέρον της στη θετική για αυτήν έκβαση του πολέμου στην Ουκρανία και οι εξελίξεις στο πεδίο των μαχών ωθούν σταδιακά τη «Δύση» σε κάποιο προσωρινό συμβιβασμό εκεί. Αυτό εκφράζει η προεδρία Τραμπ αυτή τη στιγμή. Καμία αυταπάτη δεν πρέπει να υπάρχει, όμως, ότι αυτά είναι κινήσεις «ειρήνευσης». Είναι στιγμές προσωρινής ισορροπίας σε ένα τοπίο ολοένα και μεγαλύτερης αστάθειας και συγκρούσεων, και με αυτό το γνώμονα πρέπει να κινούνται όλες οι δυνάμεις του εργατικού, λαϊκού και αντιπολεμικού-αντιιμπεριαλιστικού κινήματος, διατηρώντας την ανεξαρτησία τους από όλες τις μεγάλες δυνάμεις και τις αστικές τάξεις.

29. Σε αυτό το τοπίο αντιθέσεων, **το ερώτημα του πολέμου είναι πλέον υπαρκτό με όρους εποχής, τόσο με τη μορφή περιφερειακών συγκρούσεων** «δια αντιπροσώπων» που είναι ήδη παρόν (βλ. Μέση Ανατολή, Ουκρανία) **όσο και με τη μορφή πιο συνολικών «θερμών» συγκρούσεων προοπτικά.** Στο συγκεκριμένο ζήτημα οφείλουμε να υιοθετούμε μία πιο στρατηγική οπτική και όχι απλά έναν βραχυπρόθεσμο συγκυριακό εφησυχασμό με βάση τα δεδομένα μίας προηγούμενης περιόδου. Μία οπτική που θέτει το ζήτημα, διαμορφώνει κριτήρια και καθήκοντα αντιπολεμικής παρέμβασης ενάντια στις δυνάμεις του ιμπεριαλισμού και του κεφαλαίου διεθνώς και στη χώρα μας. Ακόμα περισσότερο επειδή βρισκόμαστε σε μία ευαίσθητη γωνιά του κόσμου που οι εστίες των αντιπαραθέσεων παραμένουν ενεργές. Σε αυτό το τοπίο, το διαρκές κάλεσμα για ειρήνη, ενάντια στον πόλεμο, τον ιμπεριαλισμό και τις πολεμοκάπηλες τυχοδιωκτικές πολιτικές των αστικών κυβερνήσεων είναι αναγκαίο. **Η χώρα μας εντάσσεται ενεργά στο διεθνές «στρατόπεδο» του ευρωατλαντισμού και οι ευθύνες όλων των κυβερνήσεών της είναι τεράστιες για την εκχώρηση διευκολύνσεων και την εμπλοκή υποδομών και δυναμικού της στις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις των ΗΠΑ-NATO-ΕΕ.** Η αναβάθμιση της ένταξης σε αυτούς τους σχεδιασμούς, ήδη από την διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ και την πλήρη πρόσδεση στον αντιδραστικό άξονα Ισραήλ-Κύπρου-Αιγύπτου υπό τη

σκέπη των ΗΠΑ, παίρνει ακόμα πιο αναβαθμισμένο χαρακτήρα επί κυβέρνησης Μητσοτάκη με τη νατοϊκή χρήση του λιμανιού της Αλεξανδρούπολης και την αναβάθμιση της βάσης της Σούδας στους σχεδιασμούς ΗΠΑ και NATO στην Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή. **Η άμεση απεμπλοκή της χώρας μας από τους ιμπεριαλιστικούς σχεδιασμούς ΗΠΑ-NATO-ΕΕ, η απομάκρυνση όλων των αμερικανοNATOϊκών βάσεων από τη χώρα, η επιστροφή όλων των ελλήνων στρατιωτών και αξιωματικών από αποστολές στο εξωτερικό και τελικά η αποδέσμευση της χώρας από το NATO και την ΕΕ πρέπει να είναι βασικοί στόχοι για το εργατικό και λαϊκό κίνημα στη χώρα μας.** Γιατί αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση για μία πορεία ουσιαστικής ανεξαρτησίας με το λαό νοικοκύρη στον τόπο του, για τον σοσιαλιστικό κοινωνικό μετασχηματισμό προς όφελος των εργαζόμενων και λαϊκών τάξεων.

30. Η ήττα του ευρωατλαντικού ιμπεριαλισμού είναι καθήκον της πάλης των λαών, πρώτα από όλα των λαών στις χώρες του ευρωατλαντικού «στρατοπέδου». Αυτό δεν σημαίνει ότι είμαστε στην ίδια πλευρά με κάθε ανταγωνιστικό ιμπεριαλιστικό στρατόπεδο. Δεν υπηρετούμε ίδιους σκοπούς, δεν παλεύουμε κάτω από τις ίδιες σημαίες. Η εκμετάλλευση των ενδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων για την προώθηση των σκοπών των αγωνιζόμενων λαών είναι θεμιτή, δεν χωρά όμως καμία σύγχυση σκοπών και στόχων. Οι ενδοϊμπεριαλιστικές συγκρούσεις δεν είναι δίκαιοι πόλεμοι ακόμα και αν η έκβασή τους αποδυναμώσει τη «δική μας» ιμπεριαλιστική πλευρά και αυτό μπορεί να αξιοποιηθεί. Δίκαιοι είναι οι πόλεμοι των λαών για την προώθηση των σκοπών τους για εθνική ανεξαρτησία, κοινωνική αλλαγή και επανάσταση, για το σοσιαλισμό - κομμουνισμό. **Καμία λαϊκή και ακόμα περισσότερο κομμουνιστική πολιτική δύναμη δεν πρέπει να κρατά γενικά και αφηρημένα «ίσες αποστάσεις», δεν μπορεί όμως και να εθελουφλεί για τις προθέσεις και τους σκοπούς ακόμα και των υποτελών ή «αμυνόμενων» μερών μίας ιμπεριαλιστικής διένεξης.**

31. Τις συνέπειες αυτής της όξυνσης και των νέων πολεμικών εμπλοκών τις πληρώνουν οι λαοί. Η εκτόξευση των τιμών της ενέργειας και η ενεργειακή ανασφάλεια είναι πραγματικότητα εδώ και λίγα χρόνια. Η επιτάχυνση της «πράσινης μετάβασης» των χωρών της ΕΕ έγινε επιλέγοντας το φυσικό αέριο ως καύσιμο μετάβασης, αλλά ταυτόχρονα και με απελευθέρωση της αγοράς σε μία επιδίωξη μείωσης της εξάρτησης από το ρωσικό αέριο, που δίνεται σε αρκετά χαμηλότερες τιμές με μακροπρόθεσμα συμβόλαια. Η βραχυπρόθεσμη διαπραγμάτευση έχει εκτοξεύσει τις τιμές και το λογαριασμό τον πληρώνουν ήδη όλοι οι λαοί της Ευρώπης, με τον ελληνικό να καταβάλλει ένα από τα υψηλότερα τιμήματα. Σε αυτό το πλαίσιο έχουν αυξηθεί σημαντικά οι εξαγωγές υδροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) από τις ΗΠΑ στις χώρες της ΕΕ, από τις οποίες κερδισμένοι είναι και οι Έλληνες εφοπλιστές που συμμετέχουν στη μεταφορά του. Οι λαοί της Ευρώπης είναι πολύπλευρα χαμένοι από όλες αυτές τις εξελίξεις. Η οικονομία σημαντικών δυνάμεων της ΕΕ όπως ακόμα και η Γερμανία που διατηρούσε πολύπλευρες σχέσεις με τη Ρωσία και σημαντική ενεργειακή εξάρτηση από έχουν πληγεί σημαντικά. **Το άμεσο καθήκον μας αυτή την ώρα που τα τύμπανα του πολέμου ηχούν ξανά στην Ευρώπη είναι η εναντίωση στον πόλεμο, ενάντια στην αστική τάξη της χώρας μας και το ιμπεριαλιστικό στρατόπεδο που ανήκει.** Χρειάζεται κινητοποίηση των λαών σε κάθε γωνιά της Ευρώπης και του κόσμου ενάντια στον πόλεμο και ακόμα περισσότερο σε κάθε προοπτική γενίκευσής του. Κάτω από αυτή την πίεση πρέπει να επιβληθεί μια συνολική διαδικασία ειρήνευσης στην Ευρώπη, με άμεση παύση των εχθροπραξιών, κατάπαυση του πυρός και εύρεση μίας συμβιβαστικής λύσης. Με την πίεση ενός ισχυρού αντιπολεμικού κινήματος των λαών μπορεί και πρέπει να αποτραπεί ο πόλεμος και να επιτευχθεί γενικότερα μία **διεθνής συμφωνία για τη συλλογική ασφάλεια με σεβασμό στην κυριαρχία και τις ανησυχίες όλων των χωρών.** Η εμπλοκή της χώρας μας στα αμερικάνικα ιμπεριαλιστικά σχέδια με την εκχώρηση του λιμανιού της Αλεξανδρούπολης και των βάσεων (Σούδα, Άραξο, Στεφανοβίκειο) για αξιοποίησή τους σε πολεμικές προετοιμασίες και προοπτικά ακόμα και σε επιχειρήσεις κάνει τη χώρα μας ενεργό συμμετοχο στα ιμπεριαλιστικά εγκλήματα, αλλά και πολεμικό στόχο. Για αυτό απαιτείται παλλαϊκός συναγερμός και λαϊκή εγρήγορση τώρα!

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α2

Η Παλαιστίνη ως το μαρτυρικό και αγωνιστικό ορόσημο της σύγχρονης πάλης ενάντια στον ιμπεριαλισμό, το σιωνισμό και τον πόλεμο

32. Σε αυτό το τοπίο, κεντρική είναι η θέση του παλαιστινιακού ζητήματος στους σύγχρονους αγώνες για ειρήνη και δικαιοσύνη, ενάντια στον ιμπεριαλισμό και τον πόλεμο. **Η κεντρικότητα της Μέσης Ανατολής στους ιμπεριαλιστικούς σχεδιασμούς οφείλεται στις μεγάλες πηγές ενέργειας της περιοχής και την κομβική θέση της για τα δίκτυα μεταφοράς ενέργειας και εμπορευμάτων** μεταξύ Ασίας και Ευρώπης. Η σημασία αυτή αναβαθμίστηκε περαιτέρω και λόγω της ανάδειξης «απείθαρχων» στον ευρωατλαντικό ιμπεριαλισμό καθεστώτων και λαών και την ανάδυση εμπορικών σχεδίων ανταγωνιστικών δυνάμεων (βλ. «Δρόμος Μεταξιού» υπό την εποπτεία της Κίνας). Οι ευρωατλαντικοί σχεδιασμοί είχαν ήδη διαλύσει και κάνει «κράτη – παρίες» (Ιράκ, Αφγανιστάν) και συνέχισαν με την ανατροπή του καθεστώτος Άσαντ και την ανάδειξη των πρώην τζιχαντιστών στην εξουσία στη Συρία. Από ό,τι φαίνεται παρόμοιοι σχεδιασμοί υπάρχουν και για το Λίβανο και την Υεμένη, στη διαρκή προσπάθεια να αποσταθεροποιηθεί κάθε σύμμαχος του Ιράν στην περιοχή, αλλά και για το ίδιο το Ιράν που όμως κάτι τέτοιο είναι πολύ πιο δύσκολο. Σε όλη αυτή τη διαδικασία, κεντρικός είναι και ο ρόλος του Ισραήλ ως τοποτηρητή των ευρωατλαντικών συμφερόντων στην περιοχή, που πλήρως αποθραυσμένο πλέον και με τη στήριξη των ΗΠΑ και του Τραμπ βομβαρδίζει ανενόχλητο πλέον πολλές χώρες της περιοχής (Συρία, Λίβανο, Υεμένη, Κατάρ, Ιράν, Ιράκ).

33. Απαραίτητη προϋπόθεση για να προχωρήσει απρόσκοπτα η εδραίωση των ευρωατλαντικών συμφερόντων στη Μέση Ανατολή ήταν και η διαίρεση των αραβικών καθεστώτων και η απόσπαση ανοχής πολλών εξ αυτών ακόμα και με σύναψη συμφωνιών με το ίδιο το Ισραήλ («συμφωνίες του Αβραάμ»). Ακριβώς αυτή τη διαδικασία τερπίλισε **η ηρωική επίθεση της παλαιστινιακής Αντίστασης στις 7 Οκτώβρη του 2023 στη Γάζα που ανέδειξε και διεθνοποίησε εκ νέου τον παλαιστινιακό αγώνα, τερπιλίζοντας τις κινήσεις συναίνεσης και συμφωνίας του Ισραήλ με χώρες όπως η Σαουδική Αραβία, και δημιουργώντας στην πορεία ένα τεράστιο κύμα λαϊκής αλληλεγγύης σε όλο τον κόσμο, ακόμα και σε πολλές δυτικές μητροπόλεις που ανάγκασε μεγάλες δυτικές χώρες να αναγνωρίσουν συμβολικά το παλαιστινιακό κράτος.** Όμως, όλα αυτά δεν αρκούν για να βάλουν φραγμό στη σιωνιστική θηριωδία. Έχουν περάσει πλέον 77 χρόνια από την Νάκμπα στις 15 Μάη του 1948, όταν με μαζικές δολοφονίες και εκτοπισμό οι σιωνιστές, με

τη στήριξη και συνενοχή των Βρετανών και γενικά της «Δύσης», προκάλεσαν το μεγάλο ξεριζωμό των Παλαιστινίων από τα σπίτια και τη γη τους. Και σήμερα, το έγκλημα στη Γάζα και όλη την Παλαιστίνη συνεχίζεται και κλιμακώνεται πλέον με το Ισραήλ αποθρασυμένο μετά και την στήριξη άνευ όρων από τον Τραμπ και τις ΗΠΑ, και με την συνένοχη σιωπή της ΕΕ και σχεδόν όλων των κυβερνήσεων της. Εδώ και 2 χρόνια με ατελείωτους βομβαρδισμούς και δολοφονία αμάχων, δημοσιογράφων και υγειονομικών, πλέον με πείνα και λιμό. Το Ισραήλ απαγορεύει κάθε είδους πρόσβαση σε ανθρωπιστική βοήθεια και οι παλαιστίνιοι και παλαιστίνιες δεν έχουν πρόσβαση σε τρόφιμα και φάρμακα, λιμοκτονούν και δολοφονούνται καθημερινά, ενώ η αξία της ζωής τους δεν υπολογίζεται καθόλου από τους σιωνιστές και τους ιμπεριαλιστές συμμάχους τους.

34. Η ιδιαιτερότητα του ίδιου του παλαιστινιακού ζητήματος, το κάνει διαφορετικό σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη περίπτωση διεθνώς σήμερα. Στην Παλαιστίνη εδώ και χρόνια, και ιδίως από τον Οκτώβριο του 2023 και μέχρι σήμερα, δεν βλέπουμε απλώς έναν εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα και έναν πόλεμο που εν μέρει διαπλέκεται και με τις ευρύτερες αντιθέσεις και ανταγωνισμούς στην περιοχή. **Στην Παλαιστίνη έχουμε μια εξελισσόμενη γενοκτονία, η οποία αποκρυσταλλώνει την στρατηγική της θρησκευτικής, ακροδεξιάς πτέρυγας του σιωνισμού για πλήρη εθνοκάθαρση των Παλαιστινίων, τη δημιουργία του «Μεγάλου Ισραήλ» και την εξυπηρέτηση των συμφερόντων του ευρωατλαντικού ιμπεριαλισμού και πρώτα από όλα των ΗΠΑ, με τη μετατροπή της Γάζας σε Ριβιέρα.** Η αιτία είναι διαχρονική και πλέον την ανακοινώνουν προκλητικά και απροκάλυπτα: η πρόσφατη ανακοίνωση της ισραηλινής κυβέρνησης για προσάρτηση, επίσημα, της Λωρίδας της Γάζας και τα σχέδια για προσάρτηση και μέρους της Δυτικής Όχθης, με τον εκτοπισμό εκατομμυρίων παλαιστινίων στις διπλανές χώρες δείχνουν ξεκάθαρα πλέον ότι πρόκειται για ένα έγκλημα κατά της ανθρωπότητας. **Το σιωνιστικό τρομοκρατικό καθεστώς απαρτχάιντ του Ισραήλ και η ακροδεξιά κυβέρνηση Νετανιάχου έχουν την απόλυτη ευθύνη για την πολεμική ανάφλεξη σε όλη τη Μέση Ανατολή και την Ανατολική Μεσόγειο και τον αυξημένο κίνδυνο γενίκευσης του πολέμου.** Άδικος είναι ο διαρκής πόλεμος του κράτους του Ισραήλ για τη διατήρηση της παράνομης κατοχής της παλαιστινιακής γης. Οι ΗΠΑ και όσοι στέκονται αυτή τη στιγμή στο πλευρό του Ισραήλ είναι συνυπεύθυνοι συνεργάτες του εγκλήματος στη Γάζα και της κατάφωρης παραβίασης του Διεθνούς Δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Είναι ενορχηστρωτές της λογοκρισίας, της παραπληροφόρησης και της προπαγάνδας που διεξάγεται διεθνώς. Είναι οι ίδιοι που σπιλώνουν την αιματοβαμμένη σύγχρονη ιστορία και τη γενοκτονία των Εβραίων ταυτίζοντας τους με το ρατσιστικό καθεστώς του Ισραήλ.

35. **Μεγάλη ευθύνη έχει και η κυβέρνηση Μητσοτάκη, με την αποστολή φρεγατών, τη στήριξη και την υποστήριξη του Ισραήλ με κάθε τρόπο, ψηφίζοντας μαζί με τις ΗΠΑ στους διεθνείς οργανισμούς αρνούμενη να καταγγείλει τη σφαγή στη Γάζα.** Η χώρα μας και ο ελληνικός λαός κινδυνεύουν να συμπαρασυρθούν άμεσα στις φλόγες του πολέμου εάν η κυβέρνηση της ΝΔ συνεχίσει να στέκεται στο πλευρό του Ισραήλ και του ΝΑΤΟ, σε στενή στρατιωτική συνεργασία στη λογική του άξονα Ελλάδα – Κύπρος – Ισραήλ. Τις ίδιες ευθύνες φέρουν και ο ΣΥΡΙΖΑ, το ΠΑΣΟΚ, όλο το αστικό πολιτικό σύστημα που για δεκαετίες είναι προσδεδεμένο στο συνδικάτο του πολέμου, που ανταλλάσσουν χειραψίες με τους ενορχηστρωτές των γενοκτονιών, των πραξικοπημάτων και των στρατιωτικών εισβολών στη Λατινική Αμερική, τη

Μέση Ανατολή και την Αφρική. Που προχώρησαν σε πώληση πρόσφατα και της εναπομείνουσας στρατιωτικής βιομηχανίας της χώρας σε ισραηλινή εταιρεία.

36. Το Ισραήλ δεν πρόκειται να σταματήσει να δολοφονεί απροκάλυπτα τους λαούς της Παλαιστίνης, του Λιβάνου και άλλων γειτονικών χωρών, ειδικά όσο νιώθει ότι έχει την πλήρη στήριξη της «πολιτισμένης» Δύσης. Μόνο ένα αποφασιστικό τείχος αντίστασης από τον παλαιστινιακό λαό και το παγκόσμιο κίνημα αλληλεγγύης μπορεί να σταματήσει τη γενοκτονία και τον πόλεμο. **Από τη δική μας γωνιά του πλανήτη θα δώσουμε όλες μας τις δυνάμεις για να δυναμώσει το κίνημα αλληλεγγύης προς την Παλαιστίνη μέχρι τον τερματισμό της κατοχής, για την ελευθερία και την ανεξαρτησία του παλαιστινιακού λαού.** Ταυτόχρονα, θα παλέψουμε να μπει φρένο σε κάθε συμμετοχή της χώρας μας στα σχέδια και τη γενοκτονία που επιχειρεί το Ισραήλ. Η βαθιά εμπλοκή των κυβερνήσεων Μητσοτάκη και Χριστοδουλίδη στο πλευρό του Ισραήλ και του NATO δημιουργεί πολύ μεγάλους κινδύνους για την εμπλοκή των λαών Ελλάδας και Κύπρου σε εμπόλεμες καταστάσεις. Μπροστά σ' αυτήν τη θηριωδία, κάθε άνθρωπος που πιστεύει στην ειρήνη, την ελευθερία, τη δικαιοσύνη οφείλει να πάρει θέση. Όταν παιδιά σκοτώνονται, η σιωπή περισσεύει. Όταν η αδικία γίνεται νόμος, η αντίσταση γίνεται καθήκον. Να γίνουμε όλοι και όλες το ανθρώπινο κύμα που θα σταματήσει τη βαρβαρότητα που διεξάγει το σιωνιστικό καθεστώς σε βάρος αμάχων. Αγωνιζόμαστε ενάντια στον ιμπεριαλισμό, το σιωνισμό και τον πόλεμο για:

- την ειρήνη και το δικαίωμα αυτοδιάθεσης του παλαιστινιακού λαού, ελευθερία, δικαιοσύνη, ανεξάρτητο κράτος, και την αναγνώρισή του από τη χώρα μας, χωρίς ισραηλινή και ευρωατλαντική κηδεμονία και καθεστώτα διακρίσεων-απαρτχάιντ, χωρίς κατοχή, εποικισμούς και καταπάτηση των θεμελιωδών ανθρωπίνων και δημοκρατικών δικαιωμάτων και ελευθεριών
- την καταδίκη και απομόνωση του Ισραήλ, την άμεση αποχώρησή του από τη Γάζα και την άρση του αποκλεισμού της, για την αποχώρησή του από τη Δυτική Όχθη
- την επιστροφή όλων των παλαιστινίων προσφύγων στις εστίες τους και την άμεση έναρξη ανοικοδόμησης στη Γάζα
- την παραδειγματική τιμωρία των ισραηλινών διεθνών εγκληματιών με βάση τα εντάλματα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου
- την άμεση απεμπλοκή της Ελλάδας από κάθε πόλεμο, την έξοδο από τον αντιδραστικό άξονα Ισραήλ-Αιγύπτου-Κύπρου υπό τη σκέπη των ΗΠΑ, το NATO και τις συμφωνίες για ξένες βάσεις

37. Το τελευταίο διάστημα έχουν μαζικοποιηθεί σημαντικά όλες οι δράσεις, πορείες και συγκεντρώσεις αλληλεγγύης στην Παλαιστίνη, κάτι που επιβεβαιώνει αυτό που δείχνουν όλες οι έρευνες κοινής γνώμης: **ότι ο ελληνικός λαός παραμένει με συντριπτική πλειοψηφία στην σωστή πλευρά της ιστορίας και απέναντι στη στάση της ελληνικής κυβέρνησης.** Σε αυτό το κλίμα συνέβαλαν όλες οι επίμονες κινητοποιήσεις εδώ και 2 χρόνια, ακόμα και αν πολλές από αυτές δεν είχαν την απαιτούμενη μαζικότητα. Κράτησαν όμως ζωντανή τη φλόγα της αμφισβήτησης και του αγώνα και η σημασία τους φαίνεται στο τελευταίο διάστημα που είχαμε τις μεγάλες κινητοποιήσεις με αποκορύφωμα την πραγματικά συγκινητική παρουσία χιλιάδων ανθρώπων στους δρόμους σε όλη την Ελλάδα στις 10 Αυγούστου, καθώς και σε ένα πλήθος δράσεων και εκδηλώσεων που έγιναν και γίνονται αποκεντρωμένα πλέον σε όλη τη χώρα. Η επίδραση αυτού του κλίματος φαίνεται

πλέον έντονα σε κάθε μαζικό γεγονός (συναυλία, πανηγύρι, πολιτιστικά δρώμενα, γήπεδα κλπ.) όπου συνεχώς ξεσπούν αυθόρμητες εκδηλώσεις στήριξης στον παλαιστινιακό αγώνα. Πάνω σε αυτό το υπόστρωμα μπορούμε και πρέπει να βαθύνουμε την παρέμβασή μας, συμβάλλοντας στην μεγαλύτερη ισχυροποίηση του κινήματος αλληλεγγύης στον παλαιστινιακό αγώνα.

38. Το παλαιστινιακό ζήτημα, με τη σημασία, την κρισιμότητα και την αυτοτέλεια που το διακρίνουν, χρειάζεται μια ειδική δουλειά σε επίπεδο θεωρίας και ιστορικής μελέτης του για τη διαμόρφωση θέσεων και αιτημάτων και την παρέμβαση στο φιλοπαλαιστινιακό κίνημα. Με στόχο, την αλληλεγγύη στον παλαιστινιακό λαό και την ήττα του σιωνιστικού Ισραήλ και μεσοπρόθεσμα, τη συμβολή στην ουσιαστική και ιστορική δικαίωση του αγώνα του παλαιστινιακού λαού. **Το παλαιστινιακό ζήτημα αποτελεί ένα άλυτο ζήτημα εθνικής απελευθέρωσης και κρατικής ολοκλήρωσης που μας κληροδότησε η προηγούμενη εποχή του ιμπεριαλισμού και της αποικιοκρατίας στη νέα εποχή του καπιταλισμού, η οποία, για την αντιμετώπιση και τη λύση όλων των αντιθέσεών του, απαιτεί βαθιά ταξική εργατική μεταβατική πολιτική και σύγχρονη επαναστατική κομμουνιστική στρατηγική.** Το εθνικό, αντιαποικιοκρατικό, αντιιμπεριαλιστικό στοιχείο της εποχής μας όχι μόνο δεν καταργείται, αλλά αποκτά σύγχρονο περιεχόμενο και αναβαθμίζεται μέσα από την ταξική, αντικαπιταλιστική, επαναστατική ουσία του. Για αυτό, το παλαιστινιακό ζήτημα είναι τόσο δύσκολο, επίμονο, απαιτητικό και για τους ίδιους λόγους συγκινεί και κινητοποιεί παγκόσμια την εργατική τάξη, τους λαούς, τη νεολαία, τη μαχόμενη διανόηση, τις γυναίκες κλπ. στη «Δύση», παρά το γεγονός ότι την ηγεμονία έχει μια συντηρητική ισλαμική πολιτική.
39. Το κίνημα εντός της Παλαιστίνης ηγεμονεύεται από την οργάνωση της Χαμάς και έχει προφανώς σαν βασικό στοιχείο τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα των Παλαιστινίων απέναντι στη γενοκτονία που πραγματοποιεί το Ισραήλ και την επί δεκαετίες κατοχή των εδαφών της από τους Σιωνιστές εποίκους. Ωστόσο είναι φανερό ότι εντός αυτού του πολιτικά εθνικοαπελευθερωτικού (και άρα διαταξικού) αγώνα, υπάρχουν έντονα ταξικά χαρακτηριστικά. **Η αντίσταση στη Γάζα είναι στην ουσία της κοινωνικά ένας πόλεμος των προλεταριακών και λαϊκών φτωχών στρωμάτων της Λωρίδας κάτω από την ηγεμονία μιας αστικής – μικροαστικής ιδεολογίας και πολιτικής.** Στην κατεύθυνση του κοινωνικού χαρακτήρα αυτού του πολέμου συνηγορούν και στοιχεία που δείχνουν ότι με την έναρξη των επιχειρήσεων του Ισραήλ στη Γάζα τον Οκτώβρη του 2023, περίπου το 15% του παλαιστινιακού πληθυσμού που έφυγε, πρόκειται για ανθρώπους μικροαστικής και αστικής σύνθεσης που επέλεξαν να φύγουν και είχαν τη δυνατότητα να το κάνουν, αφήνοντας πίσω να αντιστέκονται τα πιο λαϊκά στρώματα, που αφενός δεν είχαν τη δυνατότητα να φύγουν, αφετέρου και όταν δεν διεξάγεται επίσημα πόλεμος, πάλι δεν ζουν αλλά επιβιώνουν.
40. **Το πραγματικά κρίσιμο ζήτημα είναι το αν πιστεύουμε ότι σε αυτήν την ιστορική συγκυρία μπορεί να υπάρξει νίκη της παλαιστινιακής αντίστασης και ήττα του σιωνιστικού ακροδεξιού σχεδίου Νετανιάχου, χωρίς αυτά τα δύο να ταυτίζονται απαραίτητα.** Η οπτική αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική γιατί με βάση την εκτίμηση αυτή κρίνεται σε μεγάλο βαθμό και το αν το κίνημα στην Ελλάδα θα είναι ένα απλά κίνημα αλληλεγγύης στην Παλαιστίνη ή θα θέτει και στόχους και αιτήματα για τη λύση του παλαιστινιακού ζητήματος.

Απαραίτητο στοιχείο είναι η διεθνής ορατότητα του παλαιστινιακού ζητήματος και η δημιουργία ρηγμάτων στο αντίπαλο δυτικό στρατόπεδο. Η αλήθεια είναι ότι αυτό σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό έχει συντελεστεί τους τελευταίους μήνες, με την ανάπτυξη ενός μαζικού φιλοπαλαιστινιακού κινήματος αλληλεγγύης που πιέζει με τη σειρά του και την αστική τάξη καθώς και την αστική πολιτική. Προς αυτήν την κατεύθυνση κινούνται και οι μερικές και ανεπαρκείς δηλώσεις μεγάλων δυτικών χωρών (Βρετανία, Καναδάς, Γαλλία, Βέλγιο, Ισπανία κλπ.) για αναγνώριση της Παλαιστίνης. Αν αυτά τα ρήγματα και η πίεση μπορέσουν να φτάσουν και εντός του Ισραήλ, τότε αυτή θα είναι μια μεγάλη νίκη της παλαιστινιακής αντίστασης και αντίστοιχα μια μεγάλη ήττα για τον Νετανιάχου και τον ευρωατλαντικό άξονα. Προς το παρόν οι αντιδράσεις του λαού του Ισραήλ κινούνται στα πλαίσια τερματισμού του πολέμου για τη διασφάλιση της ειρήνης και της ασφάλειας του Ισραήλ και όχι με γνώμονα την εξελισσόμενη γενοκτονία στην Παλαιστίνη. Σίγουρα τον τελευταίο καιρό, οξύνεται η αμφισβήτηση και εντός Ισραήλ για τις επιλογές Νετανιάχου, και είναι στοιχείο το οποίο πρέπει να αξιοποιηθεί για τη μεγαλύτερη ορατότητα του παλαιστινιακού αγώνα και την όξυνση των ρηγμάτων εντός του αντίπαλου στρατοπέδου. **Για αυτό η πίεση προς το Ισραήλ σε κάθε κατεύθυνση, όχι μόνο πολιτικά αλλά και σε επίπεδο οικονομικό (μποϋκοτάζ προϊόντων και επιχειρήσεων), τουριστικό, ακαδημαϊκό, πολιτιστικό είναι κρίσιμο στοιχείο για την ευρύτερη απομόνωση του κράτους – τρομοκράτη και σε καμία περίπτωση δε συνιστά επικίνδυνες λογικές «συλλογικής ενοχής», «πογκρόμ» και αντισιμιτισμού σε βάρος του λαού του Ισραήλ,** όπως αναφέρει η προπαγάνδα της κυβέρνησης και των σιωνιστών και όπως, δυστυχώς, ανέφερε άστοχα και το ΚΚΕ το καλοκαίρι με ανακοινώσεις των δυνάμεών του στην Κρήτη και τη Ρόδο, σε μία προσπάθειά του να μην διαρρήξει τις σχέσεις του με τη μικροαστική και αστική τάξη του τουρισμού και της εστίασης στις περιοχές αυτές.

41. Υπό αυτό το πρίσμα πρέπει να γίνει και η **συζήτηση για τη λύση του ενός ή των δύο κρατών**, με γνώμονα ότι εντός αυτών των θέσεων εμπεριέχονται και διαφορετικές οπτικές για τα σύνορα, την ηγεμονία και τον χαρακτήρα του ενός ή των δύο κρατών, με συνέπεια να μην έχουμε στην ουσία μόνο δύο αλλά περισσότερες θέσεις. Με σεβασμό στην αυτοτέλεια, την υπόσταση και τη δράση του ίδιου του παλαιστινιακού κινήματος, που θα αποφασίσει τη λύση που το ίδιο προτείνει, χρειάζεται να επισημάνουμε ότι με την τροπή που έχουν πάρει τα πράγματα μόνο η ηγεμονία της εργατικής τάξης και των σύμμαχων στρωμάτων μπορεί να διασφαλίσει την ουσιαστική λύση του παλαιστινιακού προοπτικά. Χρειάζεται μία βαθύτερη συζήτηση για τον σημερινό υπαρκτό συσχετισμό δυνάμεων, για το αν διατηρεί δυνατότητες υλοποίησης στη νέα κατάσταση ο συμβιβασμός των Συμφωνιών του Όσλο το 1995 ή χρειάζεται αναπροσανατολισμός. Σε κάθε περίπτωση δεν απεμπολούμε (όπως δεν το κάνουν και οι ίδιοι οι Παλαιστίνιοι μέχρι τώρα) τα υπαρκτά σχετικά ψηφίσματα του ΟΗΕ, αλλά είναι σαφές ότι και μέσα στο παλαιστινιακό κίνημα υπάρχει προβληματισμός και ανοίγει η συζήτηση ξανά σχετικά με την προοπτική του. Θέλουμε να μελετήσουμε ξανά την ιστορία της συζήτησης όσο και την σημερινή εξέλιξή της, με σεβασμό πάντα στις αποφάσεις του ίδιου του παλαιστινιακού κινήματος.

42. Στο κίνημα της χώρας μας, **στηρίζουμε ενεργά το March to Gaza, το BDS καθώς και την Πρωτοβουλία Αλληλεγγύης στον Παλαιστινιακό Λαό Εργατικών Σωματείων και Συλλογικοτήτων** με χρέωση συγκεκριμένων ανθρώπων σε αυτά και σε επικοινωνία με τις σύμμαχες οργανώσεις για τον καλύτερο συντονισμό των δυνάμεών μας σε αυτές τις πρωτοβουλίες. Συγκροτήσαμε ομάδα για την Παλαιστίνη, που θα λειτουργεί και σε κοινή ομάδα για να συντονίζουμε τις δράσεις μας μαζί με τους αντίστοιχα χρεωμένους/ες συντρόφους/ισσες των σύμμαχων οργανώσεων με τις οποίες προχωράμε το ενωτικό εγχείρημα για μία νέα πολιτική κίνηση. Η ομάδα της οργάνωσης είναι αναγκαίο να αποκτήσει σύνδεση και επαφή με χρεωμένους συντρόφους/ισσες σε κάθε γειτονιά και πόλη που παρεμβαίνουμε, ώστε να μπορέσουμε να έχουμε ένα γενικό σχέδιο δράσης και παρεμβάσεων σε συντονισμό με τις σύμμαχες οργανώσεις, αλλά και άλλες οργανώσεις όπου παρεμβαίνουμε. Η παρέμβασή μας τοπικά μπορεί να γίνεται μέσω τοπικών πρωτοβουλιών αλληλεγγύης, δημοτικών σχημάτων ή και αξιοποιώντας μαζικό υλικό που βγάζουν οι κεντρικές πρωτοβουλίες αλληλεγγύης που συμμετέχουμε. Παράλληλα, ρίχνουμε βάρος και στο κομμάτι της θεωρίας με την επιλογή και μελέτη συγκεκριμένης βιβλιογραφίας για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε βαθύτερα ένα εδώ και δεκαετίες άλυτο και εξελισσόμενο ζήτημα και να συμβάλουμε σε αυτό με αρθρογραφία, εκδηλώσεις και επεξεργασίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α3

Ο ανταγωνισμός ελληνικής και τουρκικής αστικής τάξης και οι αγώνες των λαών

43. Η σύνθεση και επικίνδυνη διεθνής πραγματικότητα που αναφέραμε παραπάνω εντείνει ακόμα περισσότερο τους κινδύνους πολεμικών συγκρούσεων και επεισοδίων στην ευρύτερη γειτονιά μας, όπως ήδη βλέπουμε στη Μέση Ανατολή, την Ουκρανία, στο μέτωπο Αρμενίας – Αζερμπαϊτζάν, στη Βόρεια Αφρική κλπ. Όμως, **στην περιοχή μας δεσπόζει ο ιστορικός ελληνοτουρκικός ανταγωνισμός, ο ανταγωνισμός των δύο αστικών τάξεων των χωρών αυτών για αύξηση της επιρροής, εδραίωση και επέκταση της εξυπηρέτησης των αστικών κρατικών συμφερόντων τους εις βάρος της άλλης.** Η πραγματικότητα αυτή μας κάνει μία από τις πλέον «θερμές» περιοχές του πλανήτη και διόλου τυχαία έχει εκτινάξει διαχρονικά τους εξοπλισμούς και τα συγκρουσιακά επεισόδια (με αποκορύφωμα τα Ίμια το 1996 που μας έφεραν στα πρόθυρα ενός πολέμου πλέον). Για αυτό, ο ελληνοτουρκικός ανταγωνισμός απαιτεί διαρκή μελέτη, συγκεκριμένες πολιτικές εκτιμήσεις για το χαρακτήρα των εμπλεκόμενων μερών, θέσεις για τα κομβικά ζητήματα από την πλευρά της υπεράσπισης των εργατικών – λαϊκών συμφερόντων, εκτιμήσεις και θέσεις για το ενδεχόμενο κάποιου «θερμού» επεισοδίου ή μίας σύρραξης και τη στάση που πρέπει να έχουν το εργατικό – λαϊκό κίνημα και η Αριστερά.
44. Όλα αυτά πρέπει να εξεταστούν υπό το πρίσμα ότι αφενός **η Τουρκία είναι μία ανερχόμενη δύναμη που επιχειρεί να εδραιωθεί περιφερειακά** και αφετέρου υπό το πρίσμα των αλλαγών στον ελληνοτουρκικό ανταγωνισμό. Η Τουρκία είναι μία ισχυρή οικονομικά δύναμη, με σημαντική εσωτερική αγορά και βιομηχανία, καθώς και σημαντική στρατιωτική δύναμη (διαθέτει το δεύτερο μεγαλύτερο στρατό στο NATO) με βαρύνοντα το ρόλο του στρατού όχι μόνο πολιτικά αλλά και οικονομικά στη χώρα. Και δεν πρέπει να παραβλέπουμε ότι ιστορικά διαπραγματεύεται αξιοποιώντας τη στρατιωτική ισχύ της, αμφισβητώντας το υπάρχον status quo και δημιουργώντας «γκρίζες ζώνες» ή αξιοποιώντας de facto δεδομένα που δημιουργεί με αυτή (π.χ. εισβολή στην Κύπρο), προχωρώντας σε τετελεσμένα «μειωμένης τυπικής κυριαρχίας» ώστε να μπορεί να διεκδικήσει κάτι παραπάνω. Αυτό έχει ακόμα μεγαλύτερη σημασία στο βαθμό που **η Τουρκία πλέον έχει σημαντικές ιμπεριαλιστικές πρακτικές** (εισβολή και παρουσία στρατευμάτων σε Κύπρο και Συρία με προσπάθεια επιβολής τετελεσμένων σε κουρδικές περιοχές στο Ιράκ και τη Συρία, διαρκής παρέμβαση στα εσωτερικά της Συρίας που οδήγησε τελικά στην πτώση του καθεστώτος Άσαντ από δυνάμεις που επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό, έχει στρατιωτικές βάσεις σε Κατάρ και Σομαλία, επιρροή στη Λιβύη, το Αζερμπαϊτζάν και προσπάθησε να αποκτήσει επιρροή παλιότερα

στην Αίγυπτο μέσω των Αδελφών Μουσουλμάνων, έχει οικονομική και πολιτική παρουσία σε Μέση Ανατολή, Βόρεια Αφρική και Άπω Ανατολή, όπου καλλιεργεί τη σχέση της με όλους τους τουρκογενείς λαούς, ανάδειξη της επεκτατικής ιδεολογίας της Γαλάζιας Πατρίδας, αναθεωρητική αμφισβήτηση συνθήκης Λωζάννης και συνθήκης Μοντρέ κλπ.). **Αυτό που διακυβεύεται τα τελευταία χρόνια είναι η προσπάθειά της να αποκτήσει πλέον αυτόνομο περιφερειακό ρόλο οικονομικά και γεωστρατηγικά, να ανέλθει δηλαδή σημαντικά στην ιμπεριαλιστική πυραμίδα αναβαθμιζόμενη τόσο οικονομικά όσο και πολιτικά-στρατιωτικά.** Η κίνησή της αυτή προκάλεσε την σχετική αντίδραση μεγαλύτερων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων. Κυρίως των ΗΠΑ που επιχείρησαν να την ανακόψουν πολιτικά με το αποτυχημένο πραξικόπημα κατά του Ερντογάν και οικονομικά με διαρκείς πιέσεις στην τούρκικη λίρα, αλλά και της Ρωσίας που προσπάθησε να οριοθετήσει παλιότερα την παρουσία της στα τεκταινόμενα εντός Συρίας και της Γαλλίας και Ιταλίας στο βαθμό που προσπάθησαν να υπερασπιστούν τα δικά τους συμφέροντα στη Λιβύη και σχετικά με τις εξορύξεις στην Ανατολική Μεσόγειο. Οι εξελίξεις έδειξαν ότι άντεξε και ανέκοψε αυτές τις αντιδράσεις τελικά, εδραιώνοντας και επεκτείνοντας την επιρροή της σε περιπτώσεις (Συρία, Λιβύη).

45. Ταυτόχρονα, **δεν πρέπει να παραβλέπουμε ότι σε αυτή την πορεία αντιμετωπίζει σοβαρές αντιφάσεις**, πρώτα και κύρια το «υπαρξιακό» ερώτημα του Κουρδικού στο εσωτερικό της. Μπορεί για άλλη μια φορά να μην ευοδώνονται σχέδια κρατικής συγκρότησης των Κούρδων, κυρίως λόγω της υπερεπένδυσης στη συμμαχία με τις ΗΠΑ, όμως στο εσωτερικό της Τουρκίας το πρόβλημα είναι ενεργό. Το ίδιο ισχύει για άλλες εσωτερικές αντιφάσεις όπως τα όρια του οικονομικού μοντέλου της ή οι μεγάλες «πολιτισμικές» πλώσεις που αντανακλώνται και στις εκλογές. Η στρατιωτική υπερεπέκταση και οι περιπέτειες εκτός συνόρων με το γιγαντιαίο κόστος που αυτές επιφέρουν δυσκολεύουν πολύ την οικονομική κατάσταση της Τουρκίας και είναι ερώτημα για πόσο θα μπορεί να τη σηκώσει οικονομικά, όσο και αν διατηρεί ως συνεκτικό στοιχείο τον εθνικισμό, που κυριαρχεί τόσο στο κυβερνών AKP όσο και στο σύμμαχο εθνικιστικό MHP, αλλά και στους κεμαλικούς της αντιπολίτευσης που παραδοσιακά είναι επίσης σε σκληρή εθνικιστική γραμμή. Παρότι, όμως, οι όροι ένταξης της Τουρκίας στο διεθνές οικονομικό σύστημα σημαίνουν ότι μια γενικευμένη πολεμική σύγκρουση θα είχε ίσως απαγορευτικό οικονομικό κόστος, **η Τουρκία σήμερα μπορεί να αντέξει πολιτικά ένα «θερμό επεισόδιο» ή περιορισμένη σύρραξη και να το χρησιμοποιήσει ως «προβολή ισχύος» και ως πίεση να γίνουν δεκτές οι συνολικές αξιώσεις της. Με αυτή την έννοια, μπορούμε να μιλάμε σήμερα μέσα στη συγκυρία για τουρκική επιθετικότητα και για επιθετική και «αναθεωρητική» (ως προς προηγούμενες ισορροπίες και συμβάσεις) δύναμη.**

46. Στον αντίποδα, **η Ελλάδα είναι μια αναπτυγμένη καπιταλιστική χώρα, τμήμα της ιμπεριαλιστικής πυραμίδας αλλά όχι σε υψηλή θέση, ειδικά μετά και τη σημαντική υποβάθμισή της στην περίοδο της κρίσης και των μνημονίων, πράγμα που σημαίνει ότι περισσότερο δέχεται πιέσεις παρά ασκεί.** Ο ελληνικός κοινωνικός σχηματισμός, όπως διαμορφώθηκε μετά την ήττα της επιθετικής επεκτατικής πολιτικής της «Μεγάλης Ιδέας», διαθέτει μόνο δευτερεύουσες ιμπεριαλιστικές πλευρές οικονομικά (παράδειγμα η επέκταση ελληνικών επιχειρήσεων στα Βαλκάνια παλιότερα), όμως έναντι των ηγεμονικών σχηματισμών, είτε μιλάμε για την ΕΕ είτε συνολικά για την ιμπεριαλιστική πυραμίδα είναι σε υποτελή θέση. Η

συγκυρία των μνημονίων, με την τεράστια ύφεση, την καταστροφή παραγωγικών δυνάμεων και την υποχρεωτική μνημονιακή επιτροπεία και εκχώρηση κυριαρχίας, σηματοδότησε σημαντική υποχώρηση και σε αυτό το επίπεδο. Όμως, στην ίδια περίοδο οι εξοπλισμοί παρά τη μικρή μείωσή τους δεν μειώθηκαν σοβαρά. Αντιθέτως, τα τελευταία χρόνια αυξάνονται σοβαρά με το πρόσχημα των «εθνικών κινδύνων» και εις βάρος των κοινωνικών δαπανών, μία διαδικασία που πρόκειται να ενταθεί πλέον εντός του προγράμματος ReARM Europe. Αποτελεί κεντρική αστική πολιτική επιλογή στην περίοδο και στη χώρα μας όπως και διεθνώς και **η αντίθεση στην εκτίναξη των εξοπλισμών και τη μείωση των κοινωνικών δαπανών πρέπει να είναι κεντρικός πολιτικός στόχος και αίτημα για το εργατικό – λαϊκό κίνημα και όλη την Αριστερά.**

47. Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις αποτελούν μια ιδιαίτερη εκδοχή ανταγωνισμού αστικών τάξεων διαμεσολαβημένου από τα αντίστοιχα κράτη, στο πλαίσιο της ένταξης και των δύο χωρών στην ιμπεριαλιστική πυραμίδα και ειδικά στο NATO. Ο ανταγωνισμός αυτός αφορά τη θέση στην ιμπεριαλιστική πυραμίδα, τον ευρύτερο πολιτικό και στρατιωτικό ρόλο στην περιοχή, τη διαχείριση των πλουτοπαραγωγικών πόρων και των ενεργειακών ροών. Από αυτή τη σκοπιά, **ο χαρακτήρας του ελληνοτουρκικού ανταγωνισμού είναι αντιδραστικός και από τις δύο πλευρές.** Η ιδιαίτερη παρουσία του ιμπεριαλισμού και ειδικά του αμερικανικού στην περιοχή σημαίνει ότι συχνά έχουμε να κάνουμε με ανταγωνισμό για την ιμπεριαλιστική μεσολάβηση και επιδιαιτησία, **με διατυπωμένο στόχο τη «συνεκμετάλλευση» υπό ιμπεριαλιστική κηδεμονία.** Νέο στοιχείο είναι το ότι η Τουρκία δεν ζητάει πλέον απλώς καλύτερη αναγνώριση από τις ΗΠΑ, αλλά μια ευρύτερη αναγνώριση ως περιφερειακή δύναμη. Στις δεκαετίες '90-'00 η ελληνική αστική τάξη είχε αρθρώσει ένα υποτιθέμενο «σχέδιο» με την ακολουθία από το Ελσίνκι μέχρι το Σχέδιο Ανάν. Σχηματικά ήταν η αντίληψη ότι εφόσον η Τουρκία θέλει ένταξη στην ΕΕ να τεθούν ως όροι τα ελληνοτουρκικά και το Κυπριακό. Η στρατηγική αυτή κατέρρευσε για δύο λόγους. Πρώτον, γιατί οι χώρες του ευρωπαϊκού κέντρου αποφάσισαν ότι δεν θέλουν τόσο μεγάλη μουσουλμανική χώρα να γίνει ποτέ μέλος της ΕΕ και δεύτερον, γιατί το Σχέδιο Ανάν διαμόρφωνε μια απώλεια κρατικής οντότητας στην Κύπρο (την υπάρχουσα Κυπριακή Δημοκρατία) και την ίδρυση ενός κράτους με δύο συνιστώντα μέρη που κρίθηκε μη λειτουργική και δεν μπορούσε να γίνει αποδεκτή από ένα ευρύτερο φάσμα δυνάμεων στην ελληνοκυπριακή πλευρά. Έκτοτε, απλώς υπήρχε μια διαχείριση της διμερούς σχέσης.

48. Στοιχείο της περιόδου είναι πλέον και η όξυνση του ανταγωνισμού της ελληνικής και τούρκικης αστικής τάξης, αφού άλλωστε αλλάζει σημαντικά και ο συσχετισμός δύναμης μεταξύ τους. Το 2000, το ΑΕΠ της Τουρκίας ήταν περίπου διπλάσιο από της Ελλάδας (με την Τουρκία να βρίσκεται στην 20^η θέση της σχετικής κατάταξης και την Ελλάδα στην 33^η). Όμως, το 2022 το ΑΕΠ της Τουρκίας ήταν πλέον 5,2 φορές μεγαλύτερο της Ελλάδας (με την Τουρκία να βρίσκεται πλέον στην 16^η θέση της σχετικής κατάταξης και την Ελλάδα πλέον στην 50^η). Η διαφορά οικονομικής ισχύος Ελλάδας και Τουρκίας έχει τροποποιηθεί, λοιπόν, σημαντικά τα τελευταία χρόνια και σε αυτό φυσικά συντέλεσε σημαντικά και η περίοδος των μνημονίων. Για αυτό, ο τούρκικος καπιταλισμός διεκδικεί πλέον αναβαθμισμένο περιφερειακό ρόλο έναντι του ελληνικού. Η ελληνική αστική τάξη βασιζόταν κυρίως στα οικονομικά πλεονεκτήματα και την

ένταξή της σε ΟΝΕ και ΕΕ στη διαπάλη της έναντι της τούρκικης αστικής τάξης. Έχοντας πλέον χάσει αυτή τη δυνατότητα σε μία περίοδο κρίσης των ΟΝΕ-ΕΕ και οικονομικής υποβάθμισης της χώρας στην ιμπεριαλιστική πυραμίδα λόγω της κρίσης και των μνημονίων, επιχειρεί να αναβαθμιστεί εκ νέου συνάπτοντας πιο στενές σχέσεις με την κύρια ιμπεριαλιστική δύναμη των ΗΠΑ.

49. Στο πλαίσιο αυτό προωθήθηκε από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ και συνεχίζεται από τις κυβερνήσεις της ΝΔ η **ένταξη της Ελλάδας σε έναν τυχοδιωκτικό γεωπολιτικό άξονα χωρών στην Ανατολική Μεσόγειο με τη λογική των «τριμερών αξόνων» (Ελλάδα - Κύπρος - Ισραήλ και Ελλάδα - Κύπρος - Αίγυπτος) υπό τη σκέπη των ΗΠΑ**. Έναν άξονα που επιχειρεί να λειτουργήσει ως αιχμή του δόρατος των συμφερόντων του ευρωατλαντικού ιμπεριαλισμού στην περιοχή εντάσσοντας την εξυπηρέτηση των συμφερόντων αυτών των αστικών τάξεων στο πλαίσιο των σχεδιασμών του (νομή της πίτας των κοιτασμάτων της Μεσογείου κλπ.). Η ελληνική αστική τάξη, που είδε την απώλεια κυριαρχίας που σήμαιναν τα μνημόνια ως ευκαιρία για να τροποποιήσει τον ταξικό συσχετισμό δύναμης, εξακολουθεί να έχει σε επίπεδο συμπεριφοράς ένα συνδυασμό υποτέλειας και τυχοδιωκτισμού. Έτσι, από διάφορες πλευρές διατυπώθηκε το «σχέδιο» η Ελλάδα να προσκολληθεί στις ΗΠΑ και το Ισραήλ, η Τουρκία να βρεθεί απομονωμένη, να καταφτάσουν στρατιές εξορυκτικών εταιρειών, κατά προτίμηση με αμερικανικά και ισραηλινά κεφάλαια, να μπουν μπροστά οι μεγάλοι αγωγοί (ακόμη και εάν ήταν μεταξύ του ανέφικτου τεχνικά και του οικονομικά απρόσιτου, όπως αποδείχτηκε με τον East Med). Όμως, αυτό στην πραγματικότητα διοχετεύθηκε περισσότερο γιατί συμφέρει όσους το διακινούσαν (οι ΗΠΑ πήραν τη συμφωνία για τις βάσεις όπως την ήθελαν και οι ισραηλινοί πιλότοι κάνουν ασκήσεις και προσομοιώσεις για πιθανές επιθέσεις στο Ιράν στον ελληνικό εναέριο χώρο). Έτσι, σήμερα η ελληνική αστική τάξη τάσσεται με τις πιο επικίνδυνες και τυχοδιωκτικές πτέρυγες του ιμπεριαλισμού χωρίς καν τα γεωστρατηγικά οφέλη που υποτίθεται ότι αυτές θα της προσέδιδαν. **Αυτή η προνομιακή σχέση με τις ΗΠΑ και το Ισραήλ είναι πολλαπλά επικίνδυνη για τον λαό μας**. Σήμερα τόσο οι ΗΠΑ όσο και το Ισραήλ συνιστούν απειλή για την ειρήνη στην περιοχή, στηρίζοντας τη βάρβαρη γενοκτονία στην Παλαιστίνη και επιχειρώντας να αναδιατάξουν πλήρως το χάρτη στη Μέση Ανατολή. Η σύμπραξη με αυτούς είναι πολιτική επικίνδυνη και δεν επιτρέπει στη χώρα να ακολουθήσει μια άλλη ανεξάρτητη πορεία, με ισότιμες σχέσεις και συνεργασίες και με άλλους πόλους και την καθιστά μέρος του προβλήματος. Στην πραγματικότητα, διαμορφώνεται μια κατάσταση όπου μια χώρα που ακόμη πληρώνει το κόστος των μνημονίων διαλέγει συμμαχίες που αυξάνουν τους κινδύνους, τις απειλές αλλά και το κόστος σε βάρος του λαού αφού οι «σύμμαχοι» παίρνουν σε αντάλλαγμα νέα εξοπλιστικά προγράμματα και εξυπηρέτησεις.

50. Βασικά θέματα της αντιπαράθεσης στα οποία χρειάζεται εκτίμηση και θέση είναι:

α) το **ζήτημα των εθνικών χωρικών υδάτων**, όπου το Δίκαιο της Θάλασσας προβλέπει χωρικά ύδατα με πλήρη κρατική κυριαρχία μέχρι και τα 12 μίλια από τις ακτές (όπως ήδη έχει γίνει για το Ιόνιο Πέλαγος), ένα δικαίωμα που μπορεί να ασκηθεί μονομερώς και από τις δύο χώρες. Όμως, αυτό πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις γεωγραφικές ιδιαιτερότητες του Αιγαίου ως ημίκλειστης θάλασσας. Αν η Ελλάδα το ασκούσε μονομερώς θα έκανε πρακτικά το Αιγαίο ελληνική λίμνη και για αυτό η Τουρκία έχει ασκήσει το γνωστό *casus belli*. Για αυτό, η άσκηση του δικαιώματος απαιτεί αφενός από την τουρκική κυβέρνηση την υπογραφή της Διεθνούς Σύμβασης για τη Θάλασσα και αφετέρου μία

συνεννόηση των δύο χωρών για την επίλυση του, λαμβάνοντας υπόψη τη γεωγραφική ιδιαιτερότητα (και με κριτήρια όπως η μέση απόσταση, ίσως με διαφορετικό εύρος χωρικών υδάτων για την ηπειρωτική Ελλάδα του Αιγαίου και άλλο για τα νησιά, ειδικά τα εγγύτερα στην Τουρκία κλπ.). Από αυτή τη σκοπιά, είμαστε αντίθετοι/ες στις γνωστές πατριδοκάπηλες εκκλήσεις για άμεση, μονομερή επέκταση στα 12 μίλια στο Αιγαίο.

β) το **ζήτημα του εθνικού εναέριου χώρου**, που οφείλει να εναρμονιστεί με μία διακρατική συμφωνία για τα εθνικά χωρικά ύδατα, και να αντιστοιχεί σε αυτά. Το σημερινό παράδοξο διαφορετικών ορίων σε θάλασσα και αέρα δημιουργεί τα γνωστά προβλήματα αμφισβήτησης και τις εκατέρωθεν παραβιάσεις μαχητικών.

γ) το **ζήτημα της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ** που αποτελούν κυριαρχικά δικαιώματα χωρίς, όμως, να ταυτίζονται με πλήρη κρατική κυριαρχία, δηλαδή δεν είναι «σύνορα». Η ΑΟΖ μπορεί να επεκταθεί μέχρι και τα 200 ν.μ., αναγνωρίζοντας ότι και τα νησιά έχουν υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ και κάτι τέτοιο απαιτεί διακρατικές συμφωνίες. Ταυτόχρονα, είναι προφανές ότι σε γειτονικές χώρες η κήρυξη ΑΟΖ δεν μπορεί να γίνει τυπικά μονομερώς και χωρίς συνεννόηση μεταξύ τους. Η επιλογή βολικών γειτόνων με ταυτόχρονη παράκαμψη «προβληματικών» τρίτων (π.χ. η συμφωνία Τουρκίας – Λιβύης το 2019 και η συνακόλουθη Ελλάδας – Αιγύπτου το 2020) για τη σύναψη συμφωνιών ούτε δεσμεύει τους τρίτους και δημιουργεί νέα προβλήματα και ένταση. Είναι σαφές ότι απαιτείται διακρατική συνεννόηση με την προσμέτρηση κριτηρίων όπως το μεγάλο μήκος ακτών (από αυτή την άποψη π.χ. η περίπτωση του Καστελόριζου δεν πρέπει να οδηγήσει σε εκτεταμένη ελληνική ΑΟΖ που πρακτικά περιορίζει σημαντικά την αντίστοιχη τουρκική όπως φαίνεται στους γνωστούς χάρτες που διακινούνται, ούτε βέβαια να αμφισβητείται η υφαλοκρηπίδα μεγάλων ελληνικών νησιών, πόσο μάλλον της Κρήτης κλπ.). Αρνούμαστε τις μονομερείς επιθετικές κινήσεις εκατέρωθεν, απαιτούμε το διάλογο χωρίς απειλές και μία πολυμερή διεθνή διακρατική συμφωνία για τις ΑΟΖ στην Ανατολική Μεσόγειο. Πιστεύουμε ότι το εργατικό - λαϊκό κίνημα και η Αριστερά πρέπει να είναι ενάντια στην οικοπεδοποίηση των ΑΟΖ στο Αιγαίο και την Αν.Μεσόγειο για το ξεπούλημα και τη «συνεκμετάλλευση» από τις ξένες πολυεθνικές και τις εγχώριες ιδιωτικές επιχειρήσεις. Να είναι ενάντια στις καταστρεπτικές για το περιβάλλον εξορύξεις τους και στον ανταγωνισμό για μεγαλύτερα μερίδια σύμφωνα με το «νόμο του ισχυρού». Και φυσικά να στέκονται απέναντι σε κάθε προοπτική πολέμου για τις ΑΟΖ των πολυεθνικών και των κερδών τους.

δ) το **ζήτημα της κυριαρχίας και στρατιωτικοποίησης νησιών και βραχονησίδων στο Αιγαίο**. Είμαστε ενάντια σε κάθε αναθεωρητική αμφισβήτηση της κυριαρχίας νησιών που ανήκουν στο ελληνικό κράτος εδώ και πολλές δεκαετίες, αλλά και των βραχονησίδων κοντά στα ελληνικά νησιά και πιστεύουμε ότι η άρση της στρατιωτικοποίησης αφορά και τις δύο πλευρές με λελογισμένη διατήρηση υποδομών άμυνας και στις δύο.

51. Μαζί με αυτά υπάρχει και το **ζήτημα της Κύπρου, που είναι διεθνές πρόβλημα, εισβολής και κατοχής του βορείου τμήματος της Κύπρου από την Τουρκία με σημαντική την ευθύνη και της ελληνικής χούντας**. Έχει τη σφραγίδα της επέμβασης του ΝΑΤΟ και των γενικότερων ιμπεριαλιστικών σχεδιασμών στην περιοχή που σήμερα εντείνεται με την ανοιχτή προσχώρηση της κυπριακής κυβέρνησης στους ευρωνατοϊκούς σχεδιασμούς και τον άξονα με Ελλάδα, Ισραήλ και Αίγυπτο υπό την αιγίδα των ΗΠΑ. Η λύση του Κυπριακού προβλήματος

είναι πάνω από όλα υπόθεση του λαϊκού κινήματος στη Κύπρο, αλλά και υπόθεση της μαχόμενης Αριστεράς και των λαών της Ελλάδας και της Τουρκίας. Η ανάμειξη τρίτων χωρών αποδείχτηκε ιστορικά επικίνδυνη και ανεπιτυχής όχι μόνο για το ίδιο το νησί, αλλά και για τις τρίτες χώρες (Ελλάδα, Τουρκία). Η πάλη του εργατικού και λαϊκού κινήματος στοχεύει σε μια Κύπρο ενιαία, ανεξάρτητη, με μία και μόνη κυριαρχία, μια ιθαγένεια για όλες τις εθνότητες και εξασφάλιση των δικαιωμάτων όλων των μειονοτήτων με δεσπίζοντα το ρόλο της τουρκοκυπριακής. Με αποχώρηση του τουρκικού στρατού κατοχής, χωρίς ξένες βάσεις και στρατεύματα, χωρίς τους ξένους εγγυητές και προστάτες. Πυρήνας της αντίληψής μας είναι η αποδέσμευση της Κύπρου από τους ιμπεριαλιστικούς οργανισμούς, την ΕΕ, η διαμόρφωση των συνθηκών για διεθνείς σχέσεις που θα στηρίζονται στο αμοιβαίο όφελος. Κύπρος Ενιαία σημαίνει ένα κράτος και όχι δύο κράτη με χαλαρή συνομόσπονδη σχέση (που προωθούσε η τουρκική πλευρά που πλέον μιλά ανοιχτά για δύο ξεχωριστά κράτη πλέον), με μορφή που θα αποφασίσει ο κυπριακός λαός. Σημαίνει κατάργηση των Συμφωνιών Ζυρίχης – Λονδίνου, ελεύθερη διακίνηση, εγκατάσταση και διαμονή εργατικών – λαϊκών οικογενειών σε όλες τις περιοχές του νησιού. Σεβασμό στο δικαίωμα να μιλούν τη γλώσσα τους, να μορφώνονται τα παιδιά τους, στις θρησκευτικές επιλογές και πολιτιστικές παραδόσεις. Εξασφάλιση των εργασιακών, ασφαλιστικών, κοινωνικών δικαιωμάτων χωρίς διακρίσεις και λύση του προβλήματος των εποίκων με βάση το παράνομο των εποίκισμών και τη σύγχρονη πραγματικότητα.

52. Αυτή η συνθήκη των ελληνοτουρκικών σχέσεων διαμορφώνει ένα **επικίνδυνο τοπίο για την ειρηνική συμβίωση των λαών στην περιοχή και θέτει στο προσκήνιο την ανάγκη να λαμβάνονται διαρκώς κινηματικές πρωτοβουλίες αντιπολεμικής παρέμβασης** αναδεικνύοντας αιχμές όπως:

α) η αντίθεση στον ιμπεριαλισμό, τον εθνικισμό και τον πόλεμο, και κυρίως η αντίθεση στον ευρωατλαντικό ιμπεριαλισμό (ΗΠΑ-NATO-ΕΕ) που αφενός είναι ο ισχυρότερος και πιο επιθετικός ιμπεριαλιστικός πόλος διεθνώς και αφετέρου ο πόλος στον οποίο εντάσσεται και η χώρα μας, αλλά και η ανάδειξη του επιθετικού ρόλου του Ισραήλ στην περιοχή και των κινδύνων που εγκυμονεί η συμμαχία μαζί του,

β) η αποκάλυψη του ρόλου και η πάλη κατά των προσπαθειών των εκάστοτε ελληνικών κυβερνήσεων να συνάψουν συμμαχίες και να παρέχουν διευκολύνσεις σε ιμπεριαλιστικές δυνάμεις και σχέδια (σε βάσεις, βλ. και την τελευταία συμφωνία Ελλάδας-ΗΠΑ, ή στρατιωτική συμμετοχή ή βοήθεια βλ. αποστολή πυραύλων Patrion σε Σ.Αραβία και Ουκρανία κλπ.)

γ) η ανάδειξη των συμφερόντων και του τυχοδιωκτικού ρόλου της ελληνικής αστικής τάξης στην περιοχή και της διαχρονικής επιθετικότητας της τουρκικής αστικής τάξης και του χαρακτήρα του ελληνοτουρκικού ανταγωνισμού από μία σκοπιά που διαχωρίζεται τόσο από τον αστικό «πατριωτισμό» και εθνικισμό όσο και από τον αστικό ή «διεθνιστικό» (εντός της αριστεράς) κοσμοπολιτισμό.

53. Η δική μας αντίληψη ορίζεται από τις ακόλουθες **βασικές αρχές**:

– αντιμετωπίζουμε τα έθνη-κράτη ως αποτέλεσμα, σε τελική ανάλυση, των όρων ανάδυσης και επέκτασης του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής. Τα έθνη προκύπτουν μέσα από μια διαδικασία

κοινωνικής παραγωγής που σχετίζεται με την ανάδυση αστικών τάξεων και την προοπτική διαμόρφωσης εθνικών κρατών. Δεν υπάρχουν προαιώνιες εθνικές ταυτότητες, η «εθνική συνέχεια», αυτό αποτελεί ιδεολογική κατασκευή εντός της εθνικής αστικής ιδεολογίας. Ωστόσο, αυτό δεν μειώνει τη δραστικότητα της εθνικής ιδεολογίας και το γεγονός ότι οι άνθρωποι έχουν εθνική ταυτότητα.

– η άνιση ανάπτυξη, ως δομική πλευρά της ιμπεριαλιστικής πυραμίδας, και οι διαφορετικές ιστορίες ταξικών αγώνων σημαίνουν ότι παρά την ένταση της διεθνοποίησης του κεφαλαίου, τα έθνη-κράτη αποτελούν το βασικό πεδίο αναπαραγωγής του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής, άρθρωσης της ηγεμονίας της πάλης των τάξεων και ξεδιπλώματος της ταξικής πάλης

– η διεθνοποίηση του κεφαλαίου και ο ιμπεριαλισμός αποτελούν κρίσιμη δυναμική της διευρυμένης αναπαραγωγής του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής και πεδίο όπου αρθρώνεται η ηγεμονία της αστικής τάξης. Ταυτόχρονα όμως η ίδια η άνιση ανάπτυξη της ταξικής πάλης στο εσωτερικό των διαφορετικών σχηματισμών διαμορφώνει τόσο τους όρους του ανταγωνισμού και των συγκρούσεων εντός της ιμπεριαλιστικής αλυσίδας όσο και την παράλληλη δυναμική της ρήξης από τη μεριά των υποτελών τάξεων. Με αυτή την έννοια, είναι λάθος να πιστεύουμε ότι υπάρχει μια αντικειμενική τάση προς την υπέρβαση των εθνών-κρατών. Αντίθετα, οι απόψεις που κατά καιρούς υποστήριξαν τον αντικειμενικό και αναπόδραστο χαρακτήρα της διεθνοποίησης ή της «παγκοσμιοποίησης» συνήθως, παρά τη διεθνιστική φρασεολογία, κατέληγαν σε δεξιές μετατοπίσεις (π.χ. σε θέσεις αριστερού ευρωπαϊσμού).

– αυτό σημαίνει ότι οποιοδήποτε επαναστατικό προτσές αναγκαστικά θα διεξαχθεί σε εθνικό επίπεδο, δηλαδή στο επίπεδο των εθνικών κοινωνικών σχηματισμών, μέσα από την ειδική και επικαθορισμένη συμπύκνωση αντιφάσεων σε κάθε κοινωνικό σχηματισμό που τον καθιστούν δυναμικά «αδύναμο κρίκο». «Παγκόσμια επανάσταση» δεν μπορεί να υπάρξει ως ταυτόχρονη διαδικασία. Αυτό που μπορεί να υπάρξει είναι μια αλυσίδα επαναστατικών διαδικασιών, όπου η νικηφόρα ρήξη σε έναν κρίκο θα λειτουργεί ως παράδειγμα και για τους άλλους. Γι' αυτό και για την άρθρωση μιας επαναστατικής στρατηγικής αποκτούν ξεχωριστή σημασία οι αντιθέσεις που αφορούν την ένταση ενός κοινωνικού σχηματισμού στο διεθνές σύστημα.

– σε αυτό το πλαίσιο αποκτά στρατηγική σημασία για όποιον αναφέρεται στην προοπτική του σοσιαλισμού η διεκδίκηση της εθνικής ανεξαρτησίας, δηλαδή η επιδίωξη ρήξης και αποδέσμευσης ενός κοινωνικού σχηματισμού από τους ιμπεριαλιστικούς οργανισμούς και συνολικά από τις οικονομικές, πολιτικές και ιδεολογικές πρακτικές του ιμπεριαλισμού και του διεθνοποιημένου κεφαλαίου. Αυτό σημαίνει ότι η διεκδίκηση της εθνικής ανεξαρτησίας όχι μόνο πρέπει να γίνεται παράλληλα με την πάλη κατά του κεφαλαίου στο εσωτερικό της χώρας αλλά στην πραγματικότητα την προϋποθέτει.

– η διεκδίκηση εθνικής ανεξαρτησίας δεν έχει καμία σχέση με τον εθνικισμό και την πατριδοκαπηλία. Αντίθετα προϋποθέτει ανελέητο αγώνα κατά του εθνικισμού και του σοβινισμού, όπως και κατά του ρατσισμού, πρώτα και κύρια της δικής μας αστικής τάξης αλλά και των αστικών τάξεων των υπόλοιπων χωρών. Το αίτημα της ανεξαρτησίας συνδυάζεται με τον προλεταριακό διεθνισμό, που σημαίνει αλληλεγγύη και φιλία προς τους άλλους λαούς, αλλά και οικοδόμηση στο εσωτερικό

της χώρας της ενότητας του λαού, δηλαδή των υποτελών τάξεων, και πρώτα και κύρια της εργατικής τάξης, ανεξάρτητα από καταγωγή, φυλή, εθνικότητα και θρησκεία. Στην πλαστή «εθνική ενότητα» των αστικών τάξεων αντιπαραθέτουμε την ενότητα του λαού μέσα στον αγώνα. Ειδικά στις σύγχρονες καπιταλιστικές κοινωνίες, όπου οι υποτελείς τάξεις τείνουν να είναι πολυεθνικές, αποκτά ξεχωριστή βαρύτητα η οικοδόμηση της ενότητάς τους στη βάση της κοινής συνθήκης καταπίεσης και εκμετάλλευσης που υφίστανται, άρα η οικοδόμηση της λαϊκής ενότητας και όχι μιας επίπλαστης «εθνικής ενότητας». Αυτό εξηγεί γιατί σήμερα η πάλη κατά του ρατσισμού, όπως και η αλληλεγγύη και ο κοινός αγώνας με πρόσφυγες/προσφύγισσες και μετανάστες/μετανάστριες, αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα.

– η στάση όσων αναφέρονται στη ριζοσπαστική και κομμουνιστική αριστερά έναντι του πολέμου ορίζεται από την αναγνώριση των κοινωνικών και πολιτικών αντιθέσεων που οδηγούν σε αυτόν. Οφείλουμε να αντιμετωπίζουμε τον πόλεμο πρώτα και κύρια ως αποτέλεσμα του ανταγωνισμού των αστικών τάξεων στην ιμπεριαλιστική πυραμίδα, γι' αυτό και από θέση αρχής πρέπει να αρνούμαστε να ταυτιστούμε με τις πολεμοκάπηλες πολιτικές των αστών, βάζοντας ως πρώτιστο καθήκον την πάλη κατά του πολέμου ή εάν ξεσπάσει το μετασχηματισμό του σε επαναστατικό πόλεμο, με τον τρόπο που μας δείχνει και το παράδειγμα της Οκτωβριανής Επανάστασης. Την ίδια στιγμή, η ίδια η εξέλιξη και ιστορία του επαναστατικού και κομμουνιστικού κινήματος δείχνει ότι υπάρχουν και μορφές πολέμου, που περιλαμβάνουν και αστικές δυνάμεις, που είναι δίκαιοι (ή έχουν και δίκαιες πλευρές) όπως είναι οι εθνικοαπελευθερωτικοί πόλεμοι ή όπως ήταν η συμμετοχή της ΕΣΣΔ στον αντιφασιστικό αγώνα. Όμως, ακόμα μέσα σε τέτοιους πολέμους πρέπει να μην υποστείουμε τη σημαία του ταξικού αγώνα, να μην υποτασσόμαστε στις επιλογές των αστικών τάξεων και να παλεύουμε για την ηγεμονία της εργατικής τάξης και των υποτελών τάξεων.

– κάθε πόλεμος ή σύγκρουση φέρνει το επαναστατικό και κομμουνιστικό κίνημα αντιμέτωπο με σημαντικές προκλήσεις. Ειδικά ως προς το θέμα της υπεράσπισης της πατρίδας, διαμορφώθηκε στο κομμουνιστικό κίνημα μέσα από την ιστορική εμπειρία των κινημάτων μια συγκεκριμένη τοποθέτηση. Σύμφωνα με αυτήν, όταν σε οριακές στιγμές η αστική τάξη συνθηκολογεί, με βάση τον ταξικό κυνισμό της, και αποδέχεται ή συμβιβάζεται με μορφές κατοχής και πετάει τη σημαία της εθνικής ανεξαρτησίας, οι κομμουνιστές και οι κομμουνίστριες όχι μόνο πρέπει να τη σηκώσουν, αλλά αυτό τους δίνει και τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν την ηγεμονία της αστικής τάξης και να καταστήσουν την εργατική τάξη «ηγέτιδα δύναμη του έθνους» ανοίγοντας τον δρόμο για το πέρασμα από τη διεκδίκηση εθνικής ανεξαρτησίας στην πάλη για τον κοινωνικό μετασχηματισμό.

– όταν μιλάμε για υπεράσπιση της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας, μιλάμε πρώτα και κύρια για το δικαίωμα των εργαζομένων και των υποτελών τάξεων σε μια χώρα να μην υποστούν «διπλή κατοχή» και άρα να συνεχίσουν να ζουν, να εργάζονται, να αγωνίζονται και να παλεύουν για τον σοσιαλισμό στον τόπο όπου ζουν. Αυτό δεν έχει σχέση με τη στήριξη επιθετικών ενεργειών ή λογικών αξιοποίησης «θερμών επεισοδίων» χάριν διαπραγματεύσεων ή συγκρούσεων που επίδικο έχουν την υπεράσπιση των επενδύσεων πολυεθνικών.

54. Η τοποθέτησή μας αυτή έρχεται να οριοθετηθεί από δύο απόψεις:

– τον εθνικισμό και την πατριδοκαπηλία, που όταν ηγεμονεύει σε αριστερές ή προοδευτικές δυνάμεις

υποτιμά την ταξική διάσταση, δεν ιεραρχεί ως πρώτη προτεραιότητα την αποτροπή του πολέμου, αφήνει χώρο στον σοβινισμό και τον ρατσισμό και στην πραγματικότητα επιτρέπει να πάρουν την πρωτοβουλία των κινήσεων οι αστικές δυνάμεις και η ακροδεξιά.

– την άποψη του αφηρημένου διεθνισμού και των παραλλαγών του ντεφαιτισμού, που δεν αντιλαμβάνονται την κεντρικότητα της άνισης ανάπτυξης και τη σημασία του σχήματος του «αδύναμου κρίκου», υποτιμούν την πάλη κατά του ιμπεριαλισμού, δεν κάνουν πολεμική ενάντια σε κάθε εθνικισμό και αφήνουν τις εθνικιστικές απόψεις και την ακροδεξιά να καπηλεύονται την «υπεράσπιση της πατρίδας».

55. Όλα τα παραπάνω συνδέονται αντικειμενικά και με μία αναγκαία άποψη για το στρατό που στηρίζεται σε κάποια βασικά κριτήρια:

α) να είναι **στρατός κληρωτών και όχι αποκλειστικά επαγγελματιών**, καθώς αυτό αποτελεί μία σημαντική δικλείδα επίδρασης των πιθανών ριζοσπαστικών μεταλλαγών της λαϊκής συνείδησης μέσα στο στράτευμα. Είμαστε ενάντια στον επαγγελματικό στρατό επειδή είναι πολύ πιο στεγανοποιημένος από τις πιέσεις του λαϊκού κινήματος και για αυτό είναι πολύ πιο εύκολο να λειτουργήσει σαν μηχανισμός καταστολής ενάντια στο μαχόμενο λαό. Η ιστορία όλων των μεγάλων εξεγέρσεων και επαναστάσεων διεθνώς (και στη χώρα μας όπως έγινε π.χ. στην εξέγερση του Πολυτεχνείου) έχει δείξει ότι ένας στρατός κληρωτών μπορεί να διεμβολίζεται από τις λαϊκές πιέσεις και ακόμα και να περάσει μέρος του με την πλευρά των εξεγερμένων μαζών. Το ίδιο συνέβη και με την επιστράτευση του 1974 όταν η μαζική ένταξη έφεδρων στο στρατό άλλαξε τους συσχετισμούς στο εσωτερικό των ενόπλων δυνάμεων και λειτούργησε ενισχυτικά στη διαδικασία κατάρρευσης του δικτατορικού καθεστώτος

β) από αυτή τη σκοπιά **είμαστε υπέρ της θητείας για όλους τους νέους** (με αυτονόητες εξαιρέσεις και ελαφρύνσεις για προβλήματα υγείας και σοβαρούς κοινωνικούς λόγους, καθώς και με αναβολές για σπουδές, σοβαρούς κοινωνικούς λόγους κλπ.), με δυνατότητα αξιοποίησής τους σε αντικείμενα που έχουν σπουδάσει και γνωρίζουν, με ουσιαστική εκπαίδευση, χωρίς άσκοπες «αγγαρείες», χωρίς αυταρχικά «καψώνια» και τιμωρίες, με αύξηση της αποζημίωσης στρατευμένου, με σοβαρή βελτίωση των υποδομών, της σίτισης και ένδυσης των στρατευμένων

γ) **οι φαντάροι είναι πολίτες με στολή**, παλεύουμε για τα δημοκρατικά δικαιώματα και τις συνδικαλιστικές ελευθερίες τους, είμαστε υπέρ της ελεύθερης διακίνησης των ιδεών μέσα στο στράτευμα, ενάντια σε κάθε αυθαιρεσία και αυταρχισμό των ανώτερων τους

δ) **η δικαιοδοσία του στρατού σταματά στις πόρτες των στρατοπέδων και μέσα στη χώρα**, είμαστε ενάντια σε κάθε χρήση του στρατεύματος ενάντια στον «εσωτερικό εχθρό», ως μηχανισμό καταστολής ενάντια στο λαό, είμαστε κάθετα αντίθετοι στην παρουσία ελληνικού στρατού εκτός των συνόρων μας, καμία συμμετοχή σε ΝΑΤΟϊκές ή άλλες αποστολές σε άλλες χώρες και σε ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις

56. Στο πλαίσιο των παραπάνω αναλαμβάνουμε **συγκεκριμένα καθήκοντα μέσα στην περίοδο**, μέσα από τη δράση μας στο αντιιμπεριαλιστικό - αντιπολεμικό κίνημα και στα σχήματα στους κοινωνικούς χώρους που παρεμβαίνουμε:

– **πρώτος στόχος πρέπει να είναι η αποτροπή του πολέμου.** Στη σημερινή συγκυρία και με τον δοσμένο συσχετισμό, πολεμική σύρραξη θα αξιοποιηθεί για δεξιά στροφή, αυταρχική σκλήρυνση και συντηρητική αναδίπλωση. Γι' αυτό και χρειάζεται μέτωπο στις πολεμοκάπηλες και πατριδοκάπηλες απόψεις. Άρα κεντρικό σύνθημα πρέπει να είναι το **ΟΧΙ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ – ΟΧΙ ΣΤΟΝ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟ – ΕΙΡΗΝΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΑΟΥΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ – ΚΑΜΙΑ ΑΛΛΑΓΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ.**

– η τοποθέτηση αυτή δεν πρέπει να στηρίζεται πάνω στην κατασκευή μιας εικόνας ότι δεν υπάρχει επιθετικότητα από τη μεριά του τουρκικού κράτους ως εκπροσώπου του αστικού συνασπισμού εξουσίας στην Τουρκία, αλλά στην **αναγνώριση και καταδίκη της τουρκικής επιθετικότητας**, με ταυτόχρονη επιμονή ότι ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο σύμμαχοί μας στην πάλη για την ειρήνη είναι ακριβώς όσες και όσοι αντιπαλεύουν της κυρίαρχες τάξεις και τις πολιτικές τους στην Τουρκία: τα κινήματα, η αριστερά, το κουρδικό κίνημα. Γι' αυτό και παλεύουμε για την οικοδόμηση αντιπολεμικού κινήματος και στις δύο πλευρές του Αιγαίου.

– η καταδίκη της τουρκικής επιθετικότητας απαιτεί ταυτόχρονα σαφή **καταδίκη και κάθε τυχοδιωκτισμού ή πιθανής όξυνσης από την ελληνική πλευρά.** Ο λαός μας έχει πληρώσει ακριβά στο παρελθόν τέτοιους τυχοδιωκτισμούς και γι' αυτό χρειάζεται μέτωπο σε όσους οραματίζονται «θερμά επεισόδια» προς όφελός μας ή ακόμα χειρότερα σε αυτούς που τα οραματίζονται ώστε στο τέλος να γίνουμε εμείς οι τοποτηρητές των ΗΠΑ την περιοχή. Η οριοθέτηση αυτή χρειάζεται ακόμα και αν η κύρια αστική γραμμή πλέον είναι η γραμμή του συμβιβασμού με πιθανή κοινή προσφυγή στο δικαστήριο της Χάγης.

– ανεξαρτήτως της στάσης που θα κληθούμε να επιλέξουμε στη στιγμή μιας τέτοιας σύγκρουσης, **η κριτική στη στάση και της δικής μας αστικής τάξης είναι απαραίτητη**, οριοθετεί τα συμφέροντα των εργαζομένων και του λαού από τα ιδιοτελή συμφέροντα της αστικής τάξης και των ιμπεριαλιστών και προετοιμάζει την πάλη ενάντιά τους παρεμβαίνοντας μέσα στις λαϊκές μάζες.

– σήμερα επίδικο των ενδοϊμπεριαλιστικών ανταγωνισμών αλλά και των συγκρούσεων ανάμεσα σε αστικές τάξεις γίνονται τα κοιτάσματα υδρογονανθράκων και οι ενεργειακοί αγωγοί. Οι όροι εκμετάλλευσής τους που προτείνονται περιλαμβάνουν την εκχώρησή τους σε πολυεθνικές εταιρείες σε συνεργασία με τις ντόπιες ολιγαρχίες. Εάν συνυπολογίσουμε τις τεράστιες περιβαλλοντικές επιπτώσεις που έχει η συνεχιζόμενη εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και την κρισιμότητα του ζητήματος πλέον της κλιματικής αλλαγής, είναι σαφές ότι **δεν μπορούμε να είμαστε θετικοί σε φαραωνικά έργα εξορύξεων που θα γίνουν προς όφελος πολυεθνικών και εις βάρος των λαών και του περιβάλλοντος.** Και φυσικά, παρότι τα κυριαρχικά δικαιώματα περιλαμβάνουν σαφώς και πλουτοπαραγωγικούς πόρους, δεν είναι υπέρ του λαού πολεμικές συρράξεις για τα συμφέροντα των πολυεθνικών και των ντόπιων συνεργατών τους.

– στο βαθμό που η πρόσδεση της χώρας μας – όπως και της Τουρκίας – στους ιμπεριαλιστικούς μηχανισμούς έχει αποτελέσει παράμετρο που φέρνει τον πόλεμο πιο κοντά, επιτείνοντας τους ανταγωνισμούς, και στον βαθμό που η πρόσδεση της Ελλάδας στον άξονα με τις ΗΠΑ και το Ισραήλ μάς καθιστά μέρος του προβλήματος, μας εμπλέκει σε συγκρούσεις και ανταγωνισμούς και με την Τουρκία και άρα ενέχει κινδύνους, επιβάλλεται η μπει μπροστά η **πάλη για την έξοδο - αποδέσμευση από τους ιμπεριαλιστικούς μηχανισμούς και για τον εξοβελισμό των αμερικανικών και νατοϊκών βάσεων από τη χώρα μας ως προϋπόθεση μιας άλλης ανεξάρτητης πολιτικής.**

– η πάλη κατά των μνημονίων, ο αγώνας για την έξοδο από την επιτροπεία, για την έξοδο από το ευρώ και την Ε.Ε. και την εφαρμογή μιας πραγματικά φιλολαϊκής πολιτικής σε σοσιαλιστική κατεύθυνση αποτελεί σήμερα την αναγκαία συνθήκη για να ανακτήσουμε πραγματικά τη λαϊκή κυριαρχία, να πάρουν τα νηπία οι δυνάμεις της εργασίας και να αλλάξει συνολικά ο προσανατολισμός της χώρας. Μια τέτοια συνθήκη στην πραγματικότητα θα αποτελούσε και την καλύτερη «άμυνα», εφόσον οι άνθρωποι που κατοικούν σε αυτόν τον τόπο, είτε Έλληνες/Ελληνίδες είτε μετανάστες/μετανάστριες και πρόσφυγες/προσφύγισες, θα είχαν πραγματικά κάτι να υπερασπιστούν.

– υπό αυτό το πρίσμα, υιοθετούμε το αίτημα της εθνικής ανεξαρτησίας και της λαϊκής κυριαρχίας. **Υπό αυτό το πρίσμα εξετάζουμε και τη στάση μας σε ενδεχόμενο σύρραξης, με κριτήριο πάντα την επαφή και την παρέμβαση στις λαϊκές μάζες.** Ιστορικά, η στάση αυτή έχει πάρει διάφορες μορφές (αντιπολεμική παρέμβαση μες στον στρατό σε περίπτωση επιθετικού πολέμου, υπεράσπιση της πατρίδας σε περίπτωση εθνικοαπελευθερωτικού - αντικατοχικού αγώνα κ.λπ.). **Εκτιμούμε ότι αυτό που μπορεί να αντιμετωπίσουμε είναι ένα ενδεχόμενο «θερμού επεισοδίου» με σκοπό την κατοχύρωση θέσεων για πιο επιθετική διαπραγμάτευση στον ελληνοτουρκικό ανταγωνισμό, που απαιτεί κυρίως ανάδειξη της αντιπολεμικής στάσης τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκειά του παρ' όλη την πίεση που θα δεχτεί η αριστερά και το κίνημα από τις αστικές δυνάμεις. Δηλαδή, σαφής προτεραιότητα είναι το «όχι στον πόλεμο» και η προσπάθεια συντονισμού των αντιπολεμικών φιλειρηνικών αντιιμπεριαλιστικών κινημάτων σε Ελλάδα και Τουρκία, κατά του πολέμου, υπέρ της ειρήνης και ενάντια στον ιμπεριαλισμό.** Εκτιμούμε, όμως, ότι σε αυτή την κατεύθυνση είναι λάθος να ενστερνιστούμε εκ των προτέρων και ως μόνη μορφή απεύθυνσης κλασικά ντεφαιτιστικά συνθήματα («Δεν πολεμάμε ποτέ και για κανέναν»), ακριβώς γιατί δεν μπορεί να εξυπηρετήσει μια γραμμή που κατά τη γνώμη μας θα πρέπει να συνδυάζει την οριοθέτηση από τα συμφέροντα της αστικής τάξης στην Ελλάδα, την αποκάλυψη και τη σαφή καταδίκη κάθε επιθετικής ενέργειας από όποια πλευρά κι αν προέλθει, την αναγκαία παρέμβαση εντός του στρατεύματος σε κάθε περίπτωση και τη σαφή τοποθέτηση υπέρ της υπεράσπισης της εδαφικής ακεραιότητας.

– στόχος πρέπει να είναι η **διεκδίκηση της ανεξαρτησίας και μιας άλλης «εξωτερικής πολιτικής», που σημαίνει χώρα δίχως ιμπεριαλιστικές δεσμεύσεις, ικανή να οικοδομεί σχέσεις στις βάσεις της αλληλεγγύης, της ειρήνης, της συνεργασίας.** Δεν σημαίνει αυτό ούτε αναζήτηση νέων προστατών ή ένταξη σε άλλα «στρατόπεδα». Το ότι η Ελλάδα χρειάζεται να έχει καλύτερες σχέσεις με χώρες όπως η Ρωσία, η Κίνα ή το Ιράν και συνολικά μια άλλη πολιτική δεν σημαίνει πως πρέπει να ενταχθεί στη ρωσική επιρροή ούτε παραβλέπει ότι και στη συγκεκριμένη περίπτωση με μια μεγάλη καπιταλιστική δύναμη έχουμε να κάνουμε. Γι' αυτό και πρέπει παράλληλα να διεκδικούμε την οικοδόμηση σχέσεων αλληλεγγύης με αγωνιζόμενα κινήματα στη βάση του προλεταριακού διεθνισμού.

Στο πλαίσιο αυτό παλεύουμε για :

- την ειρήνη, τη φιλία και τη διεθνιστική συνεννόηση μεταξύ των λαών, ειδικά Ελλάδας και Τουρκίας, ενάντια σε κάθε ιμπεριαλιστική επαναχάραξη των συνόρων και στην πολιτική των κυβερνήσεών τους.
- αποχώρηση από τον άξονα «3 συν 1» με Ισραήλ και Κύπρο υπό την καθοδήγηση των ΗΠΑ.
- καμία εμπλοκή της χώρας στους ιμπεριαλιστικούς και αστικούς ανταγωνισμούς για τη μοιρασιά των σφαιρών επιρροής, αγώνας για έξοδο από NATO και ΕΕ, έξω οι βάσεις του πολέμου.
- απόκρουση των προκλήσεων της τουρκικής κυβέρνησης, καμία πρόκληση από πλευράς της Ελλάδας, ειρηνική διευθέτηση των διαφορών με βάση το διεθνές δίκαιο και τη φιλική συνεννόηση των λαών Ελλάδας - Τουρκίας.
- υπεράσπιση της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων από τον ίδιο το λαό και σε συμμαχία με τους άλλους λαούς.
- ο ορυκτός πλούτος ανήκει στους λαούς – όχι στις εξορύξεις των πολυεθνικών, στη ληστρική εκμετάλλευση και την περιβαλλοντική καταστροφή. Όχι στον πόλεμο για τα κέρδη των πολυεθνικών.

ΜΕΡΟΣ

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β 1

Ένταση της πολιτικής ρευστότητας
στη χώρα, κυοφορία σημαντικών
πολιτικών αλλαγών;

57. Στην πανελλαδική ολομέλεια του Απρίλη του 2025, εκτιμήσαμε ότι μετά την 28^η Φεβρουαρίου μπαίνουμε σε μια **νέα ιστορική φάση της κοινωνικής και πολιτικής πάλης στην Ελλάδα**, η οποία σφραγίζεται από την έκρηξη των Τεμπών, ως δεσπόζον γεγονός και από το διαρκώς οξυνόμενο κοινωνικό πρόβλημα, ως κυρίαρχο ζήτημα. Ταυτόχρονα, εκτιμήσαμε ότι σφραγίζεται από την προαναφερθείσα όξυνση των αντιπαραθέσεων στη διεθνή σφαίρα που πυροδότησε η εκλογή Τραμπ στην προεδρία των ΗΠΑ. Η κοινωνική έκρηξη των Τεμπών επιτάχυνε όλες τις πολιτικές διεργασίες. Καθώς εκτυλίσσεται αυτή η φάση, εμφανίζονται νέα στοιχεία που εκκολάπτονταν στην προηγούμενη. **Το κύριο στοιχείο της τρέχουσας πολιτικής συγκυρίας είναι η εκδήλωση της τάσης για μια βαθύτερη νεοσυντηρητική αναδιάταξη του αστικού πολιτικού και κοινοβουλευτικού σκηνικού., ακριβώς επειδή δεν πείθει ηγεμονικά την κοινωνική πλειοψηφία.** Η τάση αυτή ενισχύεται: α) από δυσαρεστημένους μεγάλους επιχειρηματικούς ομίλους από την οικονομική διαχείριση της κυβέρνησης, β) από τους υπερεθνικούς μηχανισμούς της ΕΕ, οι οποίοι διαισθάνονται τις αρνητικές επιπτώσεις του πολιτικού «μονοπωλίου» της ΝΔ στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας και γ) στην ανάληψη της προεδρίας των ΗΠΑ από τον Τραμπ, ενώ η κυβέρνηση της ΝΔ ήταν βαθιά ταυτισμένη με την Προεδρία Μπάιντεν, τους Δημοκρατικούς και την πολιτική τους. **Τον ρόλο καταλύτη όμως, έπαιξε η έκρηξη των Τεμπών η οποία ανέδειξε το βάθος της λαϊκής δυσαρέσκειας και μια αναπτυσσόμενη οργή «των κάτω».** Η κοινωνική έκρηξη των Τεμπών κατέδειξε ότι έχει σπάσει οριστικά και αμετάκλητα η κοινωνική συμμαχία που εξέφρασε η Νέα Δημοκρατία και η κυβέρνησή της. Η τελευταία έχει σαφώς απωλέσει την πολιτική ηγεμονία που είχε κατακτήσει σε σημαντικό βαθμό στο έδαφος της ήττας του ΣΥΡΙΖΑ και αγωνίζεται να συγκρατήσει την πολιτική κυριαρχία της.

58. Στο φόντο αυτό, η **υπόθεση του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ** και η προαναγγελία και νέου σκανδάλου σχετικά με την κατανομή των κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης δείχνουν ότι **σημαντικά αστικά κέντρα εντός και εκτός Ελλάδος επιχειρούν να κοντύνουν πολιτικά τη ΝΔ και ειδικά τον Μητσοτάκη, ανοίγοντας το δρόμο για την επόμενη μέρα και τη συγκρότηση άλλων συστημικών πόλων ως αντίβαρο.** Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας προσπαθεί να συγκρατήσει τις δυνάμεις της, δίνοντας μία λυσσαλέα μάχη για τη συγκάλυψη όλων

των σκανδάλων (Τέμπη, ΟΠΕΚΕΠΕ κλπ.), αξιοποιώντας την πλήρη διάβρωση των κρατικών και δικαστικών μηχανισμών από δυνάμεις της. Ταυτόχρονα, **προχωρά σε μία νέα φυγή προς τα εμπρός στο προχώρημα των αντιδραστικών αναδιαρθρώσεων σε όλα τα επίπεδα** (νέος εργασιακός νόμος που εμβαθύνει κι άλλο το αντεργατικό πλαίσιο της επισφάλειας, της αύξησης του εργάσιμου χρόνου και της άρσης της προστασίας των εργαζομένων, νέος νόμος για πειθαρχικά στο δημόσιο για να περάσει η αξιολόγηση και να χτυπηθεί ο μαχόμενος συνδικαλισμός, προχώρημα της κίνησης για διαγραφές φοιτητών και πειθαρχικά στις σχολές και τα σχολεία, νέος αντιδραστικός νόμος για την αναστολή αδειών παραμονής σε μετανάστες/τριες και πρόσφυγες/ισσες, ιδιωτικοποιήσεις σε υγεία, ιδιωτικά πανεπιστήμια και παραρτήματα δημοσίων στο εξωτερικό κλπ.). Επιχειρεί μία νέα στροφή «σοκ και δέους» στην ανελέητη ταξική αντεργατική και αντιλαϊκή πολιτική της, για να αποσπάσει εκ νέου τη συναίνεση και στήριξη της αστικής τάξης και για να εμβαπτιστεί στο διεθνές ακροδεξιό ρεύμα, συγκρατώντας διαρροές της προς δυνάμεις στα δεξιά της. Με νέα εκτίναξη της εργασιακής εκμετάλλευσης, συνεχή μείωση του πραγματικού εργατικού μισθού και του λαϊκού εισοδήματος με την εκτίναξη της ακρίβειας και της φορολογικής αφαίμαξης των μικρομεσαίων, με πλήρη παράδοση των δημόσιων αγαθών στους ιδιώτες και την απόλυτη χειροτέρευση των δημόσιων υπηρεσιών για το λαό, ειδικά στη υγεία και την παιδεία. Με την πολύμορφη καταστροφή του περιβάλλοντος και την κοροϊδία της «πράσινης μετάβασης», την ρατσιστική αντιμεταναστευτική και τη μισογυνική και ομοφοβική πολιτική της.

59. Παρά τις δυσκολίες, υπάρχουν σημάδια ότι το κίνημα αναζητά να ξεπεράσει την ήττα του 2015 και να αντισταθεί σε αυτή την ένταση της αντιλαϊκής επίθεσης. Η σημαντική αντοχή και επιμονή του εκπαιδευτικού κινήματος που πετυχαίνει νίκες, η νίκη της απεργίας των ναυτεργατών (παρά και την ουσιαστικά απεργοσπαστική στάση δυνάμεων του ΠΑΜΕ) δείχνουν ότι αναπτύσσονται νέες δυνατότητες για μικρές νίκες που θα ανοίγουν το δρόμο για μεγαλύτερες. Σε αυτό το έδαφος, η ανατρεπτική Αριστερά χρειάζεται να στηρίξει μαχητικά, όχι μόνον την αναγκαιότητα, αλλά και τη δυνατότητα να εκδιωχθεί η Νέα Δημοκρατία από την κυβέρνηση κάτω από την πίεση του κινήματος. Χρειάζεται να πρωτοστατήσει ώστε να κλονιστεί βαθύτερα και από τα αριστερά η ηγεμονία της και γενικά η αστική ηγεμονία.
60. Είναι εμφανές ότι **από την πλευρά του συστήματος χρειάζεται μια αλλαγή μείγματος της αστικής πολιτικής ώστε να παραμείνει γενικά η αστική ηγεμονία στο τιμόνι**. Μια αλλαγή πολιτικών πρακτικών και προσώπων για να παραμείνει ίδια η ουσία της πολιτικής της. Αυτό είναι ένα δύσκολο και σύνθετο έργο και δεν λύνεται απλά με κινήσεις «από τα πάνω». Η τωρινή ιστορική φάση χαρακτηρίζεται πολιτικά, εκτός από την απώλεια της νεοδημοκρατικής ηγεμονίας, από την ανυπαρξία σχετικά άμεσης, αξιόπιστης, πειστικής αστικής αντιπολίτευσης και από την αδυναμία μιας εφικτής εναλλακτικής διακυβέρνησης στην κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας. Η κατάσταση αυτή δεν είναι εθνικά πρωτότυπη. Ωστόσο, στην Ελλάδα, είναι πιο οξυμένη επειδή παραμένει η μνήμη της ταξικής πάλης και του λαϊκού παράγοντα ενάντια στην μνημονιακή στάση των επίδοξων διαδόχων της Νέας Δημοκρατίας. Αυτή είναι η αιτία των αναμικτών εκλογικών επιδόσεων της λεγόμενης «κεντροαριστερής» αντιπολίτευσης. Όταν, όμως, η ΕΕ καταστρέφει με το Rearm Europe τα τελευταία υπολείμματα από το πολυδιαφημισμένο, μεταπολεμικό κράτος πρόνοιας, καταλαβαίνουν όλοι και όλες ότι δεν αλλάζουμε απλώς φάση, αλλά ότι έχουμε μπει σε μια εποχή πιο άγριας ταξικής πάλης. Και όταν ο ελληνικός καπιταλισμός εξευτελίζεται από τον τουρκικό σε όλα τα βασικά πεδία, από τη Λιβύη μέχρι την Κύπρο, τότε φαίνεται ότι η αστική

τάξη χρειάζεται ένα πολιτικό και κοινωνικό σοκ για να επιβάλει την αφαίμαξη κάθε ικμάδας της ανθρώπινης εργασίας, ώστε να χρηματοδοτήσει την αγορά πανάκριβων όπλων. Για αυτούς τους λόγους, η επικείμενη κομματική και πολιτική αναδιάρθρωση απαιτείται να έχει βαθιά ταξικό, αντιλαϊκό, νεοσυντηρητικό χαρακτήρα.

- 61. Σε αυτή την κατεύθυνση, διαμορφώνονται βασικές συμφωνίες μεταξύ των αστικών κομμάτων και ρευμάτων. ΝΔ, ΠΑΣΟΚ, ΣΥΡΙΖΑ, Κίνημα Δημοκρατίας και Ελληνική Λύση, παρά επί μέρους υπαρκτές διαφορές έχουν συμφωνήσει σε αυτές τις κατευθύνσεις.** Αυτή η συμφωνία αποτελεί επιτυχία για το σύστημα, αλλά μεγαλώνει το πρόβλημα της κομματικής και πολιτικής αναδιάρθρωσης και ιδιαίτερα, της εναλλακτικής διακυβέρνησης στη ΝΔ. Με την ενσωμάτωση του ΣΥΡΙΖΑ, η αστική τάξη επιδίωξε να ανανεώσει το πολιτικό προσωπικό της. Όμως, ο συνδυασμός της λαϊκής ετυμηγορίας με τον ανελέητο ενδοαστικό πόλεμο, ακύρωσε αυτή τη δυνατότητα. Το εγχείρημα Κασσελάκη απέκτησε κωμικοτραγικά χαρακτηριστικά και έκανε κομμάτια και θρύψαλα τον ΣΥΡΙΖΑ και την σοσιαλφιλελεύθερη εναλλακτική. Από την άλλη πλευρά, η ΝΔ ενσωματώνοντας τα πιο ικανά ακροδεξιά πρόσωπα στο εσωτερικό της, άφησε γραφικές φιγούρες να μονοπωλούν το ανερχόμενο ακροδεξιό τραμπικό ρεύμα.
62. Η ιδιόμορφη αυτή κατάσταση, μαζί με τις πολεμικές περιπέτειες στις οποίες μπαίνει ο καπιταλισμός γενικά, επιβάλλει την αναζήτηση ρηξικέλευθων επιλογών: τη δημιουργία νέων κομμάτων προς δυο κατευθύνσεις. Η μια είναι ο χώρος που βαπτίζεται «Κεντροαριστερά», ενώ στην πραγματικότητα είναι το Κέντρο της εποχής της πολεμικής προετοιμασίας: ένα στρατόπεδο υβριδικού ταξικού πολέμου, που αναφέρεται μεν στο σοσιαλδημοκρατικό φιλεργατικό παρελθόν του, την ίδια ώρα που το αποκηρύσσει στην πράξη, ενώ υιοθετεί πλήρως όψεις αστικής φιλελεύθερης πολιτικής τόσο στο οικονομικό επίπεδο όσο και στο επίπεδο των ατομικών δικαιωμάτων. Είναι το Κέντρο που μιλά αποϊδεολογικοποιημένα και τεκνοκρατικά για έναν «δημοκρατικό καπιταλισμό», χωρίς κοινωνικές – ταξικές αναφορές αλλά με λογική απεύθυνσης «εθνικού ακροατηρίου» σε μία περίοδο μεγάλης μετατόπισης του κοινωνικού και πολιτικού συσχετισμού σε πιο συντηρητική κατεύθυνση. Από την άλλη πλευρά, ο χώρος που βαπτίζεται «λαϊκή πατριωτική Δεξιά» και που δεν είναι άλλη από την καθαρόαιμη τραμπική, αντεργατική και ρατσιστική Ακροδεξιά. Η οποία υποδύεται επίσης το ρόλο του «προστάτη της εργασίας» από τους «ξένους» και προχωρά τις ρατσιστικές πολιτικές με απελάσεις σε μετανάστες και πρόσφυγες, βυθίζοντας καράβια και δολοφονώντας τους, ανοίγοντας το δρόμο για νέα ενδυνάμωση των αυθεντικά φασιστικών πρακτικών και δυνάμεων. Και τα δυο αυτά ρεύματα, παρά τις υπαρκτές, ακόμη και σημαντικές διαφορές τους, αποτελούν σημαντικούς κινδύνους για την εργατική τάξη και τον κόσμο της εκμεταλλεόμενης εργασίας. Για τη νεολαία, τις γυναίκες, τον ΛΟΑΤΚΙ κόσμο, τους μετανάστες και πρόσφυγες. Για τα δημοκρατικά δικαιώματα και τις λαϊκές ελευθερίες, για το περιβάλλον. Πάνω από όλα, με διαφορές φρασεολογίας, αποτελούν μέγιστο κίνδυνο για την ειρήνη στην περιοχή μας, για τη συμμετοχή ή την πρόκληση τυχοδιωκτικών προκλήσεων, σε συμμαχία με το σιωνιστικό κράτος – δολοφόνο, το Ισραήλ, και κάτω από την αμερικανική επικυριαρχία. Η ανατρεπτική και κομμουνιστική Αριστερά είναι απέναντι και στα δυο αυτά ρεύματα και στα εκκολαπτόμενα κόμματά τους.
63. Στο πλαίσιο αυτό, το εγχώριο πολιτικό σύστημα εξακολουθεί να βρίσκεται σε μία **διαδικασία ανακατατάξεων όσον αφορά στα συστημικά κόμματα**, κυρίως στην «κεντροαριστερά», αλλά διεργασίες και ερωτήματα σχετικά με τον πιο αποτελεσματικό προσανατολισμό για να

ενσωματώνονται λαϊκές μάζες στα όρια της συστημικής πολιτικής υπάρχουν και στο χώρο της δεξιάς, όπως και ώσμωση δυνάμεων δεξιάς και ακροδεξιάς. Αυτή **η εμφανής κινητικότητα εμφανίζεται ακριβώς στο έδαφος της αύξησης της λαϊκής δυσαρέσκειας και της μείωσης της εμπιστοσύνης στα κυρίαρχα κόμματα και πολιτικές**, στοιχεία που καταγράφονται σε όλες τις έρευνες και φάνηκαν και στις εκλογικές μάχες της τελευταίας τριετίας. Το γεγονός βέβαια ότι αυτές οι διεργασίες «σέρνονται» και δεν δείχνουν να προχωρούν με ταχείς ρυθμούς είναι και αυτό ένα δείγμα της κρίσης σε επίπεδο πολιτικού συστήματος και της αδυναμίας ανάδειξης νέων προσώπων και δυνάμεων που να μπορούν να λειτουργήσουν ηγεμονικά εντός του κυρίαρχου αστικού πλαισίου.

64. Είναι απολύτως ενδεικτικό ότι ως «νέοι» πόλοι φαίνεται να ημιμοδοτούνται δύο πρώην πρωθυπουργοί. Από τη μια, ο Αντώνης Σαμαράς, φαίνεται πως ετοιμάζεται για δημιουργία κόμματος που θα επιχειρήσει την ενοποίηση και την πολιτική συνοχή του ακροδεξιού χώρου. Ενός προσώπου που θα δώσει εγγυήσεις σοβαρότητας προς την αστική τάξη και την πρεσβεία των ΗΠΑ, σε αντίστιξη με τις φιλορωσικές ακροβασίες του Βελόπουλου ή με τις θρησκοκληψίες του Ναστού (ΝΙΚΗ). Από την άλλη, ο Αλέξης Τσίπρας που, μετά το ταξίδι του στις ΗΠΑ και τις συναντήσεις του με βασικούς ολιγάρχες της χώρας, φαίνεται πως έχει δώσει τα απαραίτητα διαπιστευτήρια για να προσπαθήσει να παίξει ρόλο ενοποιητή του διαλυμένου σοσιαλφιλελεύθερου χώρου. Αυτή τη φορά όχι ως ηγέτης της Αριστεράς, αλλά ως ηγέτης ενός άχρωμου πολιτικά Κέντρου με αρκετές δόσεις πατριωτισμού και κυβερνητικής «υπευθυνότητας», αλλά απουσία αναφορών πλέον στα εργατικά και λαϊκά στρώματα. Οι διεργασίες αυτές βρίσκονται σε εξέλιξη, με αβέβαια ακόμα αποτελέσματα.
65. Με τη συμφωνία των κύριων κομμάτων στις βασικές κατευθύνσεις της αστικής πολιτικής, η πολιτική αντιπαράθεση στη χώρα μας, όπως και σχεδόν σε όλο τον πλανήτη, λαμβάνει το χαρακτήρα της αποκάλυψης σκανδάλων του αντιπάλου, της «δολοφονίας χαρακτήρων» ή της δημοσιογραφικής αγιογραφίας, σε έναν ανελέητο πόλεμο φθοράς, συχνά με μεθόδους νύχτας και ενίοτε με τελικό κριτή ένα δικαστικό σύστημα που ελέγχεται από το «βαθύ κεφάλαιο» των χρηματιστηριακών και πολυεθνικών ομίλων και την αμερικανική πρεσβεία. Με αυτό τον τρόπο επιχειρείται να λυθούν οι διαφορές μεταξύ διαφορετικών κέντρων αφήνοντας τον λαϊκό παράγοντα πλέον σε ρόλο παθητικού τηλεθεατή και ψηφοφόρου. Ωστόσο, το ποιο κόμμα θα κυβερνήσει δεν λύνεται με την απλή βούληση του κάθε επιχειρηματικού ομίλου, όσο κυρίαρχος και αν είναι αυτός, ούτε με τη θέληση οποιασδήποτε πρεσβείας. Ο πολιτικός κομματικός ανταγωνισμός επικυρώνεται και επιλύεται πάντα σε κοινοβουλευτικές εκλογές, όπου τα «κόμματα του κράτους», τα κόμματα της αστικής πολιτικής, έχουν ανάγκη την κατοχύρωση και νομιμοποίησή τους. Αυτή τη δοκιμασία πρέπει να περάσουν όλα αυτά τα σχέδια και το αποτέλεσμα παραμένει αβέβαιο. Με βάση τις διεθνείς τάσεις, θεωρητικά προβάδισμα έχει το ακροδεξιό σχέδιο. Με βάση τις εθνικές ιδιαιτερότητες, βέβαια, και επειδή έχουμε δυο τετραετίες ΝΔ προκύπτει η ανάγκη για τη συγκρότηση ενός στιβαρού «κεντροαριστερού» πόλου. Το σίγουρο, όμως, είναι ότι η ΝΔ και το «καθεστώς Μητσοτάκη» δεν θα παραδώσουν εύκολα τα κλειδιά, επιχειρώντας να διατηρήσουν την πρωτοβουλία των κινήσεων και την πρώτη εκλογικά θέση ώστε να συμμετέχουν από θέση ισχύος στην επόμενη μέρα ό,τι και αν έχει αυτή (κυβέρνηση συνεργασιών με συσχετισμούς που θα προκύψουν και στους οποίους θα παρέμβει προς όφελός της, διαιρώντας αντιπάλους ή και «στήνοντας» φιλικά αναχώματα - αν και κάποια ήδη δοκιμάστηκαν ανεπιτυχώς βλ. κόμμα

Λοβέρδου και Λατινοπούλου). Δεν αποκλείεται ακόμα και να καταρρεύσει πολιτικά ή να υιοθετήσει σενάρια βελούδινης διαδοχής πρωθυπουργού εν μέσω της τρέχουσας τετραετίας, κάτω από τα συντονισμένα χτυπήματα των αντιπάλων της, σε συνδυασμό με μεγάλες κοινωνικές αναστατώσεις που έχουν κάθε δυνατότητα να εμφανιστούν. Και σε αυτό, φυσικά, ο λαϊκός παράγοντας και οι δυνάμεις του κινήματος και της μαχόμενης Αριστεράς μπορούν και πρέπει να συμβάλλουν με όλες τις δυνάμεις τους για να μην σφραγιστούν οι όποιες εξελίξεις μόνο «από τα πάνω», αλλά να αξιοποιηθούν για μια γενικότερη αντιστροφή του ιστορικού βέλους, για μια ριζική ανατροπή των πολιτικών συσχετισμών υπέρ ενός αναγεννημένου κινήματος της εργατικής τάξης και γενικότερα του κόσμου της εργασίας.

66. Σε αυτή τη διαδικασία φυσικά **αντιδρούν οι «αδράνειες» του σημερινού κομματικού συστήματος**. Τόσο στο χώρο της ακροδεξιάς (κυρίως η Ελληνική Λύση) όσο και της «Κεντροαριστεράς» (βλ. ΠΑΣΟΚ) διατηρούνται δυνάμεις που θα υπερασπιστούν το δικό τους ρόλο στο πλαίσιο όλων αυτών των διεργασιών και οι οποίες δεν μπορούν να ξεπεραστούν εύκολα. Ειδικά το ΠΑΣΟΚ, παραμένει ένα πολύ πιο γειωμένο κόμμα, με εύρος και βάθος στελεχειακού δυναμικού, σε σύγκριση με όλους τους άλλους ανταγωνιστές του στο χώρο αυτό (ΣΥΡΙΖΑ, Τσίπρα, Νέα Αριστερά, Κίνημα Δημοκρατίας). Δεν δείχνει να συναινεί σε καμία «κεντροαριστερή» ανασύνθεση παρά μόνο υπό την ηγεμονία του και μένει να φανεί ποιος θα διατηρηθεί ως ο κύριος πόλος σε αυτό το χώρο στον πιθανό διαγκωνισμό με ένα νέο κόμμα Τσίπρα. Το σίγουρο είναι, όμως, ότι δύσκολα θα επιβιώσουν σε μία τέτοια περίπτωση τόσο ο σημερινός οργανωτικά και πολιτικά παρηκμασμένος ΣΥΡΙΖΑ, όσο και το Κίνημα Δημοκρατίας και σίγουρα η Νέα Αριστερά (που πιθανότατα βαδίζει προς διάσπαση μεταξύ όσων θα στραφούν προς το κόμμα Τσίπρα και όσων αναζητούν συνεργασίες προς τα αριστερά, κυρίως με τις δυνάμεις του ΜεΡΑ25 αλλά επιμένοντας σε ένα ακόμα πιο μετριοπαθές πλαίσιο). Επίσης, η Πλεύση Ελευθερίας εκφράζει ένα μέρος του παλιού αντιμνημονιακού δυναμικού προσελκύοντας δυσσαρεστημένο κόσμο τόσο από το αριστερό όσο και από το δεξιό πολιτικό φάσμα και δείχνει να διατηρεί δημοσκοπικά δυνάμεις, παρά την ουσιαστική ανυπαρξία κομματικής βάσης και στελεχών.
67. Στο φόντο αυτό, ακούγεται ως ενδεχόμενη μια σχετικά άμεση προσφυγή στις κάλπες υπό το βάρος των σκανδάλων ή ως πιθανός εκλογικός αιφνιδιασμός της ΝΔ όσο οι αντίπαλοί της δεν έχουν συγκροτηθεί επαρκώς ακόμα. Εκτιμούμε ότι αυτό δεν είναι το πιο πιθανό σενάριο και η στάση της ΝΔ που επιχειρεί να κάνει μία νέα επιθετική πολιτική φυγή προς τα εμπρός συνηγορεί προς αυτό. Η ΝΔ και ο Μητσοτάκης μάλλον εκτιμούν ότι μπορούν να κερδίσουν πολιτικό χρόνο όσο τα άλλα κόμματα είναι στη σημερινή κακή πολιτική κατάσταση, την ίδια στιγμή που το σκάνδαλο των Τεμπών όσο και αυτό του ΟΠΕΚΕΠΕ και ό,τι έπεται έχουν αποκλείσει πιθανότατα κάθε σενάριο αυτοδυναμίας. Κάτι που αν ίσχυε θα δικαιολογούσε έναν εκλογικό αιφνιδιασμό για να κερδηθεί μία νέα αυτοδύναμη τετραετία.
68. Σε όλο αυτό το τοπίο **δεν πρέπει να υποτιμηθεί και μία νέα πιθανή απρόσμενη και πρωτότυπη έκρηξη της κοινωνικής αντίδρασης, όπως ζήσαμε με το ζήτημα των Τεμπών. Ούτε, επίσης, το να προκύψουν ιδιότυποι πολιτικοί σχηματισμοί που θα καταφέρουν να ενσωματώσουν σημαντικό μέρος της λαϊκής δυσaréσκειας**. Εκτιμούμε ότι η πιθανότητα για μία πολιτική πρωτοβουλία που θα προέκυπτε από τον κύκλο των συγγενών των Τεμπών και ένα κοινωνικοπολιτικό δίκτυο που τους στηρίζει δεν πρέπει να υποτιμηθεί και υπό προϋποθέσεις θα μπορούσε να έχει σημαντική απήχηση. Είναι ανοικτό ερώτημα βέβαια το γύρω

από ποια πολιτική κατεύθυνση και πλαίσιο θα μπορούσε να γίνει κάτι τέτοιο όπως και το πόσο θα πιέσει υπαρκτά κόμματα (π.χ. Πλεύση, ΝΙΚΗ, Ελληνική Λύση, κόμματα της κεντροαριστεράς) αν και εφόσον εμφανιστεί.

69. Στο χώρο της Αριστεράς, το **ΚΚΕ** έχει αρχίσει να εμφανίζει σημάδια κάμψης της ανοδικής πορείας του, λόγω και προβληματικών πολιτικών επιλογών του (βλ. άρνηση στο αίτημα για κρατικοποιήσεις, συντηρητική αναδίπλωση σε ζητήματα φύλου και σεξουαλικών ταυτοτήτων κ.ά.). Συνεχίζει στην πορεία που έχει χαράξει και προετοιμάζεται για το συνέδριο που θα γίνει το Γενάρη του 2026, οι θέσεις για το οποίο εστιάζουν υπέρμετρα στο Κόμμα και την ακόμα πιο σφικτή συγκρότησή του, δείχνοντας ότι πολιτικά υπάρχει ακόμα μεγαλύτερη επικράτηση των πιο σεχταριστικών δυνάμεων εντός του που θα οδηγήσει σε ακόμα μεγαλύτερη πολιτική περιχαράκωση. Συνεχίζει την απεύθυνση σε ένα ακροατήριο της γενιάς της μεταπολίτευσης τόσο με τις ατομικές προσκλήσεις αλλά και μέσω των συχνών πολιτιστικών εκδηλώσεων που κάνει το κόμμα τελευταία. Και διατηρεί την προσπάθεια ανοίγματος σε νεότερες γενιές προσαρμόζοντας ανάλογα το λόγο και την τακτική του, έχοντας πάντα όμως το όριο της άρνησης μίας γραμμής που θέτει άμεσους πολιτικούς στόχους και επιδιώκει υλικές νίκες σήμερα όπως φάνηκε και στο κίνημα των Τεμπών γύρω από το αίτημα του περάσματος των σιδηροδρόμων στο δημόσιο, στο οποίο έκανε και συνεχίζει να κάνει πολεμική ταυτίζοντάς το με ρεφορμιστική αντίληψη. Η στάση αυτή έχει δημιουργήσει αντιδράσεις στο δυναμικό και τον περίγυρό του που οδήγησαν ακόμα και σε διαγραφές και αποχωρήσεις στελεχών του ΠΑΜΕ. Με τις δυνάμεις αυτές πρέπει να επιδιώξουμε να υπάρξουν επαφές και κοινή αγωνιστική δράση. Σε κάθε περίπτωση, κάθε τακτική και ενιαιομετωπική απεύθυνση για κοινή δράση στο κίνημα αναγκαστικά πρέπει να περιλαμβάνει και τις δυνάμεις του ΚΚΕ-ΠΑΜΕ, με τις οποίες συνυπάρχουμε σε ένα πλήθος χώρων. Χρειάζεται διαρκές κάλεσμα στις δυνάμεις του για κοινή αγωνιστική δράση στο κίνημα με πίεση για την ανάγκη για ένα ευρύτερο εργατικό – λαϊκό μέτωπο για την ανατροπή των κυρίαρχων πολιτικών και την απόσπαση κατακτήσεων στους σημερινούς αγώνες, χωρίς έκπτωση στα αιτήματα που είναι αναγκαία σήμερα (π.χ. εθνικοποίηση δημόσιων αγαθών).
70. Το **ΜεΡΑ25 – Ανατρεπτική Οικολογική Αριστερά** οξύνει τον αντιπολιτευτικό λόγο προετοιμαζόμενο για τις επόμενες εκλογές. Διατηρεί δημοσκοπικά μία παρουσία που το κάνει να ελπίζει σε είσοδο στο κοινοβούλιο και επιχειρεί να εκφράσει στο επίπεδο του λόγου διάφορα κινήματα και αντιμνημονιακές διεκδικήσεις. Ήδη, όμως, μετά τις δεύτερες εκλογές του 2023 μετατοπίστηκε από έναν προγραμματικό λόγο «ρήξης» σε ένα λόγο διαμαρτυρίας («ενοχλήστε τους» ως κεντρικό σύνθημα τότε), διατηρώντας κρίσιμες αντιφάσεις τόσο για το ρόλο και το χαρακτήρα της ΕΕ όσο και μία κοινοβουλευτική αντίληψη της πολιτικής με λογική κυβερνητικού προγράμματος και όχι μάχιμης προγραμματικής σύνθεσης των αιτημάτων που προκύπτουν από τους επί μέρους αγώνες. Η προσωπική παρουσία και οι πολιτικές εκφωνήσεις του Βαρουφάκη επισκιάζουν στη μεγάλη εικόνα μακράν οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο του σχηματισμού και δεν υπάρχει πρακτικά κανένας χώρος βάσης (κομματικός του ΜεΡΑ25 ή «μετωπικός» της Ενωτικής Πρωτοβουλίας) που να οργανώνει μία πολιτική συζήτηση, αντιπαράθεση και σύνθεση από την οποία να προκύπτει παραγωγή θέσεων και να συγκροτείται πολιτικά και οργανωτικά ένα δυναμικό αγωνιστών/τριων. Αυτός ο προσωποπαγής τρόπος συγκρότησης και λειτουργίας δεν δίνει πρακτικά κανένα εχέγγυο πολιτικής και συλλογικής δέσμευσης σε συγκεκριμένο πρόγραμμα και κατεύθυνση, πόσο μάλλον όταν το κατατεθειμένο πρόγραμμα του ΜεΡΑ25

παραμένει προβληματικό και σε μία κατεύθυνση αριστερού ευρωπαϊσμού και είναι αυτό που κατά κανόνα εκφωνείται από τον ίδιο τον Βαρουφάκη, επισκιάζοντας την πολιτική φυσιογνωμία τόσο της ΛΑΕ όσο και ανένταχτων που συμπορεύονται. Εκτιμούμε ότι στο επόμενο διάστημα και πλησιάζοντας τις εκλογές το ΜεΡΑ25 θα εντείνει τις πιέσεις του προς την ριζοσπαστική και αντικαπιταλιστική Αριστερά στη λογική της «χρήσιμης» πολιτικά ψήφου, χωρίς να υπαναχωρήσει από αυτά τα σημεία προγραμματικής και οργανωτικής φυσιογνωμίας. Από την πλευρά μας, επιμένουμε στη λογική της κοινής δράσης και της συνύπαρξης και σε κοινά σχήματα κοινωνικών χώρων με τις δυνάμεις του, την ίδια ώρα που επιμένουμε και στην ανάγκη προγραμματικής συμφωνίας στο αναγκαίο σήμερα μεταβατικό πρόγραμμα σε κατεύθυνση ρήξης και εξόδου από τα μνημόνια, τη λιτότητα, την ΕΕ και το ΝΑΤΟ στις σημερινές συνθήκες πολεμικής προετοιμασίας στην Ευρώπη και διεθνώς.

71. Η **Λαϊκή Ενότητα – Ανυπότακτη Αριστερά** έχει αφομοιωθεί βαθύτερα στην προγραμματική φυσιογνωμία του ΜεΡΑ25, προσπαθώντας να προβάλλει την τυπική αυτοτέλειά της μέσω συχνών πολιτικών εκδηλώσεων. Πλέον, δικαιολογεί όλες τις πολιτικές ασάφειες και μετατοπίσεις του ΜεΡΑ25 με το επιχείρημα του σημερινού κοινωνικοπολιτικού συσχετισμού δύναμης, δείχνοντας ότι δεν έχει αποτιμήσει σοβαρά τα πολιτικά και προγραμματικά ελλείμματα και ανεπάρκειες που οδήγησαν στην ήττα του 2015 όσα ρεύματα ηγεμονεύτηκαν πλήρως εντός ενός μεγαλύτερου ρεφορμιστικού σχηματισμού. Η ΑΡΑΣ αποτελεί πλέον τον κεντρικό πυλώνα της, αφού το Αριστερό Ρεύμα έχει απομειωθεί σοβαρά οργανωτικά και ως ευρύτερη απήχηση όπως φάνηκε και στις εκλογές του 2023. Η ΑΡΑΣ βρίσκεται σε μία τροχιά ουσιαστικής μετάλλαξης από συλλογικότητα της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς σε ακόλουθο μίας ρεφορμιστικής κατεύθυνσης χωρίς να την επηρεάζει πρακτικά καθόλου. Στην πραγματικότητα, η πολιτική φυσιογνωμία τόσο του ΑΡ όσο και της ΑΡΑΣ έχουν σημαντικές αποστάσεις από την φυσιογνωμία του ΜεΡΑ25 (π.χ. στάση απέναντι σε Ρωσία, γύρω από δικαιώματα, έμφυλο κ.α.), όμως αυτές αποσιωπούνται πλήρως προς όφελος της δεύτερης στο βωμό της εκλογικής τακτικής και την προσδοκία κοινοβουλευτικής εκλογής.

72. Ο χώρος της **ΑΝΤΑΡΣΥΑ** συνεχίζει μία σεχταριστική πορεία τόσο κινηματικά όσο και πολιτικά, και αυτό αφορά πλέον τόσο τις δυνάμεις της Κομμουνιστικής Απελευθέρωσης όσο και τις δυνάμεις του ΣΕΚ,. Παραμένει πρακτικά συνύπαρξη δυνάμεων μόνο για εκλογικούς σκοπούς έχοντας χάσει κάθε αξιοπιστία. Η στάση αυτή φάνηκε τόσο στο ελπιδοφόρο παράδειγμα της συγκρότησης της «Πρωτοβουλίας για Δημόσιο, Ασφαλή και Ποιοτικό Σιδηρόδρομο» όσο και στις κινήσεις του στο αντιπολεμικό κίνημα, με μία διαρκή προσπάθεια να θέσει σημεία που θα βαρύνουν το πολιτικό πλαίσιο και τη φυσιογνωμία αποκλείοντας ρητά ή άρρητα άλλες δυνάμεις της μαχόμενης Αριστεράς (κυρίως το ΜεΡΑ25 και τη ΛΑΕ). Η στάση μας απέναντί του, σε κοινωνικούς χώρους και κεντρικά, παραμένει ενωτική, με κάλεσμα κοινής δράσης στο κίνημα, αλλά και πίεση για την ανάγκη ενότητας της ανατρεπτικής Αριστεράς, χωρίς όμως να περιμένουμε ανέξοδα, εφόσον καταρχάς εκτιμούμε ότι δεν θα υπάρχει ουσιαστική ανταπόκριση στο επόμενο διάστημα, όπως δεν υπήρξε και έως τώρα. Οφείλουμε όμως με την τακτική μας να εντείνουμε διαρκώς τις πιέσεις προς το δυναμικό του.
73. Η κατάσταση αυτή, ειδικά στο έδαφος της ήττας του 2015 και της αναξιοπιστίας που έχει δημιουργήσει δυστυχώς και για το χώρο της Αριστεράς η διακυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, δεν γεννά αυτομάτως δυνατότητες για δυνάμεις της Αριστεράς, πόσο μάλλον της ριζοσπαστικής και κομμουνιστικής Αριστεράς. Για να αναταχθεί αυτή η κατάσταση χρειάζεται τόσο η εμβάθυνση και εδραίωση της εργατικής και λαϊκής κινηματικής κινητοποίησης, η προσπάθεια να υπάρξουν έστω και μικρές και συμβολικές κινηματικές νίκες και, πολύ περισσότερο, η ουσιαστική και οργανική διαπλοκή μίας Αριστεράς με τα ρεύματα και το δυναμικό των κινημάτων. Όλα αυτά είναι στοιχεία που έχουν υποχωρήσει σημαντικά στο έδαφος της μεγάλης αντιδραστικής αλλαγής συσχετισμού στον καιρό των μνημονίων. Δεν αρκούν, λοιπόν, για την όποια ανασυγκρότηση και ανάταξη του εργατικού και λαϊκού κινήματος και της Αριστεράς οι συνήθεις κινήσεις και προσπάθειες ενότητας μόνο «από τα πάνω» χωρίς ουσιαστική κινηματική και προγραμματική αναβάπτιση για να δημιουργηθούν ξανά σχέσεις εκπροσώπησης και εμπιστοσύνης με μέρος της κοινωνίας.

ΜΕΡΟΣ

Η πολιτική μας
πρόταση στην
συγκυρία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ1

Η αντιστροφή της πορείας πτωτών
ως κεντρική ιδέα των προσπαθειών
μας και η σημασία του
ενωτικού αγώνα για κατακτήσεις

74. Το μεγάλο ερώτημα που απασχολεί τις αριστερές, εργατικές και νεανικές πρωτοπόρες συνειδήσεις είναι το πώς θα ανακοπεί η συνεχής, καταγιγιστική επιθετικότητα της αστικής πολιτικής, που δεν αφήνει επί δεκαετίες το εργατικό και λαϊκό μαζικό κίνημα «να πάρει ανάσα» για να βάλει μπρος ανώτερα σχέδια. **Η πολιτική αντιστροφή των πτωτών είναι η καρδιά της πολιτικής μας πρότασης, η κεντρική της ιδέα.** Η διαρκής επιθετικότητα του κεφαλαίου και του ιμπεριαλισμού εδράζεται σε αντικειμενικές βάσεις και κινείται αυθόρμητα. Εδράζεται πρώτα από όλα στη βαθύτατη, δομική κρίση του καπιταλισμού, αλλά και στις αλλαγές που περιγράψαμε στην Ιδρυτική Συνδιάσκεψη, στην παραγωγή και στην ιμπεριαλιστική πυραμίδα. Έχει όμως και το χαρακτήρα μιας συνειδητής επιλογής του πολιτικού, στρατιωτικού, ιδεολογικού και πολιτιστικού προσωπικού του κεφαλαίου. Η επιλογή αυτή εξυπηρετεί ταυτόχρονα της ανάγκες για ακόμα μεγαλύτερη ένταση της εκμετάλλευσης, για την υποταγή της εργατικής τάξης και του κόσμου της εργασίας, αλλά και τις ανάγκες για προληπτική εξουδετέρωση των τάσεων εξέγερσης και ανατροπής που γεννά αυτή η ίδια η ένταση της εκμετάλλευσης.
75. **Ο καπιταλισμός δεν μπορεί να αυτομεταρρυθμιστεί προοδευτικά και να ενσωματώσει θετικά τη σύγχρονη εργατική τάξη και τα άλλα καταπιεζόμενα στρώματα και περνά εκ νέου στην υπερ-αντίδραση σε όλη τη γραμμή του μετώπου.** Προσφεύγει στην ωμή βία, στην ανοιχτή τρομοκρατία, στην ιμπεριαλιστική επέκταση δια των εισβολών, στον πόλεμο, στην κατοχή, σε δικτατορικές, ακόμη και σε φασιστικές και ναζιστικές μεθόδους. Ο βασιλιάς ξεγυμνώνεται όλο και περισσότερο, επιδρώντας βαθιά στη σκέψη και την ηθική των αστών πολιτικών και ιδεολόγων. Η κύρια πολιτική έκφραση όλων των παραπάνω είναι η χρήση της καταστολής ως σημαντικής πλέον μεθόδου άσκησης πολιτικής απέναντι στο λαό, στα μαζικά όργανά του και στους εκπροσώπους του, με επικέντρωση στα πιο επικίνδυνα πρωτοπόρα αποσπάσματά του.
76. **Η κυριότερη επιτυχία αυτής της διαρκούς αστικής επιθετικότητας πάνω στο εργατικό λαϊκό κίνημα είναι η καθήλωση στη διαρκή άμυνα, η πρόκληση πανικού και σύγχυσης**

στις γραμμές του. Αυτή η μέθοδος έχει σαν αποτέλεσμα όχι μόνον να περνούν τα κάθε λογής επιθετικά σχέδια εδώ και δεκαετίες, αλλά και να καθίσταται το εργατικό λαϊκό κίνημα (τα σωματεία, τα συνδικάτα, οι σύλλογοι αλλά και τα κόμματα και οι οργανώσεις του) ανήμπορο να περάσει σε αντεπίθεση, αδύναμο να καταστρώσει αλλά σχέδια. Κυρίως, εμποδίζουν το κίνημα να σκεφτεί και να καταστρώσει ένα άλλο συνολικό κοινωνικό σχέδιο για κάθε κλάδο κι έτσι ανίκανο να επιβάλει κατακτήσεις υπέρ του κόσμου της εργασίας. Γενικότερα εμποδίζουν τους εργαζόμενους, να σκεφτούν «πέρα από το κεφάλαιο» και να βγουν έξω από τον «καπιταλιστικό ρεαλισμό». Και τις πρωτοπορίες τους, να καταστρώσουν ένα συνολικό σχέδιο κίνησης προς τα μπρος και προς το μέλλον, με βάση μία νέα, ρεαλιστική κομμουνιστική προοπτική, αντιστρέφοντας τη διαρκή πορεία πτωτών. Όλα τα παραπάνω δεν σημαίνουν παραίτηση της αστικής πολιτικής από μία διαρκή προσπάθεια για ενσωμάτωση. Μόνο που αυτή πραγματοποιείται με όλο και πιο φτηνά μέσα, σε όλο και πιο στενά, «στοχευμένα» κοινωνικά τμήματα των εκμεταλλευόμενων και καταπιεσμένων στρωμάτων με τις περίφημες «στοχευμένες πολιτικές» του ΟΟΣΑ, που μισεί τα «οριζόντια μέτρα», ή με τις «διορθώσεις» του πρωθυπουργού στη ΔΕΘ. Τη στιγμή, βεβαίως, που η ταξική ψαλίδα των κοινωνικών ανισοτήτων και τα οριζόντια μέτρα της πολιτικής υπέρ των πλουσίων είναι σκανδαλώδης και εξοργιστική.

77. Η ίδια η φτώχεια, οι φριχτές ανάγκες επιβίωσης γεννούν σκληρά αντιφατικές συμπεριφορές και συνειδήσεις: Μαζική δυσαρέσκεια, οργή και αγανάκτηση, εξεγερτικές τάσεις. Αλλά κυρίως, μαζική υποταγή, πελατειακές σχέσεις και εξυπηρετήσεις. Η ίδια η τρομοκρατική επιθετικότητα της αστικής πολιτικής, επίσης: Ανυπότακτη στάση, αγωνιστικές πρακτικές, σκληρές μάχες, κυρίως στη νεολαία. Αλλά πρωτίστως, φόβο, βόλεμα σε θέσεις του κράτους, συνεργασία με τα αφεντικά, ανάθεση, υποταγή στις κοινοβουλευτικές πρακτικές. Τελικά, συμβιβασμό με την επιθετικότητα του κεφαλαίου, που εκφράζεται πολιτικά σε κόμματα, οργανώσεις και συνδικαλιστικές παρατάξεις και σχήματα της Αριστεράς, με την παραίτηση από τις «μεγάλες αφηγήσεις», από τα μεγάλα σχέδια και τη δορυφοροποίηση γύρω από κοινοβουλευτικά κόμματα «για να σώσουμε ό,τι μπορούμε». Η άλλη πλευρά του φόβου, της παραίτησης και του συμβιβασμού, είναι αυτή της αυταπάτης για μια υποτιθέμενη «ασφάλεια του κόμματος» απέναντι στις θύελλες, που πολιτικά εκφράζεται με τον βερμπαλισμό και το σεχταρισμό. Τα «μεγάλα σχέδια» γίνονται το άλλοθι για έναν κινηματισμό χωρίς αντίκρουσμα. Μπορεί να φαντάζει ή και να είναι μια πιο τίμια επιλογή, δεν παύει, όμως, να αδυνατεί να σπάσει την επιθετικότητα του κεφαλαίου.
78. Πατώντας πάνω στις μειοψηφικές, για την ώρα, τάσεις αντίστασης και συλλογικού αγώνα και στην αναπτυσσόμενη μαζική λαϊκή και νεανική δυσαρέσκεια και οργή, δημιουργούνται νέες προϋποθέσεις, για την αντιστροφή αυτή της πορείας. Όμως, για να πραγματοποιηθεί κάτι τέτοιο, απαιτείται ο συνειδητός εντοπισμός του προβλήματος σε όλες του τις διαστάσεις, η επίμονη εργασία, η κατανόηση των δυσκολιών, των συμπεριφορών και των τάσεων όλων των ρευμάτων. Απαιτεί ταυτόχρονα την ανανέωση του μαρξισμού, την ανάπτυξη της θεωρίας, που θα συμβάλουν σε μια νέα κομμουνιστική στρατηγική και σε ένα μεταβατικό πρόγραμμα πολιτικής τακτικής. Για να μην τα χάσουμε απέναντι στην «απεραντοσύνη των σκοπών» αυτών, χρειάζεται να απαντήσουμε στο ερώτημα «από που να ξεκινήσουμε» αυτή την πορεία. Αρχή είναι η εκπόνηση αυτού του σχεδίου με σκοπό να κατακτήσει η Μετάβαση την αντίληψη για την αναγκαιότητα και τις προϋποθέσεις αυτής της ιστορικής αντιστροφής. Και την ίδια στιγμή, να συναντηθεί με τις αντίστοιχες, υπαρκτές τάσεις και αναζητήσεις που έρχονται μέσα από την

προσπάθεια για μία πολιτική κίνηση της ενωτικής ανατρεπτικής Αριστεράς και μέσα από τους αγώνες στο μαζικό κίνημα, εκεί που δρούμε με ζωντανές κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις.

79. Η οπτική του εργατικού πολιτικού και συνδικαλιστικού κινήματος, κάτω από την διαρκή τρομοκρατική επίθεση του κεφαλαίου, των κυβερνήσεων και του ιμπεριαλισμού, και κάτω από την επικράτηση των αστικών και των ρεφορμιστικών τάσεων εντός του, εγκλωβίστηκε σε μια πολιτική κατεύθυνση «υπεράσπισης των κεκτημένων» και σε μια βαρετή ρητορική «παγίων αιτημάτων» κάτω από ατελείωτες λίστες δήθεν διεκδικήσεων. Κατά κανόνα αναθέτει την υλοποίηση αυτών των αιτημάτων στα δικαστήρια και στα κόμματα, στο κοινοβούλιο και τις κυβερνήσεις. Αλλά και οι δυνάμεις του ταξικού συλλογικού αγώνα, είτε με τη μορφή του ΠΑΜΕ, είτε με τη μορφή των πρωτοβάθμιων σωματείων ή και των αντίστοιχων συλλόγων θέτουν τα αιτήματα πάλης περισσότερο για ζύμωση, με τελικό στόχο το ποιος θα εκπροσωπεί (ή και δεν θα εκπροσωπεί) την Αριστερά στο κοινοβούλιο. Εξ ου και η λογική της κομματικής «καμπάνιας» για τα αιτήματα, η οποία αντιμετωπίζεται περισσότερο ως προπαγάνδα και αυτοδιαφήμιση παρά ως μέσο για να προετοιμάσουμε το μαζικό κίνημα για αγώνες διάρκειας με στόχο την επιβολή κατακτήσεων.
80. Η Μετάβαση επιχείρησε μια πρώτη αντιστροφή αυτής της πραγματικότητας με μια αντιστροφή στη σκέψη και στο πολιτικό πρόγραμμά της, με την πολιτική πρόταση για το ενιαίο αγωνιστικό κίνημα κατακτήσεων. Αυτή η πρόταση, στην προσπάθεια υλοποίησής της, συνάντησε την κριτική, κυρίως από το ΚΚΕ, ως πρόταση που δημιουργεί αυταπάτες για μια ρεφορμιστική πολιτική. Για μια ακόμη φορά τίθεται το ζήτημα της σχέσης ανάμεσα στην επανάσταση και τη μεταρρύθμιση στην εποχή μας. Πολιτικά, αυτά που έχουν σημασία είναι τα εξής: Πρώτον, αποτελεί σφάλμα η αποκοπή της πάλης για εργατικές λαϊκές μεταρρυθμίσεις - κατακτήσεις από την κοινωνική επανάσταση, αλλά και το αντίστροφο. Δεύτερον, ο αγώνας για την επιβολή μέτρων, που είναι κοινωνικά αναγκαία και λαϊκά κατανοητά, είναι όρος για την προσέγγιση της συνείδησης της εργατικής τάξης και των άλλων καταπιεζόμενων στρωμάτων σε μία εν δυνάμει επαναστατική οπτική, λογική και διάθεση – κάτι τέτοιο δεν θα έρθει μέσα από μια διαρκή πορεία πττών και την αφηρημένη προπαγάνδα των ιδεών. Τρίτον, η επιβολή κατακτήσεων υπό καπιταλιστική κυριαρχία θα είναι πάντα μισή, ανολοκλήρωτη και υπό διακύβευση – η ολοκλήρωση και σταθεροποίησή τους απαιτεί την επαναστατική κατάκτηση όλης της πολιτικής εξουσίας.

81. Οι διαφορές μεταξύ του επαναστατικού και του ρεφορμιστικού ρεύματος στην πάλη για μεταρρυθμίσεις αφορούν στο σκοπό, στο πρόγραμμα και στα μέσα. Ο ρεφορμισμός σαν σκοπό έχει τη βελτίωση της κοινωνικής ζωής με μεταρρυθμίσεις σε μία πορεία υποτιθέμενης σταδιακής υπέρβασης του καπιταλισμού με αυτό τον τρόπο (κάτι που βέβαια όλο περισσότερο και υποχωρεί ως προοπτική στα πιο δεξιά σύγχρονα ρεφορμιστικά ρεύματα). Ο αντικαπιταλιστικός – επαναστατικός αγώνας σαν σκοπό έχει την επαναστατική ανατροπή του καπιταλισμού, επιχειρώντας να αξιοποιεί τις υλικές νίκες και επί μέρους μεταρρυθμίσεις για αυτό. Ο ρεφορμισμός σαν ουσία του πολιτικού προγράμματός του έχει την προώθηση εκείνων των μεταρρυθμίσεων που του επιτρέπει το κεφάλαιο. Ο ταξικός αγώνας, την προώθηση εκείνων των μεταρρυθμίσεων που έχει ανάγκη η εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα για να βελτιώσουν ουσιαστικά τη θέση τους. Ο πρώτος επιχειρεί την προώθηση των μεταρρυθμίσεων βασικά «από τα πάνω», μέσω των συμβιβασμών με το κεφάλαιο, μέσω της Βουλής και του κράτους. Ο δεύτερος, βασικά «από τα κάτω», μέσω της ταξικής πάλης, μέσω των εργατικών και λαϊκών οργάνων, με πίστη στην αυτενέργεια των εργατικών και λαϊκών στρωμάτων. Όπως έδειξε η τραγική εμπειρία του 2010-15 και του ΣΥΡΙΖΑ, ο ρεφορμισμός και η ηγεμονία του δεν μπορεί να εγγυηθεί την προώθηση ούτε καν των στοιχειωδών φιλολαϊκών μεταρρυθμίσεων. Για να επιβληθούν κατακτήσεις, απαιτείται μέτωπο επαναστατικών και μαχόμενων μεταρρυθμιστικών δυνάμεων και όχι σεχταρισμός, αλλά κάτω από την ανασυνθετική ηγεμονία των ανατρεπτικών τάσεων. Αυτή την οπτική υπηρετεί το ενιαίο αγωνιστικό κίνημα κατακτήσεων. Αλλά και η γενικότερη πολιτική μας πρόταση για μία πολιτική κίνηση της της ενωτικής και ανατρεπτικής Αριστεράς στοχεύει στην ενδυνάμωση των επαναστατικών δυνάμεων ώστε να καταστούν ικανές να παίξουν ηγεμονικό ρόλο σε ένα μελλοντικό πολιτικό μέτωπο της μαχόμενης Αριστεράς που θα δώσει ώθηση στο μαζικό κίνημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ2

Για το πολιτικό πρόγραμμα
στη νέα ιστορική φάση

82. Στην αντίληψή μας, **το μαζικό εργατικό - λαϊκό κίνημα και μέτωπο είναι ο τελικός αποδέκτης, κριτής και φορέας υλοποίησης ενός πολιτικού προγράμματος.** Είναι το ιστορικό υποκείμενο που προωθεί και επιβάλλει το πρόγραμμα στην αντίπαλη τάξη και στον αστικό συνασπισμό εξουσίας. Έχει προκληθεί τεράστια ζημιά από την επικράτηση της αντίληψης ότι υποκείμενο και φορέας υλοποίησης του προγράμματος είναι κάποιας μορφής «αριστερή κυβέρνηση» ή το «κόμμα» όταν έρθει στην εξουσία. Αυτές οι αντιλήψεις αντικειμενικά υποβαθμίζουν το μαζικό, συλλογικό κίνημα της εργατικής τάξης και του κόσμου της εργασίας, το μετατρέπουν σε εξάρτημα του κόμματος ή της κυβέρνησης. Αρνούνται κάθε σοβαρό, προετοιμασμένο και συγκρουσιακό αγώνα διάρκειας για την επιβολή των διεκδικήσεων. Όταν ξεσπάνε τέτοιοι αγώνες, υποστηρίζουν τα αιτήματα αλλά βγαίνουν και πρώτες από τον αγώνα μόλις γίνει επικίνδυνος ή ψηφιστεί ο αντίστοιχος νόμος. Ορισμένα από αυτά τα ρεύματα, κόμματα και οργανώσεις υπογράφουν με ευκολία οποιοδήποτε «ενωτικό πρόγραμμα» στα χαρτιά, ώστε να τραβούν με το μέρος τους κομμάτια του μαχόμενου κινήματος μέχρι τις επόμενες εκλογές, για να το απεμπολήσουν με την πρώτη πίεση των δημοσκοπήσεων ή των απειλών εκ μέρους αστικών και ευρωενωσιακών παραγόντων. Οι παραπάνω αντιλήψεις έχουν επηρεάσει και την Αριστερά επαναστατικής αναφοράς, η οποία μετράει συχνά τις πρωτοβουλίες της στο μαζικό κίνημα και στα άλλα πεδία της πολιτικής όχι με κριτήριο και μέτρο την κατάργηση της ισχύουσας κατάστασης από ένα νέου τύπου εργατικό λαϊκό κίνημα και μέτωπο, αλλά υστερόβουλα, με τη σκέψη στις κάθε φορά επερχόμενες εκλογές και ανάλογα με το με ποιον θέλουν να συνεργαστούν ή όχι. Κατά κανόνα, προβάλλουν μαξιμαλιστικά αιτήματα, συγχέοντας τον οικονομικό - κοινωνικό αγώνα με τον πολιτικό και τον ιδεολογικό. Συχνά ταυτίζουν την έναρξη ενός αγώνα ή κινήματος με την τελική προοπτική του. Αυτή η αντίληψη αντιμετωπίζει το μαζικό κίνημα μόνιμα ως πεδίο διαχωρισμού και ποτέ ως πεδίο ανεξάρτητης ταξικής ενότητας και αυτενέργειας.
83. Κόμματα, οργανώσεις και ρεύματα της μαχόμενης Αριστεράς προπαγανδίζουν συχνά ένα βασικό ίδιο πρόγραμμα, ανεξάρτητα από τις καμπές της ταξικής πάλης, άλλοτε το αλλάζουν κατά το δοκούν, ενώ άλλες δεν ασχολούνται ιδιαίτερα με αυτό, υιοθετώντας γραμμικά τα αυθόρμητα αιτήματα των κινημάτων. **Η Μετάβαση επιχειρεί, όσο μπορεί, να αντιμετωπίζει το πρόγραμμα διαλεκτικά μέσα από την αλληλεπίδραση των αντικειμενικών παραγόντων - συσχετισμών και των υποκειμενικών παρεμβάσεων του εργατικού κινήματος και**

των συμμάχων του. Στοιχεία ενός συνολικού προγράμματος επαναστατικής στρατηγικής και τακτικής για την εποχή μας, καθώς και ενός σύγχρονου μεταβατικού προγράμματος για την ιστορική περίοδο που διανύουμε καθορίσαμε συλλογικά στην ιδρυτική συνδιάσκεψή μας. Το συνολικό πρόγραμμα είναι αναγκαίο για να μην ξεπέφτουμε στον οπορτουνισμό. **Όμως, ιδιαίτερα ένα μεταβατικό πρόγραμμα τακτικής, για να είναι ακριβώς τέτοιο, πρέπει να εξελίσσεται ανάλογα με τις εναλλασσόμενες καμπές της ταξικής πάλης, για αυτό δεν μπορεί να είναι ίδιο με αυτό προηγούμενων περιόδων με διαφορετικούς συσχετισμούς.** Χωρίς να αλλάζει ποιοτικά ο βασικός χαρακτήρας και ο συσχετισμός της περιόδου, εμφανίζονται νέα στοιχεία στην εσωτερική και διεθνή σκηνή που προσδίδουν δυναμικές αλλαγές αυτών των συσχετισμών. Αυτές ακριβώς οφείλουμε να λαμβάνουμε υπόψη, κάνοντας τις απαραίτητες επιλογές ιεραρχήσεων, συνθημάτων, συγκέντρωσης δυνάμεων και μορφών πάλης σε εκείνα τα πεδία ταξικής πάλης και κινημάτων που αναδεικνύονται σε αυτή τη φάση. Για να επιβάλουμε σημαντικά ρήγματα στην κυβέρνηση και την αστική πολιτική με γενικότερο αντίκτυπο στο ηθικό του κινήματος. Η διαπίστωση αυτή σημαίνει ότι χρειάζεται διαρκώς συζήτηση για το ποια στοιχεία από το γενικότερο πολιτικό μεταβατικό πρόγραμμά μας αποκτούν προτεραιότητα, ανάπτυξη, διόρθωση ή και αλλαγές σε αυτή τη νέα ιστορική φάση. Από αυτή τη σκοπιά, επιδιώκουμε ειλικρινά τη συζήτηση, αλληλεπίδραση και συνδιαμόρφωση και με τις άλλες δυνάμεις της Πρωτοβουλίας για μία νέα ενωτική και ανατρεπτική Αριστερά, τόσο του μεταβατικού προγράμματος, όσο και των ιεραρχήσεων και των συνθημάτων για την παρούσα συγκυρία.

84. Εκτιμούμε ότι στο μεταβατικό πρόγραμμα τακτικής αποκτούν προτεραιότητα τα παρακάτω ζητήματα, ως δεσπόζοντα που θα σφραγίσουν την ταξική κοινωνική αντιπαράθεση: α) το μόνιμα κυρίαρχο **κοινωνικό - εργατικό ζήτημα**, μαζί με **το ζήτημα της ακρίβειας και της στέγασης**, β) **το ζήτημα του πολέμου**, γ) **η αλληλεγγύη στην Παλαιστίνη**, δ) **το ζήτημα των Τεμπών**, ταυτόχρονα φυσικά και με το **κρίσιμο δημοκρατικό ζήτημα**. Η ιεράρχηση αυτών των ζητημάτων καθόλου δεν σημαίνει ότι παραιτούμαστε ή υποτιμούμε τα άλλα πεδία και αιχμές του προγράμματός μας και της κοινωνικής πάλης. Τα διατηρούμε μόνιμα στον αγώνα, είμαστε έτοιμοι και έτοιμες να τα αναδείξουμε κεντρικά ξανά, στο μέτρο των δυνάμεών μας, ανάλογα με τη συγκυρία. Στο πλαίσιο αυτό, οι διεκδικήσεις του προγράμματος χρειάζεται να είναι σαφείς, να βοηθούν στη συγκέντρωση επαναστατικών και αγωνιστικών ρεφορμιστικών δυνάμεων, συνειδητών και αγωνιστικών αυθόρμητων ρευμάτων, να ωθούν σε αγώνα διαρκείας για να επιβάλουν ρήγματα στην κυβερνητική και αστική πολιτική, ανοίγοντας το δρόμο για την επιβολή κατακτήσεων με προοπτική ανατροπής.
85. Μαζί με τα παραπάνω και για να μπορούν να υλοποιηθούν προβάλλουμε την κατεύθυνση για **απειθαρχία, σύγκρουση, ρήξη και έξοδο από την ΕΕ και το NATO**. Από εργατική, λαϊκή σκοπιά και με διεθνιστική προοπτική. Η προβολή αυτής της κατεύθυνσης αποτελεί δυναμικό στοιχείο της αναγκαίας πολιτικής, θεωρητικής και κινηματικής προετοιμασίας για την σύγκρουση της ΕΕ και του NATO με το κίνημα και τους μαχόμενους πολιτικούς φορείς που προβάλλουν και στηρίζουν το μεταβατικό πρόγραμμα, αν και εφόσον αυτό αποκτήσει πρακτικούς όρους υλοποίησης. Μία σύγκρουση που αντικειμενικά θα γίνει λόγω της δομικά αντιδραστικής φύσης αυτών των σχηματισμών. Η συμφωνία σε μία τέτοια κατεύθυνση είναι κρίσιμη προϋπόθεση για κεντρικού χαρακτήρα πολιτικές συμφωνίες, όχι όμως και για συνεργασίες, κοινή δράση και αγώνες σε επί μέρους πολιτικά πεδία, συνδικάτα και μαζικές οργανώσεις. Στις νέες συνθήκες

ανεβαίνει και η σημασία της προβολής του αιτήματος για την **εκδίωξη της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας**, από τα κάτω και αριστερά, για την ανατροπή της αστικής, νεοφιλελεύθερης και νεοσυντηρητικής πολιτικής, με κεντροδεξιό, ακροδεξιό ή κεντροαριστερό μανδύα.

86. Απευθύνουμε αυτό το πρόγραμμα πάλης σε όλη την μαχόμενη, ριζοσπαστική, αντικαπιταλιστική και κομμουνιστική Αριστερά, ως τη βάση για διάλογο, με σκοπό τακτικές πολιτικές συμφωνίες, με ισοτιμία και αυτοτέλεια, για σταθερή, σχεδιασμένη και αποτελεσματική - νικηφόρα κοινή πάλη στο μαζικό κίνημα, στο σύνολο ή σε επιμέρους πεδία και ζητήματα. Με δυνάμεις που συμφωνούν με τους ακρογωνιαίους λίθους αυτού του προγράμματος, τη μεταβατική λογική του, την οπτική της πάλης για ανατροπή της επίθεσης, με τον μετωπικό αγώνα για κατακτήσεις και με δημοκρατική ισοτιμία, μπορεί να οικοδομηθούν ευρύτερες κεντρικές πολιτικές συμφωνίες και κοινή παρέμβαση στις κινηματικές, πολιτικές και εκλογικές μάχες της περιόδου.

87. Το κυρίαρχο **κοινωνικό - εργατικό ζήτημα** της υπερεκμετάλλευσης, της φτώχειας και της εκρηκτικής ανισότητας εμφανίζεται στη συγκυρία με δυο μορφές: την ακρίβεια σε αντιδιαστολή με τους χαμηλούς μισθούς και συντάξεις και το νόμο για το 13ωρο και γενικά με την επέκταση του χρόνου εργασίας και την ελαστικοποίησή της. Για τα αιτήματα του εργατικού **βασικές αιχμές του προγράμματος πάλης** αποτελούν:

- η μείωση του χρόνου εργασίας, στην κατεύθυνση του 6ωρου/5μερου, και η υπεράσπιση του ελεύθερου χρόνου
- η επαναφορά της υποχρεωτικότητας και καθολικότητας των συλλογικών διαπραγματεύσεων και συμβάσεων
- η αύξηση μισθών και συντάξεων
- η μείωση των χρόνων συνταξιοδότησης
- η επαναφορά του 13^{ου} και 14^{ου} μισθού στο δημόσιο και τις συντάξεις
- η ασφάλεια και υγιεινή στους χώρους δουλειάς
- η υπεράσπιση της δημοκρατίας στους χώρους δουλειάς, ενάντια στις διώξεις και την ποινικοποίηση
- η υπεράσπιση του δημόσιου χαρακτήρα της υγείας, παιδείας, πρόνοιας, ενάντια στις ιδιωτικοποιήσεις
- η υπεράσπιση των κοινωνικών αναγκών έναντι της χρηματοδότησης των εξοπλισμών και της πολεμικής προετοιμασίας

Τα αιτήματα αυτά δεν αποτελούν εργαλεία διάσπασης και απομόνωσης όταν δεν είναι ώριμα σε κάποιο σχήμα ή χώρο. Συμμαχούμε με οποιονδήποτε κινείται στην παραπάνω κατεύθυνση έστω και από κατώτερη βάση, όπως π.χ. για το 7ωρο/35ωρο, αρκεί να οργανώνεται πραγματικός αγώνας για την επιβολή τους.

88. Είναι απαραίτητο μαζί με αυτά να τεθούν ενωτικά και μάχιμα **αιτήματα ενάντια στην ακρίβεια** απέναντι στην κυβερνητική πολιτική και στο υπαρκτό καρτέλ των super market και της ενέργειας.

Κομβικά τέτοια αιτήματα είναι:

- α) η μείωση των τιμών και το πλαφόν στις τιμές για τα είδη πρώτης ανάγκης και η δραστική μείωση του ΦΠΑ σε αυτά
- β) η κατάργηση του χρηματιστηρίου ενέργειας και η μείωση του κόστους του ρεύματος.
- γ) η αντίθεση στις ιδιωτικοποιήσεις βασικών αγαθών και υπηρεσιών, όπως το ρεύμα, το νερό, οι μεταφορές, οι επικοινωνίες και η υγεία, που οδηγούν σε αύξηση των τιμών.

89. Ειδική πλευρά του κοινωνικού ζητήματος είναι το σύγχρονο **πρόβλημα της κατοικίας και της στέγης**, είτε αφορά το υψηλό κόστος ενοικίων είτε τους δανειολήπτες/χρεωμένους και τον κίνδυνο για απώλεια της πρώτης κατοικίας τους. Εδώ απαιτούμε:

α) τη θεσμοθέτηση πλαφόν στα ενοίκια (ενοικιοστασίου) και νόμους προστασίας των ενοικιαστών και όχι των ιδιοκτητών,

β) δημόσιο πρόγραμμα μαζικής κατασκευής 100.000 εργατικών λαϊκών κατοικιών και φοιτητικών εστιών από το κράτος,

γ) τον περιορισμό της βραχυχρόνιας μίσθωσης και την αύξηση της φορολόγησης της

δ) την κατάργηση της Golden Visa

Αντίστοιχα, χρειάζεται συγκρότηση αγωνιστικών μορφών για το θέμα των ενοικίων, παίρνοντας ως παράδειγμα το σωματείο ενοικιαστών Θεσσαλονίκης, και της αντίθεσης στους πλειστηριασμούς με σύνδεση τοπικά και στήριξη της Ενωτικής Πρωτοβουλίας ενάντια στους πλειστηριασμούς. Για την έμπρακτη αλληλεγγύη σε όσους πλειστηριάζονται τα σπίτια τους και την πίεση με κάθε μέσο στους αγοραστές να αποσυρθούν από την αγορά, καθώς και την στήριξη όσων αυτή την στιγμή δίνονται για υποθέσεις παρεμπόδισης πλειστηριασμών, όπως έγινε παλιότερα και με μέλη της οργάνωσής μας.

90. Στο **πεδίο του πολέμου** θέτουμε τα παρακάτω αιτήματα:

α) Όχι στα πολεμικά προγράμματα της ΕΕ, ReArm Europe και Safe – λεφτά για παιδεία, υγεία, κοινωνικές δαπάνες,

β) άμεσο σταμάτημα του ρωσο-ουκρανικού πολέμου με επιστροφή στις διαπραγματεύσεις και δέσμευση για μια αποπυρηνικοποιημένη, ανεξάρτητη, ουδέτερη και αντιφασιστική Ουκρανία χωρίς ξένες δυνάμεις και στρατούς,

γ) ουδέτερη αποπυρηνικοποιημένη ζώνη χωρών μεταξύ NATO και Ρωσίας από την Αρκτική μέχρι τη Μεσόγειο, ως πυλώνα ευρωπαϊκής ασφάλειας και ειρήνης,

δ) πορεία προς διεθνή πυρηνικό αφοπλισμό,

ε) καμία εμπλοκή της Ελλάδας σε άδικους, ιμπεριαλιστικούς και ευρωνατοϊκούς πολέμους – έξω οι Βάσεις.

Στη βάση αυτών συμμετέχουμε σε αντιπολεμικές κινήσεις, συσπειρώσεις και συμμαχίες, ιεραρχώντας ως πρώτο καθήκον τη συσπείρωση και πάλη ενάντια στο ReArm Europe. Με τις δυνάμεις που συμφωνούν ή είναι κοντά στο σύνολο της ανάλυσης και των αιτημάτων επιδιώκουμε την ίδρυση αντιπολεμικής κίνησης.

91. Για την **Παλαιστίνη** επικεντρώνουμε στα εξής αιτήματα:

α) ανεξάρτητο, ελεύθερο, δημοκρατικό, ανεξίθρησκο και κυρίαρχο παλαιστινιακό κράτος, όπως το ορίζει το παλαιστινιακό κίνημα αντίστασης και ιδιαίτερα οι μαρξιστικές αριστερές οργανώσεις του,

β) αναγνώριση του κράτους της Παλαιστίνης από την Ελλάδα,

γ) πλήρης διακοπή διπλωματικών, στρατιωτικών, εμπορικών, οικονομικών, πολιτιστικών και αθλητικών σχέσεων με το σιωνιστικό Ισραήλ,

δ) ελεύθερη Γάζα χωρίς κηδεμόνες και πλήρης αποζημίωση και πολεμικές επανορθώσεις από Ισραήλ και ΗΠΑ για όλες τις καταστροφές.

Συμμετέχουμε στις κινήσεις March to Gaza, BDS και Πρωτοβουλία Αλληλεγγύης στην Παλαιστίνη

Εργατικών Σωματείων και Συλλογικοτήτων. Θέτουμε το ζήτημα σε όλους τους μαζικούς φορείς που συμμετέχουμε.

92. Στο **ζήτημα των Τεμπών** απαιτούμε:

α) παραδειγματική τιμωρία όλων των υπευθύνων και ιδιαίτερα των διευθυντικών στελεχών των εταιρειών, των υπουργών και κρατικών στελεχών όλων των κυβερνήσεων που ενεπλάκησαν στο ξεπούλημα των σιδηροδρόμων με προεξάρχουσα την κυβέρνηση της ΝΔ,

β) να περάσουν στο δημόσιο οι σιδηρόδρομοι, χωρίς αποζημίωση, με εργατικό, δημοκρατικό και κοινωνικό έλεγχο, για ενιαίες, ασφαλείς, ποιοτικές, οικονομικά προσιτές και περιβαλλοντικά φιλικές σιδηροδρομικές μεταφορές.

Στηρίζουμε την Πρωτοβουλία για Δημόσιο, Ασφαλή και Ποιοτικό Σιδηρόδρομο και το κίνημα συγγενών και θυμάτων, ιδίως την πιο λαϊκή πλευρά του, αντιστεκόμενοι/ες στη δικαστική και κοινοβουλευτική ενσωμάτωσή του.

93. Για το **δημοκρατικό ζήτημα** απαιτούμε:

α) ελευθερία στη συνδικαλιστική δράση, απεργία, κατάληψη και διαδήλωση σε όλους τους χώρους εργασίας, σπουδών και δημόσιας χρήσης – κατάργηση όλων των αντισυνδικαλιστικών νόμων και των πειθαρχικών ενάντια σε καθηγητές και δασκάλους, δημόσιους υπάλληλους, φοιτητές/τριες,

β) κατάργηση των ειδικών αστυνομικών δυνάμεων κατά του μαζικού κινήματος, απαγόρευση χρήσης δακρυγόνων και όπλων στις εκδηλώσεις του,

γ) απλή ανόθευτη αναλογική, κατάργηση της ασυλίας υπουργών και βουλευτών,

δ) ριζοσπαστικές αλλαγές στη δικαστική εξουσία με εκλογή των δικαστών από τους ίδιους και με αποφασιστική συμμετοχή των ενόρκων στην απονομή δικαιοσύνης,

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ3

Θέσεις για τα κινήματα στην εργασία, στην εκπαίδευση και τη νεολαία, στις γειτονιές και για την έμφυλη καταπίεση στην κατεύθυνση συγκρότησης ενιαίου αγωνιστικού κινήματος

94. Στο παρόν κείμενο προχωράμε την ανάλυση και τοποθέτησή μας σε συγκεκριμένα κινήματα. Προτάσσουμε αυτά επειδή έχει προχωρήσει η συλλογική παρέμβαση και συζήτησή μας για αυτά, όχι επειδή είναι τα μόνα ή επειδή θεωρούμε αναγκαία την παρέμβαση μόνο σε αυτά τα πεδία. Αντιθέτως, κρίσιμη και αναγκαία είναι η συγκρότηση και παρέμβαση στο σύνολο των κινήματων που αναπτύσσονται. Για αυτό, δεσμευόμαστε συλλογικά να συνεχίσουμε την επεξεργασία των αντίστοιχων θέσεων της ιδρυτικής συνδιάσκεψης για περαιτέρω ανάπτυξη του πλαισίου αιτημάτων, των αναλύσεων και της κατεύθυνσης παρέμβασης σε όλα τα υπαρκτά κινήματα (π.χ. αγροτοδιατροφικό, αντιφασιστικό, αντιρατσιστικό & αλληλεγγύης σε μετανάστες/τριες και πρόσφυγες/ισσες, οικολογικό - περιβαλλοντικό, κατά της καύσης απορριμμάτων και για μία εναλλακτική διαχείρισή τους, για την υπεράσπιση του νερού ως δημόσιο αγαθό κ.ά.). Ακριβώς επειδή θεωρούμε ότι ο σύγχρονος καπιταλισμός οξύνει το σύνολο των κοινωνικών αντιθέσεων, δημιουργώντας αυθόρμητες κινηματικές αντιδράσεις, μέσα στις οποίες είναι αναγκαίο να παρεμβαίνουμε. Για να μαθαίνουμε από αυτές, αλλά και να τις μπολιάζουμε με την κατεύθυνση της συνολικής αντικαπιταλιστικής προοπτικής και της ανάγκης συνένωσης των επί μέρους αντιστάσεων σε μία κατεύθυνση συγκρότησης ενιαίου αγωνιστικού κινήματος για κατακτήσεις και νίκες σήμερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ3α

Για την παρέμβασή μας στο εργατικό κίνημα

95. Ο οδοστρωτήρας των μνημονιακών νόμων αναίρεσε πολύ μεγάλο μέρος των εργασιακών κατακτήσεων της μεταπολίτευσης. Πρώτα και κύρια αναίρεσε την διαπραγματευτική ισχύ των συνδικαλιστικών ενώσεων, αίροντας την καθολικότητα και την υποχρεωτικότητα των Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας (ΣΣΕ) και καθιερώνοντας τη διαμόρφωση του κατώτατου μισθού με υπουργική απόφαση. **Βασικός κορμός των μνημονιακών μεταρρυθμίσεων ήταν η επιβολή της νεοφιλελεύθερης ατζέντας της ΕΕ για τον κατακερματισμό των εργασιακών σχέσεων, το χτύπημα της σταθερής εργασίας και την ελαστικοποίηση της, τη μείωση των μισθών σε βάρος των κερδών, τη μείωση της ισχύος των συνδικαλιστικών ενώσεων.** Οι κυβερνήσεις που ακολούθησαν στο μεταμνημονιακό περιβάλλον (ΣΥΡΙΖΑ και ΝΔ), όχι μόνο δε συγκρούστηκαν μ' αυτή τη λογική αλλά τη βάθυναν με μία σειρά νόμων. Αιχμές αποτέλεσαν η διατήρηση του καθεστώτος φραγμού των συλλογικών διαπραγματεύσεων, η καθήλωση των μισθών, η διεύρυνση του ωραρίου, η κρατική παρέμβαση στα εσωτερικά των συνδικάτων, η ποινικοποίηση των απεργιών και της συνδικαλιστικής δράσης, η νομιμοποίηση του διευθυντικού δικαιώματος να διευθετείται ο χρόνος εργασίας στο όνομα των έκτακτων αναγκών της επιχείρησης.

96. Οι **βασικές αντεργατικές αιχμές των μεταρρυθμίσεων** μετά την «έξοδο» της Ελλάδας στις αγορές και τη «μεταμνημονιακή» εποχή είναι συνοπτικά:

2017 - ν.Αχτσιόγλου που επιβάλλει για την προκήρυξη απεργίας απαρτία των 50+1 των οικονομικά τακτοποιημένων μελών του σωματείου

2021 - ν.Χατζηδάκη: εισάγεται το ηλεκτρονικό μητρώο σωματείων στο οποίο οφείλουν να είναι μέλη όλα τα σωματεία για να έχουν θεσμική υπόσταση, η υποχρεωτική δυνατότητα ηλεκτρονικής ψηφοφορίας, ο υποχρεωτικός διάλογος με εργοδοσία μέσω διαιτησίας πριν την κήρυξη απεργίας, η έγγραφη ενημέρωση της εργοδοσίας για την κήρυξη απεργίας, η ποινική δίωξη για απεργιακή περιφρούρηση-παρεμπόδιση εργαζομένων που θέλουν να εργαστούν (απεργοσπασία) την ημέρα της απεργίας. Το ΣΕΠΕ μετατρέπεται σε ανεξάρτητη αρχή και αποδεσμεύεται από το Υπουργείο Εργασίας. Όσον αφορά στο διάλειμμα όταν ο χρόνος ημερήσιας εργασίας υπερβαίνει τις τέσσερις (4) συνεχόμενες ώρες, χορηγείται διάλειμμα κατ' ελάχιστον δεκαπέντε (15) λεπτών και κατά μέγιστον τριάντα (30) λεπτών, κατά τη διάρκεια του οποίου οι εργαζόμενοι δικαιούνται να

απομακρυνθούν από τη θέση εργασίας τους. Το διάλειμμα αυτό δεν αποτελεί χρόνο εργασίας. Επιβάλλεται η υπερεργασία, η οποία αμείβεται με 20% προσαύξηση, ενώ καταργείται η υποχρέωση του εργοδότη να τη δηλώνει στο σύστημα ΕΡΓΑΝΗ.

2022 - Σύμφωνα με το άρθρο 11 του Εργατικού Κώδικα (ΠΔ 80/2022): «Αν παρουσιαστεί ανάγκη για εργασία πέραν από τη συμφωνημένη ή τη συνηθισμένη, ο εργαζόμενος έχει υποχρέωση να την παράσχει, αν είναι σε θέση να το κάνει και η άρνησή του θα ήταν αντίθετη με την καλή πίστη». Συνεπώς η επιβολή υπερωριών είναι διευθυντικό δικαίωμα, δεν μπορεί να αρνηθεί ο εργαζόμενος αν του ζητηθεί.

2023 - ν.Γεωργιάδη: Επιβάλλεται η ποινικοποίηση της απεργιακής περιφρούρησης και της κατάληψης εργασιακών χώρων με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών και χρηματική ποινή τουλάχιστον 5000 ευρώ. Εισάγεται η έκτη ημέρα απασχόλησης σε επιχειρήσεις συνεχούς λειτουργίας (βάρδιες). Απελευθερώνεται η δεύτερη απασχόληση σε διαφορετικό εργοδότη με την προϋπόθεση ότι η συνολική εργασία δεν θα υπερβαίνει τις 13 ώρες ημερησίως (8 ώρες σ' έναν εργοδότη, 4 σε άλλον), με προϋπόθεση ανάπαυση 11 ωρών μέσα στην ημέρα.

2024 – Θεσμοθετείται ο ετήσιος καθορισμός του κατώτατου μισθού με κυβερνητική απόφαση ύστερα από γνωμοδότηση δύο επιτροπών. Οι εργαζόμενοι εκπροσωπούνται από 5 μέλη (ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ) στα συνολικά 16 μέλη των επιτροπών και έχουν «δικαίωμα» μόνο να λένε τη γνώμη τους, χωρίς καμία δεσμευτική ισχύ για την κυβέρνηση.

2025: νέο πειθαρχικό δίκαιο για δημοσίους υπαλλήλους. Καταργείται η συμμετοχή των εργαζομένων στα πειθαρχικά συμβούλια, ενώ ταυτόχρονα ο εργοδότης, δηλαδή το κράτος, υπερεκπροσωπείται, καταργείται το δικαίωμα ένστασης, προβλέπεται ακόμα και ομαδική εκδίκαση υποθέσεων, ορίζοντας εξοντωτικές ποινές ή/και αυστηροποιεί τις ποινές για αδικήματα όπως «αναξιοπρεπή συμπεριφορά εντός κι εκτός υπηρεσίας» ή «κακόβουλη άσκηση κριτικής των πράξεων της προϊσταμένης αρχής». Ταυτίζονται αδικήματα κοινού ποινικού δικαίου όπως υπεξαίρεση, διαφθορά, πλαστογραφία, πράξεις κατά της γενετήσιας ελευθερίας με προσαπτόμενες κατηγορίες κυρίως για συνδικαλιστική δράση και απεργία, όπως απείθεια, άρνηση αξιολόγησης, ποινικοποιώντας την συνδικαλιστική και πολιτική δράση. Θεσμοθετείται για πρώτη φορά η πειθαρχική συνδιαλλαγή, όπου ο διωκόμενος υπάλληλος μπορεί να αναλάβει ευθύνη, να ομολογήσει την «ενοχή» του και να υποστεί ηπιότερη ποινή. Αυξάνει τα «αδικήματα» που επισύρουν την ποινή της απόλυσης με κορυφαίο παράδειγμα την διπλή άρνηση της αξιολόγησης.

2025 - ν.Κεραμέως: Αυξάνεται το όριο των επιτρεπόμενων υπερωριών, επιτρέποντας την 13ωρη εργασία σ' έναν εργοδότη. Ένας εργαζόμενος/η μπορεί να εργαστεί 13 ώρες ημερησίως έως συνολικά 37,5 ημέρες τον χρόνο. Επιτρέπονται οι υπερωρίες στην εκ περιτροπής εργασία. Επιβάλλεται η συμφωνία του εργοδότη ακόμα και για τη χορήγηση της θερινής άδειας.

Έχει συνεπώς διαμορφωθεί σε γενικές γραμμές ένα περιβάλλον με εργοδότες χωρίς υποχρεώσεις και εργαζόμενους/ες χωρίς δικαιώματα. Στο βαθμό που τα συνδικάτα υποχωρούν, η ατομική διαπραγμάτευση γίνεται κανόνας, η/ο εργαζόμενος/ος βρίσκεται μόνος μπροστά στην ισχύ της εργοδοσίας. Ο χρόνος εργασίας διευρύνεται, ο ελεύθερος χρόνος ειδικά στα μεγάλα αστικά κέντρα συμπιέζεται μέσα στο κυκλοφοριακό κομφούζιο. Τα εργατικά ατυχήματα και δυστυχήματα

αυξάνονται. Η υγεία των εργαζομένων βάλλεται διαρκώς.

- 97. Το εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα, όπως είχε διαμορφωθεί μεταπολιτευτικά, πτώθηκε στους μεγάλους αγώνες των μνημονιακών χρόνων. Η ήττα αυτή έχει πολιτικά αίτια.** Όμως έχει σημασία να αναζητηθούν οι παθογένειες του που οδήγησαν σε τέλμα τους αγώνες της προηγούμενης περιόδου και δεν άφησαν ικανές ρωγμές ώστε να ανασυνταχθεί το κίνημα. Σήμερα μεγάλο κομμάτι των εργαζομένων έχει χάσει την εμπιστοσύνη του στους συνδικαλιστικούς φορείς, έχει απομακρυνθεί από την ενεργό συμμετοχή. Οι αιτίες της υποχώρησης δεν βρίσκονται μόνο στο πρόσφατο παρελθόν των αντιμνημονιακών αγώνων. **Το συνδικαλιστικό κίνημα, κυρίως από τη δεκαετία του 90 και μετά, υποτάχθηκε στην αστική λογική της ανταγωνιστικότητας και της «ανάπτυξης», απομακρύνθηκε από τις ουσιαστικές ανάγκες της εργατικής τάξης.** Ο μαχόμενος εργατικός ρεφορμισμός μεταλλάχθηκε σε αστικό ρεφορμισμό με τη μορφή του σοσιαλφιλελευθερισμού, κάτω από την αυταπάτη ότι μπορεί να βελτιωθεί η θέση της μισθωτής εργασίας μέσα από τις αντιδραστικές αλλαγές, σε συνεννόηση με το κεφάλαιο. Στις σημερινές συνθήκες η αστική τάξη παρεμβαίνει με πολλούς τρόπους στο εργατικό κίνημα. Είτε με έξωθεν μέσα, την άρση της θεσμικής και διαπραγματευτικής ισχύος των συνδικάτων που κατοχυρώθηκε μέσα από πολυετείς συγκρούσεις της εργατικής τάξης, τη θεσμοθέτηση εμποδίων και την ποινικοποίηση της αγωνιστικής συνδικαλιστικής δράσης. Είτε εκ των έσω, διαμορφώνοντας κρατικές οικονομικές εξαρτήσεις για τις ηγετικές θέσεις των συνδικαλιστικών φορέων, μέσω χρηματοδοτήσεων ινστιτούτων, εξαγοράζοντας, διαμορφώνοντας προνόμια κι απαλλαγές, διαβρώνοντας από τα μέσα τη συνδικαλιστική οργάνωση με τον εργοδοτικό συνδικαλισμό τοποθετώντας διευθυντές και manager στους εργατικούς φορείς.
98. Στο πρωτοβάθμιο επίπεδο η **συνδικαλιστική πυκνότητα** παραμένει χαμηλή. Στον ιδιωτικό τομέα ο εργοδοτικός συνδικαλισμός επιβάλλοντας το φόβο κλέβει τη συναίνεση των εργαζομένων. Η **ΓΣΕΕ** έχει γραφειοκρατικοποιηθεί σημαντικά, και στην ηγεσία της βρίσκονται διευθυντικά στελέχη, εξαρτημένα από παχυλούς μισθούς και προνόμια. Έχει απωλέσει κάθε επίφαση φιλεργατικού εκπροσώπου, συμπράττοντας με την αστική πολιτική κι εμμένοντας πλέον ακόμα και διακηρυκτικά στη λογική της κοινωνικής - ταξικής συναίνεσης. Όμως, στο έδαφος της υποχώρησης της συνδικαλιστικής δράσης παραμένει ο μόνος θεσμικός εκφραστής των εργαζομένων και ο επίσημος κοινωνικός εταίρος. Η **ΑΔΕΔΥ** έχει επίσης γραφειοκρατικά στοιχεία, όμως, διατηρεί ακόμα ορισμένα αγωνιστικά συντεχνιακά χαρακτηριστικά, εκφράζοντας τη μέση συνείδηση για διεκδίκηση. Διεμβολίζεται πιο εύκολα από τα αγωνιστικά ταξικά ρεύματα που συγκροτούνται στο δημόσιο τομέα.
99. Οι βασικές αστικοποιημένες δυνάμεις εντός του εργατικού κινήματος εκφράζονται από τη **ΔΑΚΕ** και την **ΠΑΣΚΕ**, ενώ μετά την μετάλλαξη του ΣΥΡΙΖΑ οι εναπομείνουσες δυνάμεις που πρόσκεινται σε αυτόν συμπλέουν με αυτές. Υπάρχουν και επί μέρους φιλοεργοδοτικές δυνάμεις σε διάφορα σωματεία, καθώς και παρατάξεις προερχόμενες από διασπάσεις των ΠΑΣΚΕ και ΔΑΚΕ που διατηρούν παρόμοια φιλοεργοδοτική γραμμή. Το **ΠΑΜΕ** αποτελεί μία συσπείρωση σωματείων, επιτροπών αγώνα και αγωνιστών/τριων σε διεκδικητική κατεύθυνση. Είναι ο βασικός εκφραστής του ΚΚΕ και της παράταξής του (ΔΑΣ) στο εργατικό κίνημα, ενώ έχει σαφώς μεγαλύτερη διείδυση στον ιδιωτικό τομέα σε σχέση με τις υπόλοιπες δυνάμεις

της συνδικαλιστικής Αριστεράς και αναρχίας. Συγκροτείται πάνω σε μία σκληρή λογική κομματικού συνδικαλισμού και καταγραφής, που πολλές φορές ωθεί τις δυνάμεις του σε συνδιαλλαγή με τα αστικά ρεύματα που παρεμβαίνουν στο συνδικαλιστικό κίνημα, ώστε να διατηρήσει κρίσιμες συνδικαλιστικές θέσεις. Αρνείται γενικά την κοινή δράση με τις υπόλοιπες αγωνιστικές δυνάμεις. Στο υπάρχον συνδικαλιστικό κίνημα δρουν και αγωνιστικά ρεύματα που εκπροσωπούν είτε ρεφορμιστικές αριστερές δυνάμεις είτε δυνάμεις επαναστατικού προσανατολισμού. Έχουν μικρότερη επιρροή στον ιδιωτικό τομέα από το δημόσιο και αναπαράγουν σε μικρότερο βαθμό στρεβλώσεις ενός κομματικού συνδικαλισμού.

100. Γιανναντιστραφείη παρούσα κατάσταση **χρειάζεται να δράσουμε εντός των υπάρχόντων συνδικάτων και συσχετισμών**. Το συνδικάτο αποτελεί το χώρο στον οποίο διαμορφώνεται η βασική συνείδηση των εργαζομένων για τον ταξικό αγώνα και τους τρόπους οργάνωσης του. Εκεί ενώνεται η εργατική τάξη απέναντι στο κεφάλαιο και την εργοδοσία, υπερβαίνοντας τις διαφορές της σε ηλικία, φύλο, εθνικότητα, σεξουαλική ταυτότητα. Βασική προτεραιότητα μας αποτελεί η πρωτόλεια δουλειά στο συνδικάτο, ώστε να μαζικοποιηθούν τα ήδη υπάρχοντα, να φτιαχτούν νέα εκεί όπου δεν υπάρχουν, να δυναμώσει η εργατική αυτοπεποίθηση μέσα από την πάλη. Το συνδικαλιστικό κίνημα αποτελεί το πεδίο στο οποίο η οικονομική πάλη μπορεί να μετασχηματίζεται σε πολιτική πάλη, ο αγώνας απέναντι στον εκάστοτε εργοδότη μπορεί να μετατραπεί σε πανεθνικό πολιτικό αγώνα για τον εργάσιμο χρόνο, το μισθό, τη θεσμική επισφράγιση και κατοχύρωση των εργατικών αιτημάτων.

101. Για να αλλάξει η υπάρχουσα κατάσταση **χρειάζεται να διαμορφωθεί ένα ρεύμα που θα εκφράζει:**

-την **ταξική ενότητα των εργαζομένων**, πέρα από τον πολυκατακερματισμό που επιβάλλουν οι διάφορες σχέσεις εργασίας, πέρα από το διαχωρισμό δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ελλήνων και μεταναστών/τριων. Οργάνωση στη βάση των κοινών εργατικών συμφερόντων, με προεξέχουσα θέση των πιο εκμεταλλευομένων κομματιών. Με γνώμονα την ενιαία έκφραση όλων των εργαζομένων χωρίς διαχωρισμούς και προαπαιτούμενα κομματικών ταυτοτήτων.

-την **εργατική δημοκρατία**. Η κοινοβουλευτικοποίηση των συνδικαλιστικών φορέων και οι μέθοδοι της συνδιαλλαγής και των προνομίων ψαλιδίζουν την δημοκρατική οργάνωση και έκφραση, δίνουν χώρο στις αστικές αντιλήψεις του ατομισμού να αναπτυχθούν, αποδυναμώνουν το κύρος της συλλογικής δράσης.

-την **ανεξάρτητη ταξική δράση**. Οικονομική αυτοτέλεια και ανεξαρτησία των συνδικαλιστικών φορέων από τους μηχανισμούς του αστικού κράτους και την εργοδοσία. Αλλά και ανεξαρτησία με άλλο τρόπο από τα αριστερά κόμματα και τις οργανώσεις, στον αντίποδα της λογικής κόμμα-παράταξη-συνδικάτο.

Η παρέμβαση μας στο συνδικαλιστικό κίνημα σήμερα διαπνέεται όχι από μία λογική καταγραφής ή θεραπευίδας της κοινοβουλευτικής πρακτικής, αλλά από τη λογική νίκης, διαμόρφωσης ρωγμών στην εφαρμοζόμενη πολιτική, αλλαγής των ταξικών συσχετισμών.

102. Με αυτές τις βασικές ορίζουσες παρεμβαίνουμε στην υπάρχουσα κατάσταση. Στόχος μας είναι η συγκέντρωση δυνάμεων, η **διαμόρφωση ενός πόλου συνδικάτων** που θα εκφράζουν σχετικά ενιαία την ανάγκη για αγωνιστική δραστηριοποίηση γύρω από ένα τέτοιο πλαίσιο αιτημάτων, με τις διαφοροποιήσεις και τον πλουραλισμό τους. Δεν στοχεύουμε σε ένα πόλο για να διαχωρίζεται χωροταξικά, επιδιώκουμε να συγκεντρώνει τα συνδικάτα που κινούνται σε αγωνιστική μαχητική κατεύθυνση, ώστε να αναδειχθεί μία άλλη ατζέντα ενάντια στον εργοδοτικό και τον κομματικό συνδικαλισμό που θα υπερβαίνει τα συντεχνιακά αιτήματα, θα προβάλλει αιτήματα για το σύνολο της εργατικής τάξης, θα προβάλλει ένα σχέδιο μακρόπνοης διεκδίκησης με πολύμορφα μέσα που θα ευνοεί τη μαζικότητα και θα προετοιμάζει τις αναγκαίες συγκρούσεις. Αυτή η προσπάθεια δεν θέλουμε να ταυτίζεται με την ανακήρυξη ενός άλλου κέντρου, ούτε είναι μία διαδικασία στατική. Ούτε αξιοποιεί την απεργία ως μέσο εκτόνωσης ή ενδοκινηματικής πλειοδοσίας, καθώς αυτά διαιωνίζουν την καχυποψία και την απογοήτευση των εργαζομένων. Η κατεύθυνση αυτή χρειάζεται να συνδυάζεται με την κοινή δράση όλων των αγωνιστικών μαχόμενων ρευμάτων, προερχόμενων από δυνάμεις είτε από ρεφορμιστικές είτε επαναστατικής κατεύθυνσης. Στη μεγάλη όξυνση του κινήματος των Τεμπών, επιχειρήσαμε μία τέτοιας λογικής προσπάθεια, με το να συγκεντρωθούν σωματεία που θα βάζουν το ζήτημα της επανακρατικοποίησης των σιδηροδρόμων. Αυτή η κίνηση συνάντησε άλλοτε τις αντικειμενικές δυσκολίες της κατάστασης των συνδικάτων, ειδικά στον ιδιωτικό χώρο και τον κλάδο των σιδηροδρόμων, κι άλλοτε τη δυσπιστία σύμμαχων δυνάμεων ή την επιμονή γραμμικής σύνδεσης του πλαισίου πάλης με μία συνολική αντικαπιταλιστική οπτική. Για αυτό και δεν προχώρησε. Αποτιμούμε αρνητικά ότι ως οργάνωση δεν προετοιμάσαμε σοβαρά και ενιαία μία τέτοια πρωτοβουλία.
103. Στο εργατικό κίνημα **δρούμε βάσει μίας ενιαιομετωπικής λογικής**, όπου απαιτείται η κοινή δράση όλων των αγωνιστικών ρευμάτων στη βάση αρχών και αιτημάτων με το βλέμμα στην ανάπτυξη της μαζικής δράσης. Επιδιώκουμε ανά χώρο δουλειάς και κλάδο τη **διαμόρφωση πλατιών αγωνιστικών σχημάτων ή παρατάξεων** που θα συσπειρώνουν τους πιο πρωτοπόρους εργαζόμενους, θα συνενώνουν τα αγωνιστικά ρεύματα. Τα σχήματα ή παρατάξεις δεν αποτελούν χώρο συνολικής πολιτικής συμφωνίας, πόσο μάλλον στρατηγικής σύμπνοιας, αλλά μορφή αγωνιστικής συσπείρωσης που στόχο έχει να παρεμβαίνει στα συνδικάτα ώστε να αναπτύσσονται αγώνες, να κατακτηθούν νίκες υπέρ των εργαζομένων, να διαμορφώνονται συνειδήσεις πάνω στη συλλογική δράση. Η συγκέντρωση δυνάμεων στο επίπεδο του συνδικαλιστικού κινήματος δεν ταυτίζεται με τη λογική του ΠΑΜΕ-ΚΚΕ κι άλλων μικρότερων αριστερών δυνάμεων που διαχωρίζει τα συνδικάτα βάσει κομματικής επιρροής κι όχι αγωνιστικού πλαισίου πάλης. Δεν πρέπει να περιορίζεται στην ταύτιση γύρω από ένα συνολικό πολιτικό πρόγραμμα ή το χωροταξικό διαχωρισμό στις συγκεντρώσεις. Με αυτή τη λογική, πρώτον, περιορίζονται οι δυνατότητες οι ίδιοι οι εργαζόμενοι/ες μέσα από τους συλλογικούς φορείς να διαμορφώνουν το πλαίσιο πάλης και το σχέδιο δράσης χωρίς να τους επιβάλλεται η ατζέντα από τα πολιτικά γραφεία και, δεύτερον, αποδυναμώνονται οι δυνατότητες σύγκλισης όλων των πολύπλευρων αντιστάσεων και αγωνιστικών ρευμάτων που εκφράζονται στην κοινωνία στο όνομα της καθαρότητας της γραμμής.

104. Αντίστοιχα προβάλλει η **ανάγκη για μία πανελλαδική ταξική πολιτικοσυνδικαλιστική κίνηση** που θα εκφράζει σε πανελλαδικό επίπεδο τις πιο πρωτοπόρες χειραφετητικές τάσεις των αγωνιστικών συνδικαλιστικών ρευμάτων και την κοινή δράση αυτών. Η ίδρυση της **ΜΑΧΗ** αποτέλεσε ένα θετικό βήμα σε αυτή την κατεύθυνση συνενώνοντας δυνάμεις παρά τις επί μέρους διαφωνίες. Μπορεί και πρέπει να συνενώνει δυνάμεις ανά χώρο δουλειάς και κλάδους (όπως π.χ. έχει γίνει επιτυχώς στην ιδιωτική εκπαίδευση με πρωτοβουλία μας), να ενεργοποιήσει νέες, να αποτελέσει ένα όχημα παρέμβασης σε εργασιακούς χώρους όπου δεν υπάρχει δράση, να οργανώσει συζητήσεις γύρω από το συνδικαλιστικό κίνημα, τα προβλήματα και τους δρόμους υπέρβασης. Αυτό δεν έχει γίνει έως τώρα επειδή συχνά οι διαφορετικές οπτικές στο εσωτερικό της δεν προωθούν την εσωτερική συζήτηση καταλήγοντας πρακτικά σε ένα τυπικό συντονισμό των οργανωμένων δυνάμεων που συμμετέχουν σε αυτή. Ενδεικτικό είναι ότι έχει πολλούς μήνες να γίνει σύσκεψη στην Αθήνα, ενώ εκτός αυτής έχουν γίνει μόνο δύο συναντήσεις στη Θεσσαλονίκη. Στο επίπεδο της ΜΑΧΗ και μαζί με σύμμαχες δυνάμεις χρειάζεται να δούμε ένα σχέδιο επαναδραστηριοποίησης των μελών της οργανώνοντας καταρχάς ανοιχτές συνελεύσεις και εκδηλώσεις στην Αθήνα και σε άλλες μεγάλες πόλεις για να γίνουν βήματα επαναδραστηριοποίησης.
105. Στο επίπεδο της οργάνωσής μας, βασική κατεύθυνση παραμένει η **συγκρότηση όλων των εργατικών πυρήνων**, που δεν έχει επιτευχθεί πέρα από εξαιρέσεις, κάτι που αποτιμούμε αρνητικά. Για να συζητούν σχέδιο για τον κάθε εργατικό χώρο ή/και κλάδο. Η λογική μας χρειάζεται να είναι και αντίστροφη, ο στόχος να καθορίζει την οργανωτική δομή κι όχι μόνο η υπάρχουσα διαθεσιμότητα. Αν στόχος μας είναι να στηρίξουμε τη δουλειά σε μεγάλους εργασιακούς χώρους, στους πιο εκμεταλλεζόμενους κλάδους, να γειωθούμε περαιτέρω, να αποκτήσουμε επιρροή και να εντάξουμε νέα μέλη τότε χρειάζεται αναπροσαρμογή. Προτείνεται για συζήτηση η εξής διάταξη: πυρήνα ιδιωτικής εκπαίδευσης, πυρήνα δημόσιας εκπαίδευσης, πυρήνα υγείας, πυρήνα έρευνας, πυρήνα τηλεπικοινωνιών, πυρήνα νομικών, πυρήνα εργαζομένων σε ελεγκτικές εταιρίες και λογιστικά γραφεία, πυρήνα επισιτισμού κι εμπορίου, πυρήνα ενέργειας, πυρήνα βιομηχανίας, πυρήνα γεωτεχνικών. Προτείνεται ως στόχος, οι όροι υλοποίησης του οποίου πρέπει να διερευνηθούν καλά μαζί με τα αντίστοιχα δυναμικά και στο ΠΣ. Στόχος παραμένει για το πρώτο εξάμηνο του 2026 και η **διεξαγωγή της πανελλαδικής συνδιάσκεψης του Τομέα Εργαζομένων**, που δεν καταφέραμε χρονικά να υλοποιήσουμε μετά την ιδρυτική συνδιάσκεψή μας. Για να συζητήσει την σύνθεση της σύγχρονης εργατικής τάξης, την παραγωγική διάταξη στην Ελλάδα, τη συγκεντροποίηση της εργατικής τάξης, την ιστορική πορεία των ρευμάτων εντός του εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος και τις δομές του, καθώς και την πρότασή για αυτό. Προτείνεται, τέλος, η **συγκρότηση Συμβουλίου του Τομέα Εργαζομένων** στο οποίο θα συμμετέχουν οι υπεύθυνοι των εργατικών/κλαδικών πυρήνων, οι υπεύθυνοι εργατικού των οργανώσεων πόλης Πάτρας και Θεσσαλονίκης, τα μέλη του ΠΣ που είναι χρεωμένα στο πεδίο αυτό, καθώς και μέλη με ιδιαίτερο βάρος στην εργατική δουλειά λόγω κλάδου ή ειδικής χρέωσης. Ο χαρακτήρας του συμβουλίου στην παρούσα φάση είναι να συζητάει τις εξελίξεις στο εργατικό κίνημα, να ενισχύει τη δουλειά στη βάση σε τακτικό επίπεδο, να προτείνει στα κεντρικά όργανα πρωτοβουλίες, ενισχύοντας τη διασύνδεση και τη δημιουργική συζήτηση εντός της οργάνωσης. Η έως τώρα λειτουργία του άτυπου συμβουλίου ανατροφοδοτεί τη συζήτηση στο εσωτερικό μας και έχει κάνει κάποια μικρά θετικά βήματα.

106. Στο επίπεδο της Πρωτοβουλίας για μια νέα ενωτική και ανατρεπτική Αριστερά θα προχωρήσουμε σταδιακά και στην **συγκρότηση κλαδικών συνελεύσεων της ενωτικής πολιτικής κίνησης**, όπου χρειάζονται συζητήσεις των εργατικών μελών τόσο στο πεδίο της ανάλυσης των δεδομένων κάθε χώρου και την κατάρτιση αντίστοιχου προγράμματος πάλης, όσο και στο συντονισμό των δυνάμεών μας και το σχεδιασμό κοινών πρακτικών και οχημάτων (όπου δεν υπάρχουν ήδη). Οι συζητήσεις αυτές θα ενισχύσουν την πρωτοβουλία, καθώς η στάση στο εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα αποτελεί βασικό συνδετικό κρίκο και κριτήριο επιτυχίας της νέας αυτής πολιτικής συνεργασίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ3Β

Για την παρέμβασή μας στην εκπαίδευση και τη νεολαία

Για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση

107. Η εκπαίδευση στην Ελλάδα βρίσκεται στο επίκεντρο μιας μακρόχρονης διαδικασίας αντιδραστικών μετασχηματισμών. Από τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΟΣΑ μέχρι την εγχώρια εφαρμογή τους από όλες τις κυβερνήσεις της τελευταίας τριακονταετίας, η εκπαίδευση μετατρέπεται σταδιακά από κοινωνικό αγαθό σε εμπόρευμα. Η πολιτική αυτή δεν είναι «τεχνοκρατική» ή «εκσυγχρονιστική», όπως παρουσιάζεται. Είναι βαθιά ταξική, γιατί προσαρμόζει το σχολείο και το πανεπιστήμιο στις ανάγκες του κεφαλαίου και της αγοράς εργασίας. Ενώ ταυτόχρονα, ιδεολογικά προσανατολίζει τους νέους σε μια βαθύτερη πειθάρχηση στις ανάγκες, την πολιτική και ιδεολογία της αστικής τάξης προκειμένου να αποτελέσουν τους αυριανούς πειθήνιους εργαζόμενους.
108. Η κρατική πολιτική για την εκπαίδευση των τελευταίων χρόνων —όπως εφαρμόζεται από όλες τις αστικές κυβερνήσεις— έχει ενιαία κατεύθυνση. Μειώνει τη δημόσια δαπάνη, συμπίεζει την προοπτική προς τα κάτω, ιδιωτικοποιεί λειτουργίες, θεσμοθετεί την αξιολόγηση και την πειθάρχηση, ενισχύει τα πρότυπα και τα ιδιωτικά σχολεία, θεσμοθετεί κοινωνικά και οικονομικά εμπόδια εισαγωγής στα πανεπιστήμια, ιδρύει ιδιωτικά ΑΕΙ και καθιστά την κατάρτιση μονοπάτι για τους πολλούς. Όλα αυτά συνθέτουν μια συνεκτική στρατηγική: την ένταση του αυταρχικού και ταξικά προσανατολισμένου εκπαιδευτικού συστήματος. Η **αξιολόγηση** που θεμελιώνεται από το δίδυμο των νόμων 4692/2020 και 4823/2021 αποτελεί έναν βαθιά **πολιτικό μηχανισμό αναδιάρθρωσης της δημόσιας εκπαίδευσης** — έναν μηχανισμό που στοχεύει στην πειθάρχηση των εκπαιδευτικών, στην υπονόμευση των εργασιακών δικαιωμάτων, στη διάλυση των συλλογικών μορφών λειτουργίας στην εκπαίδευση και στην εισαγωγή των ιδιωτικοοικονομικών κριτηρίων.
109. Απέναντι σε αυτή τη στρατηγική, το αίτημα για δημόσια, δωρεάν, ενιαία εκπαίδευση για όλους/ες δεν είναι νοσταλγία ούτε συντεχνιακή άμυνα. Είναι πυρήνας ενός αντικαπιταλιστικού ανατρεπτικού προτάγματος που υπερασπίζεται το δικαίωμα του λαού στη γνώση, στην εκπαίδευση και στη μόρφωση. Η εκπαίδευση που υπερασπιζόμαστε οφείλει να υπηρετεί τα λαϊκά συμφέροντα και τις κοινωνικές ανάγκες, όχι τις αγορές. Οφείλει να διαμορφώνει ανθρώπους ικανούς να κατανοούν, να αμφισβητούν, να αλλάζουν τον κόσμο – όχι εργαζόμενους/ες

έτοιμους/ες να προσαρμόζονται στους ρυθμούς της εκμετάλλευσης. **Η κρίσιμη μάχη της εποχής μας είναι επομένως πολιτική και ιδεολογική: θα επικρατήσει η εκπαίδευση της αγοράς, της υποταγής και της ιδιωτικοποίησης ή μπορεί να ανοίξει ο δρόμος για ευρύτερες κοινωνικές ανατροπές που θα έχουν και στον πυρήνα τους την δημόσια δωρεάν και δημοκρατική εκπαίδευση για όλους και όλες;** Η απάντηση δεν θα δοθεί από επιτροπές «εμπειρογνομώνων» ή από ευρωπαϊκές οδηγίες, αλλά από τη συλλογική πάλη των εκπαιδευτικών, των μαθητών, των φοιτητών, των γονιών και όλου του κόσμου της εργασίας. Η Μετάβαση παρεμβαίνει σε αυτή τη σύγκρουση από τη σκοπιά των συμφερόντων της εργατικής τάξης και της νεολαίας. Υπερασπίζεται τη δημόσια εκπαίδευση όχι ως γραφειοκρατικό κατάλοιπο του παρελθόντος, αλλά ως αυτό που θα έπρεπε να είναι: δημόσιο δωρεάν κοινωνικό αγαθό προσβάσιμο σε όλους και όλες και ως πεδίο κοινωνικής σύγκρουσης όπου μπορεί να ριζώσει η ιδέα μιας κοινωνίας χωρίς εκμετάλλευση στην προοπτική μιας παιδείας που θα είναι απελευθερωμένη από τις καταπιεστικές καπιταλιστικές σχέσεις.

110. Το σημερινό δημόσιο σχολείο συμπυκνώνει μια στρατηγική **που εντείνει την ιδεολογική πειθάρκηση, μετατρέπει πλευρές της εκπαίδευσης σε πεδίο κερδοφορίας και «αποδοτικότητας», και ορθώνει κοινωνικά - οικονομικά εμπόδια στη νεολαία.** Η υποχρηματοδότηση, η μείωση μόνιμων θέσεων, η διοικητική επιτήρηση και το σκληρό εξετασιοκεντρικό πλαίσιο υποβαθμίζουν τον καθολικό, δημόσιο, δωρεάν χαρακτήρα της εκπαίδευσης, ενώ πόροι και κύρος μετατοπίζονται προς «ειδικού τύπου» σχολεία (Πρότυπα, «Ωνάσεια», Πειραματικά) και ιδιωτικές δομές. Η παιδαγωγική σχέση διαρρηγνύεται: ο/η εκπαιδευτικός γίνεται μονάδα παραγωγής «δεικτών» και ο/η μαθητής/τρια βιώνει ασφυκτική σχολική καθημερινότητα και διάψευση προσδοκιών. Η λιτότητα στην εκπαίδευση έχει παγιωθεί. Τα σχολεία λειτουργούν με **διαρκή συρρίκνωση πόρων**, απαρχαιωμένες υποδομές και συστηματικές ελλείψεις σε υποστηρικτικές δομές. Τα πάγια κενά καλύπτονται από δεκάδες χιλιάδες αναπληρωτές/τριες κάθε χρονιά, παγιώνοντας την ελαστική εργασία, την αβεβαιότητα και την εξουθένωση. Οι συγχωνεύσεις τμημάτων και η αύξηση του αριθμού μαθητών/τριων ανά τάξη υποβαθμίζουν κι άλλο την εκπαιδευτική διαδικασία, ενώ οι καθυστερήσεις στην παράλληλη στήριξη αφήνουν παιδιά με αυξημένες ανάγκες χωρίς επαρκή υποστήριξη. Η υποβάθμιση του δημοσίου σχολείου ωθεί μαθητικό δυναμικό προς την ιδιωτική πρωτοβουλία.
111. Η αξιολόγηση διαρθρώνεται σε δύο επίπεδα — την **«αυτοαξιολόγηση» της σχολικής μονάδας** και την **ατομική αξιολόγηση των εκπαιδευτικών**. Η πρώτη, η λεγόμενη «εσωτερική αξιολόγηση», προωθείται με το πρόσχημα της «συνεχούς βελτίωσης» στην πράξη, όμως, **εισάγει κοινωνικούς και οικονομικούς διαχωρισμούς ανάμεσα στα σχολεία.** Οι «καλές πρακτικές», οι δείκτες αποδοτικότητας και οι εκθέσεις αποτελούν εργαλεία σύγκρισης και κατάταξης, που προετοιμάζουν το έδαφος για **ανισότιμη χρηματοδότηση** και την είσοδο χορηγών, δήμων ή ιδιωτών στη σχολική ζωή. Η **ατομική αξιολόγηση** έρχεται με όλο το φορτίο του επιθεωρητισμού της διαδικασίας πριν το 1983. Η διαδικασία της ατομικής αξιολόγησης προορίζεται να συνδεθεί με όλο το φάσμα των εργασιακών δικαιωμάτων. Ειδικότερα, εισήγαγε ένα πολυπλόκαμο, γραφειοκρατικό σύστημα «κριτηρίων», το οποίο συνδέει τη βαθμολογία του εκπαιδευτικού με τα «αποτελέσματα» της σχολικής μονάδας και με «ποιοτικούς δείκτες». Έτσι, η εκπαιδευτική πράξη απογυμνώνεται από τον κοινωνικό και παιδαγωγικό της χαρακτήρα και

μετατρέπεται σε **μετρήσιμη απόδοση**. Ο νόμος 5225/2025 ποινικοποιεί την άρνηση συμμετοχής στην αξιολόγηση, προβλέποντας ακόμη και οριστική παύση για τους εκπαιδευτικούς που αντιστέκονται. Η ελληνική εκδοχή της αξιολόγησης είναι συνεπής προς τις διεθνείς πρακτικές του ΟΟΣΑ και της Ε.Ε., που προωθούν τη **λογική της «λογοδοσίας» (accountability)**, της μέτρησης, της σύνδεσης χρηματοδότησης και «επιδόσεων». Με τον τρόπο αυτό, **εισάγεται η επιχειρηματική κουλτούρα μέσα στο δημόσιο σχολείο**. Ο σύλλογος διδασκόντων μετατρέπεται σε διοικητική επιτροπή, οι εκπαιδευτικοί παύουν να είναι συλλογικό υποκείμενο και η δημοκρατική λειτουργία του σχολείου υποκαθίσταται από μια ιεραρχική, γραφειοκρατική σχέση εξουσίας.

112. **Η αναμόρφωση του πειθαρχικού δικαίου στο Δημόσιο** που προωθήθηκε το 2025 αποτελεί κομβικό κρίκο της συνολικής πολιτικής πειθάρχησης στην εκπαίδευση. Δεν πρόκειται για τεχνική αλλαγή, αλλά για μια **πολιτική επιλογή αυταρχικοποίησης** που στοχεύει να επιβάλει «σιγή» στα σχολεία και να εξουδετερώσει κάθε αντίσταση στις αντεκπαιδευτικές αναδιαρθρώσεις. Ο νέος νόμος στοχεύει εξόφθαλμα στην συντριβή του συνδικαλισμού καθώς δεν επιτρέπεται καμία διαφοροποίηση, καμία άρνηση, καμία κριτική. Η σύνδεση του πειθαρχικού με την αξιολόγηση και την **καταστολή των απεργιών** αποκαλύπτει τον πραγματικό του ρόλο. Στοχεύει να διαλύσει το συλλογικό φρόνημα και να καταστήσει παράνομη κάθε μορφή αντίστασης. Η άρνηση συμμετοχής στην αξιολόγηση, οι αποφάσεις των συλλόγων για απεργία – αποχή ή ακόμη και η δημόσια έκφραση αντίθεσης στις κυβερνητικές πολιτικές, μπορούν πλέον να οδηγήσουν σε διώξεις, περικοπές μισθών, αναστολή καθηκόντων ή οριστική παύση. Με αυτόν τον τρόπο, **το πειθαρχικό λειτουργεί ως εργαλείο τρομοκράτησης**, που συμπληρώνει το πλαίσιο της αξιολόγησης και υπηρετεί την ίδια στρατηγική: την υποταγή του εκπαιδευτικού σώματος, τη φίμωση της συνδικαλιστικής δράσης και την εμπέδωση της «πειθαρχημένης» σχολικής μονάδας.
113. Η **επέκταση των Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων**, μαζί με τη δημιουργία των Δημόσιων «Ωνάσειων», δεν αποτελεί απλώς μια εκπαιδευτική καινοτομία· είναι στρατηγική αναδιάρθρωσης του δημόσιου σχολείου. Μέσα από τη θεσμοθέτηση σχολείων με ξεχωριστό καθεστώς λειτουργίας, πρόσθετους πόρους και «ιδιαίτερα» προγράμματα, συγκροτείται ένα **σύστημα πολλαπλών ταχυτήτων**, όπου ο δημόσιος χαρακτήρας της εκπαίδευσης αλλοιώνεται και η ισότητα αντικαθίσταται από τον διαχωρισμό και την «επιλογή». Τα σχολεία αυτά δεν αναβαθμίζουν τη συνολική δημόσια εκπαίδευση· αποτελούν **vnσίδες προνομίων και βιτρίνας**, μέσα σε μια θάλασσα υποχρηματοδότησης, εργασιακής εξάντλησης και εκπαιδευτικών ελλείψεων. Η ίδρυση των «Ωνάσειων» Δημόσιων Σχολείων σηματοδοτεί τη **θεσμική είσοδο του ιδιωτικού κεφαλαίου** στον πυρήνα του εκπαιδευτικού σχεδιασμού. Η συνεργασία αυτή ανοίγει τον δρόμο για την κανονικοποίηση της ιδιωτικής χρηματοδότησης ως «νόμιμου» και «αναγκαίου» εργαλείου εκπαιδευτικής πολιτικής, δηλαδή για την επίσημη συνύπαρξη κεφαλαίου και κράτους μέσα στο δημόσιο σχολείο, ενώ ταυτόχρονα μέσα από διάφορες δράσεις σε σύνδεση με επιχειρήσεις λειτουργούν ως **όχημα εισαγωγής της επιχειρηματικής κουλτούρας** στο δημόσιο σχολείο, προωθώντας την αντίληψη ότι η παιδεία είναι πεδίο χορηγίας και όχι κοινωνικό δικαίωμα.
114. Η **Ελάχιστη Βάση Εισαγωγής (ΕΒΕ)**, η **Τράπεζα Θεμάτων** και το υπό διαμόρφωση «**Εθνικό Απολυτήριο**» και το **πολλαπλό βιβλίο** που όλο αναγγέλλεται αλλά και καθυστερεί, αποτελούν

κεντρικούς πυλώνες μιας συνολικής πολιτικής που **μετασχηματίζει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε μηχανισμό διαλογής και βαθαίνει τον αντιδραστικό καταναεμπτικό ρόλο του σχολείου**, ενισχύοντας τα κοινωνικά και οικονομικά εμπόδια για τη νεολαία των λαϊκών στρωμάτων. Στην πραγματικότητα, αποτέλεσε εργαλείο αποκλεισμού από τα δημόσια ιδρύματα και διοχέτευσης κόσμου προς άλλες μορφές εκπαίδευσης/κατάρτισης αλλά έχει και ως στόχο την ενίσχυση της εντατικοποίησης στην εκπαιδευτική διαδικασία του σχολείου. Η Τράπεζα Θεμάτων και το υπό σχεδιασμό «Εθνικό Απολυτήριο» έρχονται να παγιώσουν αυτήν τη διαδικασία. Η Τράπεζα, που ήδη εφαρμόζεται στις προαγωγικές εξετάσεις, τυποποιεί και ομογενοποιεί την αξιολόγηση, μετατρέποντας το σχολείο σε μηχανή εξετάσεων. Η γενίκευση της στην Α' και Β' Λυκείου με ενιαία θέματα για όλους/ες αλλά και το Εθνικό Απολυτήριο, επιβάλλουν ένα διαρκές καθεστώς πανελλαδικοποίησης της σχολικής ζωής, όπου ο φόβος της αποτυχίας και η ανάγκη για βαθμοθηρία υποκαθιστούν την ουσιαστική μόρφωση. Η χρήση του πολλαπλού βιβλίου θα εντείνει τις ταξικές και κοινωνικές διαφορές ανάμεσα στα παιδιά. Το Λύκειο αποκόπτεται πλήρως από τη γενική μόρφωση και μετατρέπεται ακόμα περισσότερο σε χώρο προετοιμασίας και διεξαγωγής διαρκών εξετάσεων και διαγωνισμάτων. Τα παραπάνω έρχονται να εντείνουν ένα περιβάλλον εντατικοποίησης και πειθάρχησης για τη νεολαία, η οποία από νωρίς στην εφηβεία καλείται να «σκύψει το κεφάλι» και να ασχοληθεί αποκλειστικά με τα μαθήματα και τις εξετάσεις της. Το ίδιο πλαίσιο ενισχύεται από τους **παράλληλους διαύλους πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση**. Το **Διεθνές Απολυτήριο (International Baccalaureate – IB)**, που προσφέρεται κυρίως σε ιδιωτικά και ορισμένα πρότυπα σχολεία, λειτουργεί ως **παράλληλο σύστημα εισαγωγής** σε πανεπιστήμια του εξωτερικού, διασφαλίζοντας στους οικονομικά ισχυρούς και τους «άριστους» ένα δεύτερο, προνομιακό κανάλι πρόσβασης. Το IB, με τα υψηλά δίδακτρα που απαιτεί, καθιστά τη μόρφωση προνόμιο αγοραίας δυνατότητας και όχι κοινωνικό δικαίωμα.

115. Όχημά μας για τον αγώνα των καθηγητών/τριων και των δασκάλων/νηπιαγωγών ενάντια στην αστική πολιτική στα σχολεία είναι τα **σχήματα των Παρεμβάσεων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση** που έχουν μία συνεπή αγωνιστική πορεία ενάντια στο πλαίσιο όλων αυτών των αναδιαρθρώσεων. Εντός αυτών των δικτύων συμμετέχουμε και συντονιζόμαστε με τις δυνάμεις που επιδιώκουν να έχουν λογική ενιαιομετωπικών κινήσεων και ενωτικής μαζικής δράσης (**Εκπαιδευτική Λέσχη** στην πρωτοβάθμια, **Δίκτυο 19** στη δευτεροβάθμια). Η προσπάθειά μας μέσω αυτών είναι να ισχυροποιηθεί η ενωτική – μετωπική τάση σε κάθε βαθμίδα, εκτιμώντας ότι αυτό θα είναι προς όφελος συνολικά των Παρεμβάσεων και της διεύρυνσης της εμβέλειας και της δυναμικής τους στο μαχόμενο δυναμικών καθηγητών/τριων και δασκάλων/νηπιαγωγών. Παράλληλα, παρεμβαίνουμε στο μαθητικό κίνημα με την **Αταξία** επιδιώκοντας να οργανώσουμε την πάλη μαθητών/τριων ενάντια στο σχολείο που υποβαθμίζει την προοπτική και το μέλλον τους.

Για την τριτοβάθμια εκπαίδευση

116. Οι **βασικές τάσεις** στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση που λειτουργούν παράλληλα είναι οι εξής:
- Η **καταναεμπτική αστάθεια** είναι δομική αντίφαση της εκπαίδευσης όσο κυριαρχεί ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής, που προκύπτει όταν ο εκπαιδευτικός μηχανισμός δεν μπορεί να καταναείμει το πλήθος αποφοίτων στις διαθέσιμες θέσεις εργασίας, λόγω κατάρρευσης/μετάβασης παραγωγικού υποδείγματος. Η κρατική «λύση» έρχεται με λιγότερες εισροές στα ΑΕΙ, αποστοίχιση επαγγελματικών δικαιωμάτων από το πτυχίο, μετακύλιση σε μεταπτυχιακά/πιστοποιήσεις και

υποβάθμιση προσδοκιών. Άλλη λύση είναι το brain drain, που εντάσσεται στην ευρωπαϊκή στρατηγική κινητικότητας (Μπολόνια): καθαρή ροή εξειδικευμένου ανθρώπινου κεφαλαίου από Νότο σε Βορρά, ενισχύοντας τις ισχυρές οικονομίες. Η κυβέρνηση της ΝΔ αντιμετωπίζει το πρόβλημα ως «υπερπροσφορά» δεξιοτήτων, περιορίζει την πρόσβαση στα ΑΕΙ και προκρίνει κατάρτιση, αντί για αναβάθμιση ζήτησης σε κλάδους υψηλής τεχνολογίας. Διατυπώνει νέο «κοινωνικό συμβόλαιο»: γενίκευση επισφάλειας, κινητικότητας και δια βίου μάθηση.

- Η **«ρευστοποίηση» τίτλων σπουδών** δηλαδή διάσπαση πτυχίων, ατομικοί φάκελοι προσόντων και αέναες πιστοποιήσεις αντικαθιστούν συλλογικά δικαιώματα: περισσότεροι τίτλοι, λιγότερα δικαιώματα/μισθοί.
- Η **«σύγχρονη παραγωγικοποίηση»** των ΑΕΙ που εφαρμόζεται με περικοπές δημόσιας χρηματοδότησης, στροφή σε ιδιωτικούς πόρους, ανταποδοτικότητα, επιχειρηματικά μοντέλα διοίκησης, έρευνα προσανατολισμένη σε ανάγκες επιχειρήσεων και ελαστικές σχέσεις εργασίας στα πανεπιστήμια και εστίαση σε διαδικασίες επιτήρησης, αξιολόγησης, rankings και «αριστείας» που αναπροσανατολίζουν προγράμματα και έρευνα σε «αξιοποιήσιμες» κατευθύνσεις, συμπιέζοντας τον κριτικό προσανατολισμό. Ταυτόχρονα ενισχύεται η είσοδος των ιδιωτικοοικονομικών κριτηρίων σε κάθε βαθμίδα. Βαθαίνει η εμπλοκή των επιχειρήσεων πλέον και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αυτά ακολουθούν τη γενικότερη πορεία επιχειρηματικής στροφής της εκπαίδευσης, αλλά και τη μετατροπή διαφόρων πλευρών της σε εμπόρευμα. Παράλληλα μια ολοένα και αυξανόμενη κατεύθυνση εντατικοποίησης και πειθάρχησης των φοιτητών με στόχο την ανταπόκριση στις παραπάνω συνθήκες και για να λειτουργήσει ως προθάλαμος του αυριανού εργαζόμενου. Σε αυτό εντάσσεται η αυταρχικοποίηση και η συμμαχία κράτους – διοικήσεων – καθηγητικού σώματος, για την περιθωριοποίηση δομών του κινήματος. Τέλος, για να γίνει αυτό χρειάζεται η συνδρομή αυταρχικών και κατασταλτικών μηχανισμών (πειθαρχικά, αστυνομία κλπ) ως απειλή.

117. Ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων / αδειοδότηση κολλεγίων / ξενόγλωσσα τμήματα: Μέσω του μηχανισμού αξιολόγησης της ΕΘΑΕΕ τα δημόσια ΑΕΙ θα συμμορφώνονται με τα πρότυπα λειτουργίας των ιδιωτικών ενσωματώνοντας ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια και θα εντείνουν τον ιδεολογικό ρόλο των δημοσίων πανεπιστημίων. Θα είναι χώροι πλήρως αποστειρωμένοι, όπου η πολιτική δράση θα είναι απονομιμοποιημένη στη συνείδηση των φοιτητών και ποινικοποιημένη στον εσωτερικό κανονισμό των ιδιωτικών σχολών, πιέζοντας και τα δημόσια σε αυτή την κατεύθυνση. Η λειτουργία τους μετατρέπεται στα πρότυπα επιχείρησης – απόλυτα ιεραρχική με τεχνοκράτες εκτός της ακαδημαϊκή κοινότητας να παίρνουν τις αποφάσεις. Η επιβολή διδασκτρών εντείνει τα κοινωνικά και οικονομικά εμπόδια αφού φοιτητές/τριες από λαϊκές οικογένειες θα έχουν ακόμα πιο δύσκολη πρόσβαση στα πανεπιστήμια. Ταυτόχρονα τα εξειδικευμένα πτυχία που θα παρέχουν, δημιουργούν πτυχία πολλαπλών ταχυτήτων και διασπούν τους κύκλους σπουδών. Παράλληλα, φέρνει την αγορά στην ανώτατη εκπαίδευση, κάνοντας εμπόρευμα το δημόσιο αγαθό της εκπαίδευσης και μετατρέποντάς το σε πεδίο κερδοφορίας για το κεφάλαιο. Σε παρόμοια κατεύθυνση βρίσκονται και τα ξενόγλωσσα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών με δίδακτρα που κάθε χρόνο αυξάνονται.

118. Διαγραφές φοιτητών, όρια φοίτησης. Πειθάρχηση, εντατικοποίηση, ώθηση σε άλλες δομές: Οι διαγραφές εντατικοποιούν την καθημερινότητα των φοιτητών, μειώνοντας δραστικά τον ελεύθερο χρόνο. Η δραστική μείωση ελεύθερου χρόνου εγγράφει στους φοιτητές ιδεολογικά

χαρακτηριστικά, όπως η πειθάρχηση στις εντολές ιεραρχικά ανώτερων, ενώ παράλληλα εγγράφει την έννοια της παραγωγικότητας ως κυρίαρχη. Ταυτόχρονα ωθούν τους μαθητές σε άλλες δομές εκπαίδευσης πέρα από το δημόσιο Πανεπιστήμιο, αφού λειτουργεί ως φόβητρο και σε συνδυασμό με την ΕΒΕ κάνει ελκυστική την επιλογή των ιδιωτικών ή των ΙΕΚ.

119. Ρευστοποίηση τίτλων σπουδών, απόσπαση επαγγελματικών δικαιωμάτων, δημιουργία

πολλαπλών πτυχίων στο ίδιο αντικείμενο: Η κατεύθυνση του υπουργείου η οποία εντείνεται με την ίδρυση ιδιωτικών Πανεπιστημίων είναι η διάσπαση των προγραμμάτων σπουδών και η εξειδίκευση με σπουδές 3+2 έτη. Αυτή την κατεύθυνση την προωθεί και η Ε.Ε. με την συνθήκη της Μπολόνια. Αντί για ένα ενιαίο ισχυρό πτυχίο ανά γνωστικό αντικείμενο που να μας προσφέρει την απαραίτητη εκπαίδευση για να ασκήσουμε το επάγγελμα μας και τα αντίστοιχα επαγγελματικά δικαιώματα, ο κατακερματισμός των πτυχίων, δημιουργεί πτυχία πολλαπλών ταχυτήτων στο ίδιο αντικείμενο με στόχο τον ανταγωνισμό και την διάλυση των ΣΣΕ. Παράλληλα κάθε εργαζόμενος/η θα αναγκάζεται να επανακαταρτίζεται συνεχώς στο πρότυπο της δια βίου μάθησης για να ανταπεξέλθει στις αλλαγές της αγοράς εργασίας και θα κάνει ένα αέναο κυνήγι προσόντων.

120. Υποχρηματοδότηση και υποβάθμιση δημοσίων ΑΕΙ:

Η κρατική χρηματοδότηση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης μειώθηκε δραματικά μετά την οικονομική κρίση του 2008. Η υποβάθμιση του δωρεάν χαρακτήρα του δημόσιου πανεπιστημίου συνεχίστηκε με την αλλαγή του τρόπου που χορηγείται και κατανέμεται η δημόσια δαπάνη στα ΑΕΙ, με αποτέλεσμα να οδηγήσει σε αυξημένη πίεση για αναζήτηση εξωτερικών μορφών χρηματοδότησης όπως δίδακτρα, συμβόλαια για έρευνα και ανάπτυξη εφαρμογών, χορηγίες και δωρεές, χωρίς ωστόσο να αλλάζει το ότι η αναλογία κρατικής - ιδιωτικής χρηματοδότησης παραμένει πάντα υπέρ της κρατικής. Ταυτόχρονα οι φοιτητικές παροχές (σίτιση, στέγαση, συγγράμματα) που αποτελούσαν θεμελιώδες στοιχείο της δημόσιας δωρεάν εκπαίδευσης, παύουν να είναι δωρεάν και το κόστος φοίτησης μετακυλιέται στις πλάτες των φοιτητών.

121. Αξιολόγηση:

Η αξιολόγηση, αντίστοιχα με την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, έρχεται να εμπεδώσει μια λογική ανταποδοτικότητας - ανταγωνιστικότητας και εκβιάζει οικονομικά τα ιδρύματα να εφαρμόσουν την εκπαιδευτική αναδιάρθρωση, αφού από εκεί θα κρίνεται το 30% της χρηματοδότησης.

122. Έρευνα και εξοπλισμοί:

Στο πλαίσιο της υποχρηματοδότησης, της ιδεολογικής παρέμβασης και της ενίσχυσης της πολεμικής οικονομίας βλέπουμε τα πανεπιστήμια να ωθούνται να υπογράφουν συμβάσεις με εταιρίες οι οποίες χρηματοδοτούν την έρευνα για την πολεμική βιομηχανία. Δεν είναι λίγα τα παραδείγματα από την προηγούμενη χρονιά όπου κληθήκαμε να παλέψουμε κόντρα σε συνεργασίες ιδρυμάτων τόσο με εταιρίες όσο και πανεπιστήμια του Ισραήλ.

123. Αυταρχική θωράκιση. Κατάργηση ασύλου, πειθαρχικά:

Τα τελευταία χρόνια και ήδη από την πρώτη τετραετία της διακυβέρνησης της ΝΔ βλέπουμε έντονα την **αυταρχική θωράκιση του κρατικού μηχανισμού**. Ως επόμενο οδηγούμαστε και στη σκλήρυνση του ίδιου του πανεπιστημίου δημιουργώντας κέντρα λήψης αποφάσεων απρόσιτα ως προς την ακαδημαϊκή κοινότητα και τους δημοκρατικούς θεσμούς. Τα Συμβούλια Φοιτητών, οι ηλεκτρονικές εκλογές και τα ενιαία ψηφοδέλτια αποτελούν επίσης προσπάθεια κρατικής παρέμβασης και ευθείας επίθεσης στους φοιτητικούς συλλόγους. Η αυταρχική θωράκιση των ιδρυμάτων αποσκοπεί στην εγχάραξη ιδεολογικών χαρακτηριστικών στους φοιτητές/τριες και την καταστολή τους ώστε αυτοί/ες να περιορίζονται στα ακαδημαϊκά και μόνο καθήκοντά τους. Αποτελεί το πρώτο βήμα για

το προχώρημα κομβικών τομών σε επίπεδο εκπαιδευτικής αναδιάρθρωσης, καθώς στόχος της είναι η δημιουργία ενός εντελώς αποστειρωμένου περιβάλλοντος μέσα στις σχολές, όπου δεν θα υπάρχει το περιθώριο συγκρότησης αντιδράσεων, διεκδικήσεων και πολιτικής ζύμωσης και δράσης εντός τους. Τα πειθαρχικά λειτουργούν ως ακόμη ένα τιμωρητικό μέτρο, με ποινές μέχρι και την οριστική διαγραφή ενός φοιτητή. Με αυτό τον τρόπο διαμορφώνουν και το μοντέλο του αυριανού εργαζόμενου, πειθήνιου και πειθαρχημένου, έτοιμος να εργάζεται με χαμηλές αμοιβές σε ελαστικές συνθήκες εργασίας. Παράλληλα αυστηροποιείται και ο πειθαρχικός κώδικας για μέλη ΔΕΠ, ΕΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ και παίρνει ακόμα πιο αόριστο χαρακτήρα. Επιπλέον προστίθεται στις ποινές η καθαίρεση πρυτάνεων, κοσμητόρων, προέδρων κλπ., η παύση ιδιότητας μέλους συλλογικού οργάνου μέχρι και η στέρηση δικαιώματος υποβολής υποψηφιότητας για θέσεις πρυτάνεων, κοσμητόρων, προέδρων και στο Συμβούλιο Διοίκησης. Όποια διοίκηση δεν ευθυγραμμίζεται με την κυβερνητική πολιτική κυριολεκτικά θα καθαιρείται. Στοχεύουν σε μία πλήρη εκκαθάριση των διοικήσεων από κάθε στοιχείο εναντίωσης στην εφαρμογή των ψηφισμένων νόμων.

- 124. ΣΑΕΚ:** Στην πλειονότητα των μεταδευτεροβάθμιων δομών εκπαίδευσης, αυτό που προσφέρεται στους εκπαιδευόμενους είναι πολύ στενά εξειδικευμένες δεξιότητες και τεχνικές και αντίστοιχα περιορισμένα και εξειδικευμένα επαγγελματικά δικαιώματα. Συμβάλλουν στο να καλυφθούν οι βραχυπρόθεσμες και πιο «χειρωνακτικές» ανάγκες της αγοράς εργασίας και εντείνουν κατακόρυφα την λογική της επανακατάρτισης και δια βίου μάθησης. Στοχευμένα το Υπουργείο επιλέγει να αναδείξει οδούς προς την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση ως βέλτιστες εναλλακτικές για τους μαθητές που δεν κατάφεραν να εισαχθούν στα ΑΕΙ, σε μια λογική κλεισίματος δημοσιονομικών τρυπών (αυξημένη ανεργία στους νέους - brain drain), αλλά και διαμόρφωσης διαφορετικής προοπτικής για τους νέους, σε σχέση με παλαιότερες δεκαετίες.
- 125. Όχημα μας για την παρέμβαση στο φοιτητικό κίνημα είναι τα ανεξάρτητα αριστερά σχήματα στις σχολές και η δικτύωσή τους μέσα από την Ρεβάνς - ενωτική ριζοσπαστική αριστερή κίνηση.** Τα σχήματα παράγουν πολιτική σε επίπεδο σχολής και αποτελούν κύτταρα αμεσοδημοκρατικής πολιτικοσυνδικαλιστικής λειτουργίας. Η Ρεβάνς θέλουμε να αποτελεί ένα δίκτυο σχημάτων της ανατρεπτικής αριστεράς με μέγιστο πολιτικό σχέδιο για το φοιτητικό κίνημα και στόχο άμεσες κατακτήσεις, προωθώντας την ενότητα όλων των αγωνιστικών δυνάμεων στο κίνημα. Ένα πολυτασικό δίκτυο σχημάτων με δημοκρατική λειτουργία και συντροφικές σχέσεις. Δίνουμε τη μάχη για να παγιωθεί η Ρεβάνς ως δύναμη μέσα στις σχολές, κάτι που αφορά την εμφάνιση της παρέμβασής της ανά σχολή αλλά και την κεντρική εξωστρεφή παρουσία της με κεντρικές ανακοινώσεις, αφίσες και δράσεις.

Για ένα πανεκπαιδευτικό μέτωπο για την ανατροπή της επίθεσης. Για να επιβάλλουμε δημόσια και δωρεάν παιδεία για όλους/ όλες σύμφωνα με τις ανάγκες μας

126. Η αναμέτρηση με τη στρατηγική της ιδιωτικοποίησης και της εμπορευματοποίησης της εκπαίδευσης δεν μπορεί να είναι αποσπασματική. Απαιτεί τη συγκρότηση ενός **πανεκπαιδευτικού μετώπου αγώνα**, που θα ενώνει όλους/ες όσοι/ες πλήττονται από την ίδια πολιτική: εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, φοιτητές/τριες, μαθητές/τριες, γονείς, ιδιωτικούς εκπαιδευτικούς, ερευνητές. Η συγκρότηση του πανεκπαιδευτικού μετώπου σημαίνει πρώτα απ' όλα σύγκλιση των επί μέρους αγώνων. Οι απεργίες των εκπαιδευτικών για μόνιμους διορισμούς και ενάντια στην

αξιολόγηση, οι φοιτητικές κινητοποιήσεις για την υπεράσπιση του δημόσιου πανεπιστημίου, οι μαθητικές διαμαρτυρίες για την ΕΒΕ και το νέο Λύκειο, οι αγώνες των ιδιωτικών εκπαιδευτικών για συλλογικές συμβάσεις πρέπει να συνδεθούν στο βαθμό του δυνατού σε ενιαίο μέτωπο. Ένα τέτοιο μέτωπο δεν μπορεί να περιοριστεί στα αιτήματα του ενός ή του άλλου κλάδου. Χρειάζεται ένα **προγραμματικό πλαίσιο πάλης που να συνοψίζει τα κοινά συμφέροντα του κόσμου της εκπαίδευσης**, των νέων, των εργαζόμενων, του λαού. Ένα πλαίσιο που πιο αναλυτικά περιγράφεται στην απόφαση της ολομέλειας εκπαίδευσης της οργάνωσης και περιλαμβάνει την πάλη για:

- Ενιαίο 12χρονο δημόσιο - δωρεάν δημοκρατικό σχολείο για όλους/ όλες.
- Ενιαία, αποκλειστικά δημόσια δωρεάν Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση. Ισχυρά πτυχία, μόνη προϋπόθεση για δουλειά.
- Κατάργηση νόμου για μη κρατικά πανεπιστήμια – Δημόσιο, δωρεάν δημοκρατικό πανεπιστήμιο για όλους/όλες
- Κατάργηση ατομικής αξιολόγησης και κατηγοριοποίησης σχολικών μονάδων.
- Απόσυρση νέου πειθαρχικού – καμία ποινικοποίηση συνδικαλισμού.
- Ριζική αύξηση της δημόσιας χρηματοδότησης για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης
- Κατάργηση των νόμων Κεραμέως και Πιερρακάκη. Μείωση μαθητών ανά τάξη.
- Αξιοπρεπείς μισθοί, ωράρια, στήριξη στέγασης/μετακίνησης για εκπαιδευτικούς.
- Ανθρώπινοι ρυθμοί σπουδών. Γενναία ενίσχυση σίτισης και στέγασης δωρεάν για όλους τους φοιτητές/τριες

Εκτιμούμε ότι άμεσα στην τρέχουσα πολιτική συγκυρία εμφανίζεται η δυνατότητα για την ανάπτυξη κοινής πάλης όλων των κομματιών της εκπαίδευσης με δύο κύριες αιχμές: α) την εναντίωση στα πειθαρχικά στο Δημόσιο και στους φοιτητές/τριες, β) την εναντίωση και την ανατροπή της νομιμοποίησης των ιδιωτικών πανεπιστημίων..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ3γ

Για την παρέμβασή μας στο τοπικό κίνημα και την αυτοδιοίκηση

127. Η κρίση υπερσυσώρευσης ώθησε το κεφάλαιο να αναζητήσει νέα πεδία επένδυσης και κερδοφορίας. Ένα τέτοιο πεδίο είναι και το πεδίο του δημόσιου χώρου. Είτε με την έννοια της **εκχώρησης δημόσιων λειτουργιών που αφορούν στην αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης** και εστιάζονται χωρικά σε πόλεις & γειτονίες (υπηρεσίες υγείας-εκπαίδευσης-καθαριότητας, φωτισμός, ύδρευση, τηλεφωνία, απορρίμματα κλπ.) είτε με την έννοια της **εκχώρησης του ίδιου του δημόσιου χώρου ως αντικείμενο αγοραπωλησίας και επένδυσης για το ιδιωτικό κεφάλαιο** (ιδιωτικοποίηση κατασκευής και λειτουργίας χωρικών υποδομών, τουριστικές επενδύσεις, real estate, αστικές αναπλάσεις, μεταφορές, γήπεδα κλπ.). Η ανάδειξη της σημασίας αυτής της διάστασης δεν φαίνεται μόνο στη σημερινή Ελλάδα, έχει διαφανεί ήδη από το ξέσπασμα της προηγούμενης μεγάλης παγκόσμιας κρίσης το '74 στην καπιταλιστική Δύση. Η επένδυση στο δημόσιο χώρο αποτέλεσε ήδη από τότε σημαντικό πεδίο διοχέτευσης λιμναζόντων κεφαλαίων σε μητροπόλεις της Δύσης και συνδυάστηκε με αναμόρφωση των αστικών κέντρων και αντίστοιχες πολιτικές χωρικής αναδιάρθρωσης (αναπλάσεις, gentrification κλπ.).
128. Αυτή η αυθόρμητη κίνηση του κεφαλαίου για την αναζήτηση νέων πεδίων κερδοφορίας συνδυάζεται, ακολουθείται αλλά και ενισχύεται από το **σχεδιασμό και την υλοποίηση αντίστοιχων αστικών πολιτικών** (πολιτικές χωρικής αναδιάρθρωσης, πολιτική μεταφορών και υποδομών, τουριστική πολιτική, πολιτική για το χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης κλπ.). Στη σημερινή συγκυρία, αυτές οι πολιτικές εντάσσονται στο γενικό μνημονιακό πλαίσιο και επιχειρούν να εξυπηρετήσουν τη διαμόρφωση του συγκεκριμένου αναπτυξιακού προτύπου που προβλέπει το μνημονιακό πρόγραμμα για την Ελλάδα και αντίστοιχες χώρες της «περιφέρειας» της Ευρώπης: μία χώρα που θα είναι διαμετακομιστικός κόμβος μεταξύ Ανατολής και Ευρώπης, θαλάσσια πύλη εισόδου μέσω μεγάλων λιμανιών με αναβαθμισμένες μεταφορικές υποδομές, με μία οικονομία έντασης εργασίας με έμφαση στις υπηρεσίες και τον τουρισμό, με χαμηλό εργατικό κόστος και φιλικό περιβάλλον για «επενδύσεις». Το συγκεκριμένο αναπτυξιακό πρότυπο προωθείται με όλους τους μνημονιακούς νόμους και ρυθμίσεις για την επανεκκίνηση και ανάπτυξη έργων σε υποδομές, με την ιδιωτικοποίηση και ανάπτυξη υπαρχόντων υποδομών (λιμάνια, αεροδρόμια), με την συνέχιση των μνημονιακών πολιτικών εσωτερικής υποτίμησης και «διαρθρωτικών» μεταρρυθμίσεων, με την αλλαγή της νομοθεσίας για επενδύσεις και περιβαλλοντική προστασία κλπ.
129. Αυτή την κατεύθυνση εξυπηρετούν και οι διάφορες **μεταρρυθμίσεις του θεσμικού πλαισίου της τοπικής αυτοδιοίκησης**, που αποτελεί μέρος του κρατικού μηχανισμού και διαρθρώνεται

σε δύο αυτοτελή επίπεδα: τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α' βαθμού (δήμους) και β' βαθμού (περιφέρειες), με τα αντίστοιχα όργανά τους (ΚΕΔΕ ως η ένωση των δήμων πανελλαδικά με τις ΠΕΔΑ ως αντίστοιχες τοπικές περιφερειακές ενώσεις δήμων και ΕΝΠΕ ως η πανελλαδική ένωση των περιφερειών). Οι **περιφέρειες** έχουν αποκτήσει ένα πιο στρατηγικό – επιτελικό ρόλο, ρυθμίζοντας τις διαδικασίες και τα έργα σε διαδημοτικό περιφερειακό επίπεδο. Διαχειρίζονται μεγαλύτερα κονδύλια και τα διανέμουν έχοντας εν μέρει και ένα ρόλο διαχείρισης και ρύθμισης των ακραίων ανισοτήτων που μπορεί να υπάρχουν χωρικά εντός τους. Μέσω αυτών των χρηματοδοτήσεων και κυρίως του συγκεκριμένου πλαισίου προϋποθέσεων για τη λήψη τους κατανέμουν τη διανομή τους σε συγκεκριμένα πεδία (π.χ. σε υποδομές, περιβάλλον, ψηφιοποίηση που είναι και άξονες έργων του Ταμείου Ανάκαμψης τώρα). Έτσι λειτουργούν και ως μοχλός πίεσης για την «ευθυγράμμιση» των δήμων πολιτικά και διαχειριστικά στο κυρίαρχο πλαίσιο. Οι δήμοι αποτελούν κι αυτοί μηχανισμούς του κράτους που όμως είναι πιο ευαίσθητοι στη λαϊκή πίεση λόγω της εγγύτητας με τις τοπικές κοινωνίες. Λειτουργούν πλέον υπό ένα **καθεστώς σημαντικής υποχρηματοδότησης**, που τους ωθεί να στρέφονται στην εκχώρηση λειτουργιών σε ιδιώτες (π.χ. λόγω υποστελέχωσης την ανάθεση έργων σε εξωτερικές εργολαβίες). Εφαρμόζοντας επί της ουσίας ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια στη λειτουργία τους με την υποχρεωτική **εφαρμογή της λογικής της ανταποδοτικότητας** σε όψεις τους (π.χ. υπηρεσίες καθαρισμού – φωτισμού, ο προϋπολογισμός για τις οποίες είναι ένας διακριτός προϋπολογισμός εντός του γενικού προϋπολογισμού του δήμου, που πρέπει να αυτοχρηματοδοτείται από τα ανταποδοτικά δημοτικά τέλη και απαγορεύεται η χρήση άλλων κονδυλίων του δήμου για τη χρηματοδότησή τους αν είναι ελλειμματικός – οπότε εμφανίζεται ως «μονόδρομος» η αύξηση των τελών - ή η χρήση κονδυλίων από τα ανταποδοτικά τέλη για άλλες λειτουργίες του δήμου αν είναι πλεονασματικός). Στο πλαίσιο αυτό, η τοπική αυτοδιοίκηση έχει πρακτικά χάσει σε πολύ σημαντικό βαθμό την σχετική αυτονομία της, στο βαθμό που το θεσμικό πλαίσιο ήδη από την περίοδο της μεταρρύθμισης του «Καποδίστρια» το 1997 και ακόμα περισσότερο του «Καλλικράτη» το 2010 πρακτικά της εκχωρεί περισσότερες αρμοδιότητες με μικρότερη χρηματοδότηση, πιέζοντας διαρκώς και ασφυκτικά για τη δημοσιονομική προσαρμογή σε τοπικό επίπεδο και την εκχώρηση λειτουργιών σε ιδιώτες ήδη από τότε. Ειδικά μετά την περίοδο της κρίσης και των μνημονίων ο κύριος στόχος των μεταρρυθμίσεων του θεσμικού πλαισίου είναι:

α) η θεσμική και πολιτική συμπύκνωση της παραπάνω αναπτυξιακής κατεύθυνσης με **θωράκιση του δημοσιονομικού πλαισίου λειτουργίας των ΟΤΑ** (ισοσκελισμένοι προϋπολογισμοί, παρατηρητήριο ΟΤΑ, εκχώρηση λειτουργιών σε ιδιώτες αν δεν εξασφαλίζεται η χρηματοδότησή τους μέσω των εσόδων των ΟΤΑ, εκχώρηση αρμοδιοτήτων είσπραξης κάποιων φόρων κλπ.),

β) η **καλλιέργεια ενός πολιτικού κλίματος «συναίνεσης»**. Η γραμμή της «συναίνεσης» είναι αναγκαία για τη θωράκιση του αστικού πολιτικού συστήματος, για πιθανές ανασυνθέσεις και συνεργασίες ακόμα και «μεγάλο» κυβερνητικό συνασπισμό μεταξύ των δύο μεγάλων πόλων ή «οικουμενική» κυβέρνηση αν κριθεί αναγκαίο μελλοντικά. Και οικοδομείται σταδιακά ειδικά στο αυτοδιοικητικό πεδίο, όπου δυνάμεις της ΝΔ συναινούν σε πολλές επιλογές με τις δυνάμεις του ΠΑΣΟΚ και αναπτύσσονται στενότερες συνεργασίες των «κεντροαριστερών» δυνάμεων προετοιμάζοντας κεντρικότερες πολιτικές συγκλίσεις. Την κατεύθυνση αυτή εξυπηρετεί και η αποσύνδεση των αυτοδιοικητικών εκλογών από τις ευρωεκλογές που πραγματοποιήθηκε με το νόμο Βορίδη.

130. Η σημερινή συγκυρία και η πορεία των τοπικών κινήματων των τελευταίων χρόνων δείχνει προκλήσεις, δυνατότητες, αλλά πλέον και σημαντικές δυσκολίες για την ανάπτυξη ενός σχεδίου για την αριστερή

ριζοσπαστική παρέμβαση στις γειτονιές. **Η γειτονιά είναι ένας χώρος που συγκεντρώνει ένα εύρος κοινωνικών δυνάμεων στις οποίες θέλουμε να απευθυνθούμε** (μη φοιτητική νεολαία, νέοι εργαζόμενοι/ες, μαθητές, μετανάστες, συνταξιούχοι, μικροεπαγγελματίες, γονείς κλπ.), πολλές από τις οποίες δεν είναι και εύκολο να τις προσεγγίσουμε σήμερα σε άλλο κοινωνικό χώρο. Η παρέμβαση στη γειτονιά είναι κρίσιμη για αυτό και απαιτεί συνέχεια, συστηματικότητα, γείωση, πειραματισμό στις μορφές και φυσικά ορισμό των μετώπων πάλης και των περιεχομένων μίας παρέμβασης. Τα κύρια **μέτωπα πάλης** είναι:

- α) η επίθεση στο δημόσιο χώρο και η προσπάθεια ιδιωτικοποίησής του, της επανεκκίνησης των «μεγάλων έργων» και των γηπέδων, της τουριστικής «αξιοποίησης»
 - β) η επίθεση στην ιδιόκτητη κατοικία με τον ΕΝΦΙΑ και τα «κόκκινα» δάνεια και πολύ περισσότερο με την απελευθέρωση των πλειστηριασμών και κατασχέσεων
 - γ) η μεγάλη αύξηση των ενοικίων σε συνδυασμό με την μεγάλη ακρίβεια που εξοντώνει οικονομικά εργαζόμενους/ες και νεολαία
 - δ) η ιδιωτικοποίηση της διαχείρισης των απορριμμάτων με παράλληλη προώθηση κοστοβόρων και περιβαλλοντοκτόνων πολιτικών καύσης
 - ε) η επίθεση στα δημόσια αγαθά σε τοπικό επίπεδο (υγεία, παιδεία, πολιτισμός-αθλητισμός), η αύξηση των δημοτικών τελών, η κατάρρευση των υποδομών και ο περιορισμός των κοινωνικών παροχών των δήμων με εκχώρηση των κοινωνικών υπηρεσιών σε ιδιώτες και με κριτήρια ανταποδοτικότητας
 - ζ) η ελαστικοποίηση της εργασίας στους ΟΤΑ που χρησιμοποιείται ως μοχλός προώθησης τέτοιων μορφών εργασίας συνολικά στο δημόσιο τομέα
 - η) το ζήτημα της ανεργίας και της επισφάλειας με έμφαση στη νέα γενιά
 - θ) η κοινωνική και ταξική αλληλεγγύη στα πληττόμενα λαϊκά στρώματα και στους μετανάστες-πρόσφυγες στις γειτονιές
 - ι) η αντιμετώπιση της ρατσιστικής και φασιστικής απειλής τοπικά
 - κ) η πολιτιστική παρέμβαση, δράσεις και χώροι όπου οι κάτοικοι μπορούν να ψυχαγωγηθούν οικονομικά, ποιοτικά και με συλλογικό τρόπο αναπτύσσοντας διαφορετικά πολιτιστικά πρότυπα.
- Απαιτείται φυσικά και μια σύνδεση της συνολικότερης κατάστασης που πλήττει τον κόσμο της εργασίας με τα επιμέρους πεδία παρέμβασης που αναδεικνύονται στις γειτονιές

131. Το **περιεχόμενο της παρέμβασής μας** εστιάζει:

- α) στην υπεράσπιση και διεκδίκηση κατακτήσεων υπέρ του δημόσιου χώρου, των δημόσιων και ποιοτικών κοινωνικών υπηρεσιών και της λαϊκής κατοικίας κόντρα στην προσπάθεια του ιδιωτικού κεφαλαίου να εισχωρήσει αναζητώντας νέα πεδία κερδοφορίας
- β) στην διεκδίκηση μείωσης των ενοικίων, ενοικιοστασίου και ορίου στις βραχυπρόθεσμες ενοικιάσεις, στην θεσμοθέτηση καλύτερης προστασίας των ενοικιαστών έναντι των ιδιοκτητών/τριων
- γ) στην υπεράσπιση και διεκδίκηση κατακτήσεων υπέρ του δικαιώματος σε μόνιμη, σταθερή και καλοπληρωμένη εργασία κόντρα στις ελαστικές εργασιακές σχέσεις, την ανεργία και την επισφάλεια
- δ) στην αντίθεση στην ιδιωτικοποίηση της διαχείρισης των απορριμμάτων και τη διεκδίκηση ενός μοντέλου δημόσιας διαχείρισης με κεντρικό συντονισμό και τοπική-διαδημοτική διαχείριση, με επαρκή χρηματοδότηση, διαλογή και διαχωρισμό στην πηγή, κομποστοποίηση, δημιουργία ΧΥΤΥ
- ε) στη δημιουργία δομών και δράσεων ταξικής αλληλεγγύης σε πληττόμενους εργαζόμενους και ανέργους (στήριξη των αγώνων των εργαζομένων τοπικά σε ΟΤΑ, σχολεία, δομές υγείας, κινητοποιήσεις για επαναπροσλήψεις σε τοπικές απολύσεις στον ιδιωτικό τομέα, καμπάνιες ενάντια σε συγκεκριμένους

εργοδότες της γειτονιάς που αυθαιρετούν, παρέμβαση στους ανέργους κλπ.)

ζ) στη δημιουργία δομών και δράσεων λαϊκής αλληλεγγύης και πολιτισμού (στέκια, λέσχες, προβολές, γλέντια, συνεταιρισμοί, χώροι υποδοχής μεταναστών-προσφύγων μες τον αστικό ιστό κλπ.)

η) στην αντιρατσιστική-αντιφασιστική δράση, ειδικά σε περιοχές με σημαντική παρουσία μεταναστών και προσφύγων ή έξαρση ρατσιστικών-φασιστικών κρουσμάτων, με προσπάθεια μαζικής αντίδρασης, κινητοποίησης και συντονισμού συλλογικών φορέων και νεολαίας της γειτονιάς, με αντιφασιστικές επιτροπές, δράσεις κλπ.

Η διαρκής επεξεργασία πιο συγκεκριμένων αιτημάτων και ο συλλογικός σχεδιασμός της κινηματικής και πολιτικής παρέμβασής μας στα μέτωπα πρέπει να είναι μέλημα της δουλειάς μας στις γειτονιές και την αυτοδιοίκηση. Με στόχο φυσικά να εξυπηρετεί τη γενική πολιτική γραμμή και το συνολικό πολιτικό σχέδιο πάλης μας. Είναι σαφές βέβαια ότι απαιτείται αντικειμενική ιεράρχηση μετώπων ανάλογα με το τι προωθείται σε κάθε γειτονιά και υποκειμενική ιεράρχηση δυνάμεων ανάλογα με τις τοπικές δυνάμεις.

132. Στόχος μας είναι η κινηματική και πολιτική παρέμβαση στα τοπικά προβλήματα για να δημιουργήσουμε κινήματα υπεράσπισης των δημόσιων αγαθών και του δημόσιου χώρου και να επιδιώξουμε την εφαρμογή άλλων λύσεων με κατακτήσεις κόντρα στις κατευθύνσεις του κεφαλαίου τοπικά όταν έχουμε θέσεις ευθύνης σε έναν ΟΤΑ. Και εντάσσουμε αυτή την παρέμβαση στο γενικότερο πλαίσιο οικοδόμησης μίας συνολικής εναλλακτικής πρότασης και κατεύθυνσης για την κοινωνία. Για αυτό επιδιώκουμε την παρέμβαση και συγκρότηση αντίστοιχων πολιτικών οχημάτων στο επίπεδο των ΟΤΑ που να εξυπηρετούν αυτούς τους στόχους. Η γενική κατεύθυνσή μας είναι η **συμμετοχή σε υπάρχοντα ή δημιουργία νέων πλατιών αριστερών ανατρεπτικών σχημάτων σε δήμους με αντιμνημονιακό-αντικαλλικρατικό-αντικυβερνητικό στίγμα, κινηματική φυσιογνωμία και παρέμβαση**. Τέτοια σχήματα μπορούν και επιδιώκουμε να περιλαμβάνουν όλες τις δυνάμεις της ριζοσπαστικής, αντικαπιταλιστικής και αντιμπεριαλιστικής αριστεράς τοπικά και ενεργούς κατοίκους της τοπικής κοινωνίας. Η επιδίωξη μετωπικών συνευρέσεων με άλλες δυνάμεις της μαχόμενης αριστεράς και του κινήματος είναι βασικό στοιχείο της κίνησης μας στο κεντρικό πολιτικό επίπεδο, αναλογεί να είναι αντίστοιχα και στο τοπικό κινηματικό και πολιτικό πεδίο. Σε κάθε περίπτωση πάντα αξιολογούμε τα υφιστάμενα σχήματα και κινήσεις, την ιστορικότητά τους και τις εκπροσωπήσεις που έχουν, αλλά και τις νέες δυναμικές που διαμορφώνονται σε τοπικό επίπεδο. Η τοπική αυτοδιοίκηση έχει αποδειχθεί και στο παρελθόν χώρος ζύμωσης ριζοσπαστικών και αριστερών δυνάμεων που μπορεί να πάρει μαζικά και πλειοψηφικά χαρακτηριστικά, ιδίως όταν δεν περιορίζεται στον χαρακτήρα της κομματικής παράταξης.

133. Οι αναγκαίες σήμερα ενωτικές - μετωπικές πρωτοβουλίες στις συνοικίες, τους Δήμους και τις Περιφέρειες πρέπει να έχουν στο κέντρο τους τις ανάγκες, τα δικαιώματα και τα αιτήματα πάλης του κόσμου της εργασίας και της νεολαίας που ζει και δραστηριοποιείται στο πεδίο της γειτονιάς. **Ένα αριστερό, ριζοσπαστικό σχήμα πρέπει να είναι μάχιμο, διεκδικητικό και να παλεύει ενάντια σε κάθε μορφής καπιταλιστική αναδιάρθρωση στο χώρο των ΟΤΑ, με έμφαση όμως στις άμεσες επιπτώσεις που έχει αυτή στους δημότες και όχι απλά με όρους οριοθέτησης ενός ιδεολογικοπολιτικού ρεύματος**. Θα πρέπει να είναι ενάντια σε κάθε μορφής συνδιαχείριση και να προασπίζεται τη δημοκρατία, τη συλλογική συζήτηση, να παλεύει ενάντια στην ανάθεση και τον παραγοντισμό, να αγκαλιάζει όλους τους ταξικούς, κοινωνικούς αγώνες. Θα πρέπει να επεξεργάζεται και να πολιτικοποιεί όλες τις διαφορετικές εκδοχές πάλης ανα γειτονιά παρά τις επιμέρους αντιφάσεις τους και να τους δίνει πολιτικό κέντρο και κατεύθυνση. Παράλληλα θα πρέπει να είναι ανοικτά, πολυφωνικά και με σύγχρονες πρακτικές άσκησης πολιτικής, αφήνοντας πίσω τις πρακτικές που αποδεδειγμένα οδήγησαν το χώρο σε αποτυχίες. **Αριστερά, ριζοσπαστικά σχήματα που θα μιλάμε ανοικτά**

για το τι Δήμους θέλουμε, τι γειτονιές θέλουμε, ακόμα και πως θα μπορούσε να είναι και μια αριστερή πολιτική πρόταση για μια εναλλακτική πολιτική λαϊκής διακυβέρνησης των Δήμων, προφανώς συγκρουόμενη σε καθημερινό επίπεδο με τα ίδια τα όρια της λειτουργίας των Δήμων ως «τοπικού κράτους».

134. Ειδική αντιμετώπιση χρειάζεται στο επίπεδο των μεγάλων μητροπολιτικών δήμων και στο επίπεδο των περιφερειών, όπου οι εκλογές έχουν πάντα πιο κεντρικό πολιτικό χαρακτήρα. Σε τέτοιες περιπτώσεις είναι πλέον αναγκαίο να συγκροτηθούν πλατύτερες ενωτικές – μετωπικές κινήσεις και απαιτείται μεγαλύτερη προσπάθεια για αυτό και κυρίως έγκαιρα. Με το νέο νόμο Βορίδη απαιτείται πολύς κόσμος για να συγκροτηθούν ψηφοδέλτια στους μητροπολιτικούς δήμους (στο δήμο και τις κοινότητες τους), με σημαντικό κόστος και μεγάλη δυσκολία να εκλεγεί σύμβουλος εφόσον πλέον θα ισχύει παντού το ελάχιστο όριο του 3% για να υπάρξει εκπροσώπηση. Ο παράγοντας του μεγάλου κόστους και της δυσκολίας του 3% υπάρχει και για τις περιφέρειες, παρόλο που εκεί απαιτούνται λιγότερα άτομα για τη συγκρότηση ψηφοδελτίου. **Αναφερόμαστε με κεντρικό τρόπο στα θετικά παραδείγματα της Θεσσαλονίκης (Πόλη Ανάποδα ήδη από το 2019) και της Αθήνας (Ανατρεπτική Συμμαχία για την Αθήνα) που προέκυψαν από τις ενωτικές κινήσεις και πιέσεις των δυνάμεών μας και των υπόλοιπων σύμμαχων δυνάμεων και έκαμψαν τα σοβαρά εμπόδια που υπήρχαν. Ειδικά το παράδειγμα της Θεσσαλονίκης, οικοδομεί ένα καλύτερο παράδειγμα με δημοκρατική εσωτερική λειτουργία, εν δυνάμει ηγεμονική παρέμβαση που πρακτικά αποτελεί σημείο αναφοράς για την ανατρεπτική Αριστερά σε όλη την πόλη λειτουργώντας ευρύτερα ως πόλος συσπείρωσης τοπικά. Στις περιφέρειες αναφερόμαστε στο σημαντικό παράδειγμα της Δυτικής Μακεδονίας όπου το περιφερειακό σχήμα είναι ενωτικό και πολυσυλλεκτικό με τις δυνάμεις μας να παίζουν κύριο ρόλο. Επιδιώκουμε να γενικευτούν τέτοια παραδείγματα για τη συγκρότηση ενωτικών συνεργασιών ακριβώς επειδή **απαιτείται μία ευρεία μετωπική συστράτευση των δυνάμεων της ριζοσπαστικής, αντικαπιταλιστικής, αντιμπεριαλιστικής και κομμουνιστικής Αριστεράς** για το σχηματισμό πλατειών ψηφοδελτίων, παρατάξεων, δημοτικών κινήσεων ή και εκλογικών συνεργασιών διαφορετικών παρατάξεων εφόσον υπάρχουν. Σε επίπεδο δήμων, δεν αποκλείουμε επί της αρχής και συνεργασίες με τις δυνάμεις και του ΚΚΕ και του ΜεΡΑ25 σε τοπικό επίπεδο, εφόσον βέβαια μας καλύπτει το πολιτικό πλαίσιο, εξασφαλίζονται όροι αυτοτέλειας των δικών μας δημοτικών κινήσεων και πιθανώς και όροι εκπροσώπησης αν εκτιμούμε ότι αυτό μας αναλογεί τοπικά.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ3δ

Για την παρέμβασή μας στο φεμινιστικό και ΛΟΑΤΚΙ+ κίνημα

135. Η όξυνση των αντιπαράθεσεων στη διεθνή σφαίρα που πυροδότησε η εκλογή Τραμπ φάνηκε να συνοδεύεται από την περαιτέρω **όξυνση της πολιτικοϊδεολογικής επίθεσης απέναντι στις γυναίκες και τα έμφυλα καταπιεζόμενα άτομα**, αλλά και συνολικότερα στις διεκδικήσεις του φεμινιστικού και ΛΟΑΤΚΙ+ κινήματος. Επίθεση στην οποία δεν πρωτοστατεί μόνο το ακροδεξιό ρεύμα που ενισχύεται διεθνώς, αλλά και η κυρίαρχη συντηρητική νεοφιλελεύθερη πολιτική που επιχειρεί μια φυγή προς τα εμπρός στο προχώρημα αντιδραστικών μέτρων. Μια προσπάθεια που εκδηλώνεται ως ένα συντηρητικό «anti-woke» ρεύμα που επιδιώκει να αντιστρέψει κατακτήσεις σε σχέση με τη σεξουαλικότητα και το φύλο στην Ευρώπη και διεθνώς. Ο περιορισμός της «ιδεολογίας φύλου» («gender ideology») στο όνομα της δήθεν υπεράσπισης των γυναικών δεν αποτελεί τυχαία μια από τις πρώτες προτεραιότητες της κυβέρνησης Τραμπ, θέτοντας στο στόχαστρο αρχικά τα δικαιώματα των τρανς ατόμων. Ταυτόχρονα, σε αρκετές Ευρωπαϊκές χώρες εμφανίζονται νομοθετικές αλλαγές για τον περιορισμό των δικαιωμάτων ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων (πχ σε σχέση με την αναγνώριση ταυτότητας φύλου) και της εκπαιδευτικής συζήτησης περί σεξουαλικότητας/φύλου. Από την κυβέρνηση της Σλοβακίας και την οπισθοδρομική συνταγματική αναθεώρηση για αναγνώριση μόνο δύο φύλων, μέχρι την κυβέρνηση Μελόνι με το περιοριστικό πλαίσιο για την τεκνοθεσία από ομόφυλα ζευγάρια και την κοινοβουλευτική απαγόρευση της παρέλασης Pride στην Ουγγαρία της κυβέρνησης Όρμπαν, οι αλλαγές αυτές αναδεικνύουν την ευρύτερη προσπάθεια της διεθνούς ακροδεξιάς - και όχι μόνο - για την αποκατάσταση του αντιδραστικού πλαισίου της έμφυλης καταπίεσης και της πατριαρχικής επιβεβαίωσης της «ιδεολογίας φύλου».

136. **Ο σύγχρονος καπιταλισμός και η ταξική πάλη στην εποχή μας αναδεικνύουν την όξυνση όλων των κοινωνικών αντιθέσεων, με κρίσιμη πλευρά την έμφυλη καταπίεση και την πατριαρχία.** Η όξυνση της πολιτικοϊδεολογικής επίθεσης από τον ακροδεξιό - και όχι μόνο - συντηρητισμό συνοδεύεται και από τη διεύρυνση των έμφυλων και σεξουαλικών ταυτοτήτων και σχέσεων αλλά και από το μετασχηματισμό του ρόλου της οικογένειας. Η τυπική αναγνώριση δικαιωμάτων ισότητας και ισονομίας, όπως έγινε με την αναγκαία και πολύ αργοπορημένη επέκταση του γάμου στα ομόφυλα ζευγάρια στη χώρα μας, αποτυπώνει πλευρές αυτού του μετασχηματισμού που προκύπτουν αναμφίβολα από την πίεση των χρόνιων διεκδικήσεων του φεμινιστικού και ΛΟΑΤΚΙ κινήματος μαζί με την υπαρκτή ανάγκη του σημερινού καπιταλισμού να διαχειριστεί τις αντιφάσεις του έως τώρα δεδομένου

μοντέλου της πυρηνικής οικογένειας.

137. Η **οικογένεια** είναι μια εξελισσόμενη κοινωνική μορφή μέσα στο χρόνο και τις τρέχουσες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. **Αποτελεί οικονομικό κύτταρο της εκμεταλλευτικής κοινωνίας και πεδίο αναπαραγωγής της εργατικής δύναμης, ανατροφής της νέας γενιάς, κύτταρο εμπέδωσης της κυρίαρχης ηθικής και ιδεολογίας.** Η αστική πυρηνική οικογένεια είναι από τη θέση της αντιδραστική και βρίσκεται σε κρίση. Η ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων και μέσων, η διεθνοποίηση της παραγωγής, η έξοδος των γυναικών στην παραγωγή, η αυτοματοποίηση λειτουργιών του νοικοκυριού μέσω της ανάπτυξης της επιστήμης, η συσσώρευση του πληθυσμού στα μεγάλα αστικά κέντρα και ταυτόχρονα οι κατακτήσεις του εργατικού, του φεμινιστικού και ΛΟΑΤΚΙ+ κινήματος αποτελούν στοιχεία που επιτείνουν την κρίση της σημερινής μορφής της οικογένειας. Και οδηγούν στην απαίτηση για ουσιαστική ισότητα σε κάθε πτυχή των κοινωνικών σχέσεων. Από τη μία διαμορφώνονται δυνατότητες διαβίωσης του ανθρώπου ανεξάρτητα και έξω από το στενό πλαίσιο της πυρηνικής οικογένειας, με ελεύθερη συμβίωση και ανάπτυξη ελεύθερων σχέσεων. Από την άλλη, ο καπιταλισμός δεν μπορεί να υπερβεί αυτόματα την πυρηνική οικογένεια γιατί την χρειάζεται να αναλαμβάνει αυτή – και όχι το κεφάλαιο – μέρος των λειτουργιών της κοινωνικής αναπαραγωγής. Έτσι, την ίδια στιγμή που ενσωματώνονται νέες μορφές οικογένειας και θεσμικών δικαιωμάτων αναπαράγονται οι ταξικές και έμφυλες ανισότητες.

138. **Οι δύο κύριες τάσεις της αστικής πολιτικής σήμερα, ενώ συμφωνούν στη διατήρηση και διεύρυνση των πραγματικών ανισοτήτων, διαφωνούν στην τυπική αντιμετώπισή τους.** Αυτό αποτυπώνει και η προώθηση ζητημάτων τυπικής εξίσωσης όσον αφορά ατομικά, ΛΟΑΤΚΙ+ και σχετικά δικαιώματα από την δήθεν πιο «προοδευτική», φιλελεύθερη τάση της αστικής πολιτικής (σοσιαλφιλελεύθερη ή «κεντροδεξιά»). Από την άλλη, η ακροδεξιά και συντηρητική αυταρχική δεξιά αρνείται σθεναρά αυτήν την πλευρά, με κίνδυνο ιστορικών οπισθοδρομήσεων όπως είναι η καταστρατήγηση του δικαιώματος των αμβλώσεων που ήδη επικρατεί σε κάποιες χώρες (απαγόρευση αμβλώσεων στην Πολωνία, κατάργηση συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος στην άμβλωση στις ΗΠΑ και αρμοδιότητα στις πολιτείες με αποτέλεσμα την απαγόρευση ή τον σοβαρό περιορισμό της περίπου στις μισές πολιτείες). Από αυτή τη σκοπιά, ενώ η αναγνώριση και θεσμική κατοχύρωση δικαιωμάτων ισότητας και ισονομίας αποτελεί αυτονόητη κατάκτηση, η αντιπαράθεση των αστικών ρευμάτων στο επίπεδο της τυπικής αναγνώρισης δεν αίρει επ' ουδενί την πλήρη συμφωνία τους στην ταξική αστική πολιτική και τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές λιτότητας που εντείνουν τις ανισότητες. Με ευθύνη αυτών των πολιτικών διαλύεται κάθε όψη κοινωνικής δομής και πρόνοιας και χειροτερεύουν διαρκώς το κόστος και οι συνθήκες ζωής για τα πιο λαϊκά στρώματα.

139. **Η Αριστερά και το κομμουνιστικό κίνημα χρειάζεται να πρωτοστατούν στην πάλη για αναγνώριση και διεύρυνση των τυπικών - νομικών διευθετήσεων ανεξαρτήτως τάξης, ιδιοκτησίας, φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού, εθνικότητας, χωρίς ταυτόχρονα να παραγνωρίζονται τα ταξικά όρια τέτοιων προχωρημάτων.** Άλλωστε, σε μία εκμεταλλευτική κοινωνία συνεχίζουν να αναπαράγονται οι σχέσεις και πολλά ιδεολογήματα που στηρίζουν τη διατήρηση της ταξικής και άλλων μορφών ανισοτήτων (σεξισμός, ρατσισμός κλπ). **Η έμφυλη καταπίεση δεν αποτελεί φυσικό ή πολιτισμικό δεδομένο, αλλά μια ιστορικά προσδιορισμένη κοινωνική σχέση που συγκροτείται στο πλαίσιο των εκμεταλλευτικών**

τρόπων παραγωγής και ιδιαίτερα του καπιταλισμού. Για αυτό η πατριαρχία αποτελεί συστατικό στοιχείο της υλικής οργάνωσης της εκμεταλλευτικής καπιταλιστικής κοινωνίας. Η επιδείνωση της θέσης της γυναίκας (χαμηλότεροι μισθοί, πολλαπλάσιος χρόνος σε οικιακή απασχόληση ακόμη και σε περίπτωση εργασίας, έλλειψη πλαισίου προστασίας εγκυμοσύνης - μητρότητας), η άνοδος της έμφυλης και σεξιστικής βίας, με αποκορύφωμα τις γυναικοκτονίες, και η άνοδος της τρανσφοβικής βίας, συνεπικουρούμενη από το αφήγημα περί αποκλίσεων από την «κανονικότητα» των δύο φύλων, αποτυπώνουν βασικές πλευρές της κοινωνικής πραγματικότητας και εκδήλωσης της έμφυλης καταπίεσης.

140. Παρά τους σημαντικούς αγώνες και τις νίκες που έχουν κατακτηθεί, τα ζητήματα της έμφυλης καταπίεσης παραμένουν υπαρκτά. **Το κίνημα του «Me Too» και οι διαρκείς φεμινιστικοί αγώνες έχουν συμβάλει στην ανάδειξη της έμφυλης βίας, του σεξισμού, των γυναικοκτονιών και της τρανσφοβικής βίας.** Ωστόσο, οι νίκες και η ορατότητα αμφισβητούνται από το σύστημα εξουσίας και το κυρίαρχο μιντιακό και δικαστικό σύστημα. Για αυτό, **είναι αναγκαίος και σήμερα ένας σύγχρονος μαρξιστικός φεμινισμός με ταξικά χαρακτηριστικά και η πάλη ενάντια στο σεξισμό και την πατριαρχία, σε διάκριση από το αστικό – φιλελεύθερο και το μεταμοντέρνο ρεύμα,** τα οποία επιστρατεύονται από φιλελεύθερες κυβερνήσεις σε μία προσπάθεια ενσωμάτωσης των αιτημάτων του κινήματος με σκοπό να αποκρύψουν τις καταπιεστικές και εκμεταλλευτικές πολιτικές εις βάρος των γυναικών και των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Χρειάζεται ένα μαζικό, ριζοσπαστικό φεμινιστικό κίνημα σε σύνδεση με τα υπόλοιπα κινήματα (φοιτητικό, εργατικό, νεολαίας κλπ.) που να διεκδικεί ίσα δικαιώματα στην εργασία και τον ελεύθερο χρόνο για τις γυναίκες και τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα ενάντια στην έμφυλη εκμετάλλευση και καταπίεση, νομική αναγνώριση της γυναικοκτονίας, καθώς και μέτρα προστασίας για όλα τα άτομα που έχουν υποστεί έμφυλη βία σε όλες τις μορφές της. Για να υπάρξουν κατακτήσεις στο πεδίο της κοινωνικής αναπαραγωγής, για την οικοδόμηση αντισεξιστικής συνείδησης εντός όλων των κοινωνικών χώρων και κινήματων.

141. Η ύπαρξη αυτοοργανωμένων πρωτοβουλιών, όπως τα μαζικά φεμινιστικά φεστιβάλ της 8^{ης} Μάρτη ή τα αυτο-οργανωμένα Pride, δείχνει ότι υπάρχει έδαφος ενίσχυσης του γυναικείου, φεμινιστικού και ΛΟΑΤΚΙ+ κινήματος σε ριζοσπαστική και ανατρεπτική κατεύθυνση. Ωστόσο, φανερά είναι και τα σημάδια κρίσης, με σχετική υποχώρηση της μαζικότητας που είχε εμφανιστεί τα προηγούμενα χρόνια και με στοιχεία οξυμένης διαπάλης που εμφανίζονται εντός του φεμινιστικού κινήματος. **Σήμερα, απαιτείται ένα φεμινιστικό κίνημα που επιδιώκει τον ανοιχτό διάλογο και τον συμπεριληπτικό λόγο, μένοντας μακριά από κριτικές που μετατρέπονται σε επίθεση και αναπαραγωγή πατριαρχικών αντιλήψεων.** Για έναν σύγχρονο μαχόμενο φεμινισμό που επιδιώκει την ενότητα όλων των καταπιεζόμενων κοινωνικών υποκειμένων απέναντι στην πατριαρχία και τον καπιταλισμό και την ενότητα των κινήματων τους.

142. Συνεχίζουμε και βαθαίνουμε την παρέμβασή μας στο φεμινιστικό και ΛΟΑΤΚΙ+ κίνημα για την κατοχύρωση ίσων δικαιωμάτων στην εργασία και τον ελεύθερο χρόνο, για την προστασία και κατοχύρωση των δικαιωμάτων των εργαζόμενων γυναικών (άδεια μητρότητας, εγκυμοσύνης, δυσμηνόρροιας κλπ.), ενάντια στις διακρίσεις λόγω ταυτότητας φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού, το σεξισμό, την πατριαρχία και την έμφυλη εκμετάλλευση και καταπίεση, για δομές προστασίας ενάντια στην ενδοοικογενειακή βία και την έμφυλη κακοποίηση. **Παρεμβαίνουμε μέσω της Συνέλευσης 8 Μάρτη και άλλων φεμινιστικών πρωτοβουλιών**

ανά περίπτωση, με διάθεση για έναν ευρύτερο, ανοικτό και πλατιάς απεύθυνσης, συντονισμό του φεμινιστικού κινήματος. Ενώ συμμετέχουμε από την αρχή της λειτουργίας της στη Συνέλευση 8 Μάρτη και συμβάλαμε στην ίδρυσή της, τα τελευταία χρόνια μια σειρά αλλαγών όπως η αποχώρηση δυνάμεων (πλέον συμμετέχουν η Μετάβαση, η ΔΕΑ και η ΟΚΔΕ Σπάρτακος), η μείωση της μαζικότητας αλλά και της δικής μας παρέμβασης έχουν οδηγήσει σε εσωστρέφεια, μικρότερη εμπλοκή ανένταχτου δυναμικού, μείωση των αντανεκλαστικών της συλλογικότητας και έλλειψη πραγματικής πρόθεσης για κοινή συμπόρευση με τις υπόλοιπες δυνάμεις εντός του φεμινιστικού κινήματος. Χρειάζεται να ενισχύσουμε την παρέμβασή μας στις διαδικασίες αυτές και να διερευνηθούν τρόποι υπέρβασης της σημερινής κατάστασης.

143. Βασικό συστατικό στοιχείο της οργάνωσής μας παραμένει η **Ομάδα για το Έμφυλο και Γυναικείο Ζήτημα**, μια ομάδα εργασίας που έχει στόχο την εμπάθυνση της θεωρητικής προσέγγισής μας γύρω από το έμφυλο ζήτημα, την χάραξη σχεδιασμού και στρατηγικής εντός του ριζοσπαστικού φεμινιστικού και ΛΟΑΤΚΙ+ κινήματος, και τη διαρκή εσωτερική συζήτηση για το χτίσιμο φεμινιστικής κουλτούρας στην οργάνωση. Παρά την αρχικά μεγάλη διάθεση και συμμετοχή στην ομάδα από όλες τις πόλεις και το πρώτο εύφορο πεδίο συζήτησης με κάποιες πανελλαδικές διαδικασίες, η λειτουργία της ομάδας υποχώρησε σημαντικά. Στο πλαίσιο αυτό, στόχος για το αμέσως επόμενο διάστημα είναι η καλύτερη οργάνωση των διαδικασιών μας, ξεκινώντας από τη λειτουργία της Ομάδας για το Έμφυλο και Γυναικείο Ζήτημα, η οποία θα πρέπει να βοηθήσει στη χάραξη ενός σχεδίου παρέμβασης των δυνάμεών μας, αλλά και να εμβαθύνει την θεωρητική συγκρότηση της, με σκοπό να τροφοδοτήσει τόσο τον εαυτό της όσο και την ίδια την οργάνωση. Απαιτείται σοβαρή προετοιμασία και συζήτηση, με αντίστοιχη πανελλαδική ολομελειακή διαδικασία της οργάνωσης σε σχέση με το έμφυλο και γυναικείο ζήτημα. Για τον ιδεολογικοπολιτικό εξοπλισμό και τον προσανατολισμό των δυνάμεών μας γύρω από το αναγκαίο πλαίσιο πάλης και τις πρωτοβουλίες του κινήματος αλλά και τη διαμόρφωση μιας σύγχρονης, βαθιά θεμελιωμένης μαρξιστικής αντίληψης για το γυναικείο, φεμινιστικό και ΛΟΑΤΚΙ+ κίνημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ4

Για μια πολιτική κίνηση της ενωτικής και ανατρεπτικής Αριστεράς

144. Η κατάσταση στην Αριστερά παραμένει πίσω από τις ανάγκες της περιόδου και της εποχής. Είναι εμφανές ότι χρειάζονται νέες πρωτοβουλίες, συγκλίσεις, ανασυγκρότηση και ανασύνθεση για έναν νέο πολιτικό χώρο που να μπορεί να λειτουργήσει ως πόλος συσπείρωσης ευρύτερου δυναμικού και να οργανώσει το χώρο της αναγκαίας προγραμματικής συζήτησης και σύνθεσης. Ένα χώρο με κρίσιμες προγραμματικές οριοθετήσεις στη βάση και των συμπερασμάτων της προηγούμενης δεκαετίας, σε οριοθέτηση από τις προβληματικές κατευθύνσεις τόσο του οπορτουνίστικου τακτικισμού όσο και του αριστερίστικου σεχταρισμού. Για αυτό το λόγο οφείλουμε να προχωρήσουμε πλέον τα αναγκαία βήματα για τη συγκρότηση μίας ενωτικής πολιτικής κίνησης της ανατρεπτικής Αριστεράς, όπως την έχουμε εξαγγείλει στην ιδρυτική συνδιάσκεψή μας και στην πολιτική πρόταση που καταθέσαμε φέτος. Είναι φανερό πλέον **ανάγκη για μία νέα ανατρεπτική Αριστερά** που θα έχει αποτιμήσει δημιουργικά τα θετικά, αλλά κυρίως τα όρια των σημερινών σχηματισμών της ριζοσπαστικής, κομμουνιστικής και αντικαπιταλιστικής Αριστεράς. Για να δημιουργηθεί μια συσπείρωση δυνάμεων της ενωτικής και ανατρεπτικής Αριστεράς **με προσανατολισμό στο εργατικό - λαϊκό κίνημα** και στόχο τη συμβολή στη μαζική αντίσταση και την απόσπαση ριζοσπαστικών κατακτήσεων. Με ένα λαϊκό μεταβατικό πρόγραμμα ρήξης και ανατροπής της αστικής επίθεσης, που να συνδέει τις μάχες για σημερινές κατακτήσεις με την προοπτική ευρύτερων ρήξεων, συγκροτώντας έτσι πολιτικά το «μπλοκ των δυνάμεων της ρήξης». Με προοπτική μετωπικής συγκέντρωσης ευρύτερων δυνάμεων ενάντια στον κύριο αντίπαλο πάνω στο στόχο της ανατροπής της αστικής επίθεσης και στο περιεχόμενο των εργατικών - λαϊκών κατακτήσεων. Αλλά και με **λογική καταλυτικής παρέμβασης και μετασχηματισμού αν δεν έχουν συγκεντρωθεί ακόμα οι προϋποθέσεις και οι δυνατότητες μετωπικής συμπόρευσης**. Για την παρέμβαση σε όλες τις κοινωνικές και πολιτικές μάχες και την συγκρότηση όσων δυνάμεων κατανοούν βαθύτερα την ανάγκη μίας αλλαγής πορείας και της οικοδόμησης σε αυτή την κατεύθυνση. Με **σαφείς δεσμεύσεις στην πράξη** για ενωτική παρέμβαση σε όλα τα πεδία, αλλά και ανοιχτό διάλογο για τα μεγάλα στρατηγικά και ιδεολογικά ζητήματα. Με δημόσιες και ανοιχτές διαδικασίες συγκρότησης, ενότητας, ανασύνθεσης για να **γίνουν όλα μπροστά και μαζί με τους αγωνιστές και τις αγωνίστριες που ενδιαφέρονται για κάτι τέτοιο**. Κάνοντας συμμετοχο ολόενα και ευρύτερο μαχόμενο δυναμικό, απομειώνοντας το ρόλο των «επιτελείων», με πλήρη ισοτιμία και σεβασμό των συμμετεχόντων. Με **εσωτερική δημοκρατία και ισοτιμία των**

οργανωμένων συλλογικοτήτων και των μελών, με λόγο και ρόλο των ανένταχτων μελών και διαδικασίες βάσης για την εμπλοκή όλου του δυναμικού που αναζητά μία τέτοια αλλαγή πορείας στη ριζοσπαστική, αντικαπιταλιστική και κομμουνιστική Αριστερά.

145. Στο πλαίσιο αυτό προτείνουμε από τον Οκτώβρη του 2024 με ειλικρίνεια τη δημιουργία μίας νέας ενωτικής πολιτικής κίνησης με προγραμματική συζήτηση, κοινωνική και κινηματική δράση, με εσωτερική δημοκρατία, συλλογική δημόσια εκπροσώπηση, συντονιστικά όργανα, μορφές και τρόπους λειτουργίας. Από όσες δυνάμεις αντιλαμβάνονται αυτή την ανάγκη προτείνουμε να δημιουργηθεί μια **συσπείρωση δυνάμεων της ενωτικής και ανατρεπτικής Αριστεράς ως διακριτού πόλου στην ευρύτερη και δύσκολη προσπάθεια για τη συγκρότηση μίας μαζικής αριστερής ριζοσπαστικής μετωπικής έκφρασης με πανεθνική απεύθυνση**. Είναι ανάγκη να υπερβούμε τη σημερινή κρισιακή κατάσταση με μία ενωτική πολιτική κίνηση όσων δυνάμεων μπορούν και θέλουν να κινηθούν σε μία τέτοια πορεία. Στοχεύουμε σε έναν πόλο συσπείρωσης **που θα θέτει προς τον εαυτό του και προς τα άλλα ρεύματα και δυνάμεις της Αριστεράς τρεις θετικές αναγκαιότητες: Πρώτον, πολιτική κατεύθυνση απειθαρχίας, ρήξης και εξόδου από το ΝΑΤΟ, την ΕΕ και το καπιταλιστικό σύστημα. Δεύτερον, πολιτική συμφωνία κοινής δράσης προς ΚΚΕ, ΜεΡΑ25, ΑΝΤΑΡΣΥΑ και άλλα αριστερά ρεύματα και δυνάμεις, χωρίς εκ των προτέρων προτιμήσεις ή αποκλεισμούς, για ένα αγωνιστικό κίνημα λαϊκών κατακτήσεων. Τρίτο, δημοκρατική ισοτιμία σε κάθε μορφή συγκρότησης, χωρίς αρχηγισμούς, καπελώματα και δορυφοροποιήσεις**. Οι αναγκαιότητες αυτές δεν είναι εγκεφαλικές απαιτήσεις, αλλά προκύπτουν από τα συμπεράσματα και την αυτοκριτική μας από τη μεγάλη εμπειρία της κρίσιμης πενταετίας 2010 – 15. Μια κίνηση της ενωτικής ανατρεπτικής Αριστεράς που θέλει να υπηρετήσει με συνέπεια και χωρίς φόβο αυτή την πολιτική οφείλει να έχει τη διάθεση να συμμαχήσει με όποια δύναμη, αγωνιστή και αγωνίστρια συμφωνήσει ειλικρινά με αυτές τις αναγκαιότητες, χωρίς προκαταλήψεις, «αριστερόμετρα» ή πικρίες από το παρελθόν. Οφείλει, ταυτόχρονα και στο βαθμό που μια τέτοια συμμαχία δεν φαίνεται ώριμη σήμερα, να αντιμετωπίζει την ανάγκη και το ενδεχόμενο να τις προωθήσει αυτοτελώς στις πολιτικές μάχες, να εμφανιστεί και να διεκδικήσει την πολιτική ύπαρξη και ανάπτυξή της, ώστε να ανοίγει ο δρόμος για ευρύτερες πολιτικές συμμαχίες. Παρά τις διαφορές του αυτοδιοικητικού και του κεντρικού πολιτικού επιπέδου και κατανοώντας ότι οι απαιτήσεις για μια πανελλαδική πολιτική συμμαχία είναι μεγαλύτερες από αυτές για μια πολιτική συμμαχία σε δημοτικό επίπεδο, επιμένουμε στην εμπειρία των ελπιδοφόρων σχημάτων της Αθήνας και ειδικά της Θεσσαλονίκης, όπου η ενωτική ανατρεπτική Αριστερά έπαιξε αυτοτελώς καταλυτικό ρόλο από το 2019 για να επιτευχθεί τελικά το σημαντικό ενωτικό αποτέλεσμα του 2023.

146. Στο πλαίσιο αυτής της κατεύθυνσης είναι αναγκαία σήμερα **επανεκκίνηση μίας οργανωμένης προγραμματικής συζήτησης από όσες δυνάμεις ενδιαφέρονται ειλικρινά για αυτό**, γύρω από συγκεκριμένα μέτωπα και αιχμές της περιόδου (π.χ. πόλεμος, εργατικό κίνημα, Ακροδεξιά, περιβάλλον-κλιματική κρίση, φεμινιστικό κίνημα κλπ.), αλλά και με ανάδειξη με γειωμένο τρόπο της αντιδραστικότητας των ευρωπαϊκών πολιτικών, της ανάγκης σύγκρουσης με αυτές και ρήξης και εξόδου από την ΕΕ συνολικά. Η εμπειρία των φετινών συζητήσεων (Γαλλία, 2015) είναι δείκτης αυτής της ανάγκης για τέτοιες συζητήσεις. Η διαδικασία ανοίγματος της συζήτησης και της αμεσοδημοκρατικής συγκρότησης πρέπει να είναι ανοικτή και να συμβάλλει αποφασιστικά κόσμο του αγώνα και ανένταχτο δυναμικό, παρά τις δυσκολίες της περιόδου. **Μέσα από μία**

τέτοια ενωτική πολιτική κίνηση εκτιμούμε επίσης ότι προοπτικά μπορεί να εξυπηρετηθεί και το σχέδιο της ανασύνθεσης για όσες δυνάμεις συγκλίνουν βαθύτερα, παρεμβαίνοντας από κοινού, συγκροτώντας κοινό πολιτικό χώρο, ανοίγοντας και εμβαθύνοντας δημιουργικά τόσο την πολιτική – προγραμματική συζήτηση όσο και την κοινή παρέμβασή μας στα επί μέρους μέτωπα και σχήματα και βαθαινοντας και τη στρατηγική συζήτηση. Όπως **δεν αποτελεί «μέτωπο» μία τέτοια κίνηση δεν μιλάμε αυτή τη στιγμή και για τη συγκρότηση οργάνωσης, πόσο μάλλον κόμματος, μιλάμε για μία ενιαία πολιτική κίνηση οργανωμένων και ανένταχτων δυνάμεων που θα μπορέσει να αποτελέσει ένα διακριτό και καταλυτικό πόλο παρέμβασης στις πολιτικές εξελίξεις**. Με στόχο την οικοδόμηση των αναγκαίων πολιτικών, προγραμματικών και οργανωτικών όρων για την αλλαγή των συσχετισμών και της κατάστασης πνευμάτων ευρύτερα στη μαχόμενη και ανατρεπτική Αριστερά, για να συμβάλουμε ώστε να αλλάξει το βέλος των εξελίξεων σε κινηματικό και πολιτικό επίπεδο.

147. Εκτιμούμε ότι οι κοινές ανακοινώσεις και παρεμβάσεις, η εκδήλωση για τη Γαλλία το φθινόπωρο και οι εκδηλώσεις για το 2015 το Φλεβάρη και στο διήμερο 21-22/6 ολοκλήρωσαν επιτυχώς την «προπαρασκευαστική» περίοδο των προηγούμενων μηνών, καθώς υπήρχε και αναμονή για το ξεκαθάρισμα της στάσης της Αναμέτρησης στην πρόσφατη συνδιάσκεψή της. Με την ολοκλήρωση αυτής και την προσχώρηση και της Αναμέτρησης στην πρωτοβουλία, που είναι κρίσιμη πολιτικά και οργανωτικά δύναμη για αυτή τη διεργασία, πλέον πρέπει να προχωρήσει αποφασιστικά και να δοκιμαστεί αυτή η κατεύθυνση. Ταυτόχρονα, αυτό συνέβαλε και στο ξεκαθάρισμα των προθέσεων όλων των δυνάμεων, αφού πλέον ήρθε η ώρα των κρίσιμων αποφάσεων για όλες. Εμείς έχουμε εκτιμήσει εξαρχής ότι οι δυνάμεις που συγκλίνουμε βαθύτερα σε αυτή την πορεία είναι κυρίως η Αναμέτρηση, αλλά και η ΔΕΑ και ΑΠΟ με τις οποίες υπάρχει ώσμωση και συνεργασία, παρά τις υπαρκτές διαφορές μας, για ένα σημαντικό διάστημα σε διάφορα μέτωπα (ΜΑΧΗ, σχήματα γειτονιάς, Ρεβάνς, Συνέλευση 8^η Μάρτη κλπ.). Στην πορεία βρεθήκαμε και με άλλες δυνάμεις και επιδιώξαμε να ξεκαθαρίσουν τις προθέσεις τους σχετικά την πρότασή μας (Ξεκίνημα, Δίκτυο, ΚΕΜΑ). Από αυτές, το Ξεκίνημα δείχνει σαφώς τη συμφωνία και τη βούλησή του να προχωρήσει σε αυτή την κατεύθυνση και αυτό είναι θετικό. Γνωρίζουμε ότι είχαμε μία μεγαλύτερη απόσταση σε σχέση με τις προηγούμενες δυνάμεις, αλλά από τις μέχρι τώρα συζητήσεις και δράσεις υπάρχει ειλικρινής διάθεση προχωρήματος και θετική εμπειρία. Είναι θετικό ότι και η ΚΕΜΑ ολοκλήρωσε μία διαδικασία εσωτερικής συζήτησης και αποφάσισε ότι προσχωρεί στην κατεύθυνση συγκρότησης μίας τέτοια πολιτικής κίνησης της ενωτικής και ανατρεπτικής Αριστεράς. Το Δίκτυο για τα Πολιτικά και Κοινωνικά Δικαιώματα αποφάσισε τελικά να μην ακολουθήσει εφόσον προσανατολιζόμαστε σε μία πορεία συγκρότησης πολιτικής κίνησης, καθώς με ειλικρίνεια είπε ότι προτιμά μία κίνηση «χώρου συντονισμού και διαλόγου», πιο χαλαρή στις πολιτικές δεσμεύσεις και τη λειτουργία της και πιο ανοιχτή και προς άλλες δυνάμεις της ρεφορμιστικής Αριστεράς (πρακτικά μάλλον κοιτώντας και στις εξελίξεις στο χώρο της «αριστεράς» της Νέας Αριστεράς και πιθανή σύγκλιση της με το ΜεΡΑ25). Εκτιμούσαμε αυτές τις αντιφάσεις στο εσωτερικό του Δικτύου και για αυτό είχαμε εκφράσει τις επιφυλάξεις μας αρχικά, χωρίς βέβαια διάθεση αποκλεισμού. Φάνηκε ότι έγινε και σχετική διαπάλη στο εσωτερικό του, αλλά πλειοψηφικά παραμένει σε μία διαφορετική κατεύθυνση. Σε κάθε περίπτωση, οι σχέσεις μας με τις συντρόφισσες και τους συντρόφους του Δικτύου παραμένουν συναγωνιστικές και επιδιώκουμε να δρούμε από κοινού σε κρίσιμα μέτωπα και ζητήματα.

148. Η ενωτική πρωτοβουλία μας έχει **τρεις κεντρικούς στόχους σε τρία πεδία που πιστεύουμε ότι υπάρχει σοβαρή υποχώρηση** και είναι αναγκαίο γενικά να κατακτηθούν εκ νέου πρακτικές που η ριζοσπαστική και αντικαπιταλιστική Αριστερά είχε κερδημένες παλιότερα.

- Πρώτα από όλα, **στο πεδίο του αγωνιστικού συντονισμού και της κοινής δράσης όλων των δυνάμεων της μαχόμενης Αριστεράς** και όποιου κόσμου θέλει να αγωνιστεί ενάντια στις αντιδραστικές πολιτικές και να παλέψει για υλικές νίκες και κατακτήσεις σήμερα. Σήμερα, δυστυχώς παλεύουμε συχνά για το αυτονόητο, αφού η έννοια της κοινής δράσης έχει κακοποιηθεί. Κοινή δράση για εμάς σημαίνει συντροφικός συντονισμός δυνάμεων, χωρίς αποκλεισμούς, κοινός σχεδιασμός και ουσιαστική συνεννόηση για να τίθενται από κοινού στόχοι πάλης, κινητοποιήσεις και συντονισμός σε όλα τα πεδία του αγώνα και όχι απλά κοινά ραντεβού στο δρόμο (που ούτε και αυτά πλέον είναι δεδομένα). Ακόμα καλύτερα, σημαίνει και όσο το δυνατόν πιο κοινά και ενωτικά σχήματα όλων των δυνάμεων της μαχόμενης Αριστεράς σε κάθε κοινωνικό χώρο, πάντα με βάση τις απαιτήσεις και τις ιδιαιτερότητες του χώρου και γνωρίζοντας ότι σε διάφορες περιπτώσεις είναι αρκετά δύσκολο να επιτευχθεί αυτό πλήρως στην πράξη. Γνωρίζουμε τις δυσκολίες, τα προβλήματα και τις αγκυλώσεις, αλλά σκοπεύουμε να συνεχίσουμε να λειτουργούμε καταλυτικά σε αυτή την κατεύθυνση όπως έχουμε προσπαθήσει έως τώρα.
- Δεύτερον, **στο άνοιγμα με δημόσιους και ενωτικούς όρους της προγραμματικής συζήτησης σε όλο το εύρος των θεμάτων που η συγκυρία και η εποχή βάζουν**. Καμία άλλη δύναμη δεν φαίνεται ικανή ή διατεθειμένη να οργανώσει με δημόσιο, ενωτικό και ανοικτό τρόπο συζητήσεις με προγραμματικούς όρους. Με σκοπό να βαθύνουν και να κατακτηθούν όσο γίνεται από κοινού εκτιμήσεις, προγραμματικές επεξεργασίες και αιτήματα, σε διαρκή διάλογο με τα υπαρκτά κινήματα και τροφοδοτώντας πολιτικά τους αγώνες τους. Μία συζήτηση που να τη διαπνέει η λογική του μεταβατικού προγράμματος και θα βασίζεται στις γενικές πολιτικές κατευθύνσεις που θα έχουμε συναποφασίσει.
- Τέλος, **στην δημιουργία κοινού χώρου οργανωτικά, ώστε όλο το δυναμικό που ενδιαφέρεται να συμβάλλει στα παραπάνω να συζητά, να κρίνει, να οργανώνει, να αποτιμά και να αποφασίζει από κοινού με ανοικτό, δημοκρατικό τρόπο**. Σήμερα, υπάρχει σοβαρό έλλειμμα ύπαρξης μίας τέτοιας ουσιαστικής λειτουργίας που να εμπλέκει ευρύτερα οργανωμένο και ανένταχτο δυναμικό με συντροφικούς όρους. Μετωπικά εγχειρήματα που το επιχειρήσαν στο παρελθόν ή δεν υπάρχουν πια ή βρίσκονται σε σοβαρή κρίση και δεν το κάνουν πλέον, ενώ άλλες ενωτικές προσπάθειες που το έχουν διακηρύξει δεν το εξυπηρετούν. Το επόμενο διάστημα θα ξεκινήσουμε τη συγκρότηση συνελεύσεων ανά τόπους και κλάδους, ακριβώς σε αυτή την κατεύθυνση.

Σε αυτά τα πεδία πιστεύουμε ότι η ανάγκη βοά για κάτι νέο. Ελπίζουμε και θα δώσουμε όλες τις δυνάμεις μας για να συμβάλλουμε καταλυτικά σε αυτές τις ανάγκες του κινήματος και της πολιτικής Αριστεράς.

149. Θέλουμε **νεπόμενη χρονιά να είναι χρονιά πολιτικής και οργανωτικής συγκρότησης και βαθέματος της προγραμματικής συζήτησης με το οργανωμένο δυναμικό και ευρύτερο ανένταχτο κόσμο που ενδιαφέρεται για μία τέτοια προοπτική**. Για αυτό, προτείνουμε ένα βηματισμό από τις αρχές του φθινοπώρου με μία ανοικτή εκδήλωση στην Αθήνα που θα

εγκαινιάζει την πρωτοβουλία για μία ενωτική πολιτική κίνηση της ανατρεπτικής Αριστεράς, στη συνέχεια αντίστοιχες εκδηλώσεις – συνελεύσεις συγκρότησης σε βασικές πόλεις, συγκρότηση τοπικών και κλαδικών συνελεύσεων σε βασικές περιοχές της Αττικής, άλλες πόλεις και κλάδους και παράλληλα τη διεξαγωγή κεντρικών συζητήσεων για βασικά προγραμματικά ζητήματα στο πρότυπο των συζητήσεων που κάναμε φέτος από κοινού. Ταυτόχρονα, ένα προσωρινό συντονιστικό να επεξεργαστεί ένα βασικό πλαίσιο πολιτικών θέσεων και οργανωτικής λειτουργίας, με το οποίο μετά από κύκλους συζήτησης στις τοπικές συνελεύσεις να προχωρήσουμε στις αρχές του 2026 σε μία πανελλαδική ιδρυτική συνέλευση συγκρότησης της νέας πολιτικής κίνησης, πλέον με βασικές πολιτικές – προγραμματικές θέσεις και οργανωτικό πλαίσιο (με μέλη αλλά και σεβασμό της ισοτιμίας των οργανωμένων δυνάμεων), με όνομα, πολιτικά όργανα και συνελεύσεις βάσης. Τις λεπτομέρειες αυτού του βηματισμού θα τις συζητήσουμε φυσικά από κοινού με τις άλλες δυνάμεις, υπάρχει όμως η βασική συμφωνία σε μία πορεία συγκρότησης που όλοι/ες θέλουμε να εξυπηρετήσουμε μέχρι τους πρώτους μήνες του 2026.

150. Στις διαδικασίες συγκρότησης της πολιτικής κίνησης, αλλά και στην οργάνωση, αναπτύσσεται σοβαρός προβληματισμός για τη στάση μας στην επόμενη εκλογική μάχη. Χρειάζεται να θέσουμε ορισμένες κύριες κατευθύνσεις, αντιμετωπίζοντας και τα ερωτήματα και προβληματισμούς των συμμάχων μας, παλεύοντας από την πλευρά μας για να υπάρξει η θετική δυνατότητα πολιτικής εκλογικής καθόδου. Πρώτον, υποτάσσουμε την εκλογική παρέμβαση στο γενικότερο πλαίσιο της πολιτικής τακτικής με ενωτικό και ανατρεπτικό περιεχόμενο που ακολουθούμε και όχι το αντίθετο. Δεύτερον, προετοιμαζόμαστε και προετοιμάζουμε τον κόσμο και τους συμμάχους μας και θεωρούμε κρίσιμη την αναγκαιότητα συμμετοχής μας στην επόμενη εκλογική μάχη, με βάση και αφετηρία τη συσπείρωση των αντίστοιχων δυνάμεων της πολιτικής κίνησης της ενωτικής και ανατρεπτικής Αριστεράς. Τρίτον, απευθύνουμε ευρύτερα ενωτική πολιτική και εκλογική πρόταση σε όλες τις δυνάμεις της μαχόμενης Αριστεράς στη βάση της κατεύθυνσης που αναπτύξαμε παραπάνω. Μία πρόταση σε σημεία που θεωρούμε αναγκαία, αλλά με πραγματική διάθεση να κινηθούμε μαζί με όσες δυνάμεις μπουν σε έναν ειλικρινή διάλογο για κάτι τέτοιο. Τέταρτον, κρίνουμε την τελική απόφασή μας με βάση την αναγκαιότητα να προωθήσουμε την γενικότερη πρότασή μας, τις απαντήσεις των άλλων δυνάμεων, τις αναγκαίες και ικανές προϋποθέσεις που απαιτούνται και τη συγκεκριμένη συγκυρία μέσα στην οποία θα προκηρυχθούν οι εκλογές. Κριτήρια για εμάς θα είναι οι ποιοτικές και οργανωτικές συσσωρεύσεις τόσο της πολιτικής κίνησης όσο και της δυναμικής της ενωτικής πολιτικής και εκλογικής πρότασης (εύρος αποδοχής της, στάση άλλων δυνάμεων και ανένταχτου δυναμικού), η τελική στάση όλων των οργανωμένων δυνάμεων της πολιτικής κίνησης, η ύπαρξη κρίσιμου ανένταχτου δυναμικού σε αυτή τη διαδικασία, η ύπαρξη της αναγκαίας πολιτικής, οργανωτικής και οικονομικής προετοιμασίας για μία μάχη τέτοιου εύρους. Δεν υποτιμούμε καθόλου την κεντρική πολιτική και εκλογική παρέμβαση και αντιλαμβανόμαστε την κρίσιμη σημασία της. Θέλουμε να διασφαλίσουμε τις καλύτερες δυνατές προϋποθέσεις για να μπορεί να γίνει με τρόπο που να αφήνει ουσιαστική παρακαταθήκη για την επόμενη μέρα των εκλογών.

